

**UCHWAŁA NR XXI/126/2017
RADY MIEJSKIEJ W KRYNKACH**

z dnia 29 czerwca 2017 r.

w sprawie przyjęcia „Programu rewitalizacji dla Gminy Krynki” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Programu rewitalizacji dla Gminy Krynki

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.) uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program rewitalizacji dla Gminy Krynki wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Programu rewitalizacji dla Gminy Krynki, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Krynek.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Józef Stanisław Czarniecki

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY KRYNKI

Zespół projektowy ANDREA Consulting:

mgr Andrzej Jurkiewicz

mgr inż. arch. Katarzyna Jabłońska

mgr Anna Tomczak

Unia Europejska
Fundusz Spójności

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY KRYNKI W ASPEKTACH SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM ŚRODOWISKOWYM, PRZESTRZENNYM I TECHNICZNYM.....	7
1.1. POŁOŻENIE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY KRYNKI	7
1.2. SFERA SPOŁECZNA	8
1.3. SFERA GOSPODARCZA	19
1.4. SFERA TECHNICZNO-ŚRODOWISKOWA.....	21
1.5. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA.....	24
2. METODOLOGIA WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY KRYNKI	27
3. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE, GOSPODARCZE, PRZESTRZENNE, ŚRODOWISKOWE I INFRASTRUKTURALNE JEDNOSTEK URBANISTYCZNYCH.....	29
3.1. KONCENTRACJA NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH	29
3.2. WSPÓŁWYSTĘPOWANIE INNYCH NEGATYWNYCH ZJAWISK.....	40
3.2.1. SFERA GOSPODARCZA.....	40
3.2.2. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	41
3.2.3. SFERA TECHNICZNO-ŚRODOWISKOWA	44
3.3. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY KRYNKI	48
4. SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH	55
5. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	58
6. CELE REWITALIZACJI	60
7. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	62
7.1. PODSTAWOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	62
7.2. UZUPEŁNIAJĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE.....	82
8. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ KOMPLEMENTARNOŚĆ W REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI.....	83
9. INDIKATYWNE RAMY FINANSOWE PROGRAMU REWITALIZACJI.....	86
9.1. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	86
9.2. RAMY FINANSOWE PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY KRYNKI	87
10. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI	89
10.1. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE TWORZENIA PROGRAMU REWITALIZACJI.....	89
10.2. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI.....	94

10.3. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE OCENY EFEKTÓW PROGRAMU REWITALIZACJI.....	95
11. POWIĄZANIA PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY KRYNKI.....	96
11.1. POWIĄZANIA PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY, W ZAKRESIE STRATEGII ROZWOJU GMINY KRYNKI	96
11.2. POWIĄZANIA PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY, W ZAKRESIE STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	97
11.3. POWIĄZANIA PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY, W ZAKRESIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY.....	103
12. SYSTEM REALIZACJI (WDRAŻANIA) PROGRAMU REWITALIZACJI.....	110
13. SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH	112
13.1. SYSTEM MONITORINGU.....	112
13.2. SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU PROGRAMU	113
14. SPIS TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW.....	114

WSTĘP

Podstawę prawną opracowania Programu Rewitalizacji dla Gminy Krynki stanowi art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.). Opracowanie uwzględnia także zapisy Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, zwanych dalej Wytycznymi, a także ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r., poz. 1777 z późn. zm.), np. w odniesieniu do sposobu określenia obszaru rewitalizacji.

W świetle Wytycznych Program Rewitalizacji to inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany. Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją wskazanych powyżej negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym obszary nieposiadające ze sobą granic wspólnych. W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizowanego opracowuje się diagnozę, w której wykorzystuje się obiektywne, weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań (w celu opracowania niniejszego programu opracowano wskazaną diagnozę).

Program Rewitalizacji dla Gminy Krynki stanowi podstawę do realizacji działań, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców wyznaczonego obszaru rewitalizacji, w szczególności tych, którzy są zagrożeni wyłączeniem z lokalnej społeczności, aby w konsekwencji doprowadzić do ich integracji społecznej.

Niniejszy dokument wypełnia wymagania stawiane przez wyżej wymienione wytyczne i zasady w zakresie nowego podejścia do programowania i prowadzenia procesu rewitalizacji. Zakłada on dążenie do tego, aby działania rewitalizacyjne miały kompleksowy i zintegrowany charakter, a przede wszystkim, aby skupiały się na człowieku, a więc na jakości życia mieszkańców. Niezwykle ważnym elementem tego podejścia jest założenie, że cały proces może zakończyć się sukcesem tylko wyłącznie dzięki aktywnemu zaangażowaniu różnych partnerów (tzw. interesariuszy). W związku z tym przygotowanie i wdrażanie rewitalizacji musi odbywać się przy ciągłym zaangażowaniu partnerów (m.in. stałym dialogu i współpracy między interesariuszami). Ze strony praktycznej oznacza to niezbędność zapewnienia takich mechanizmów partycypacji społecznej, które służą wypracowaniu najlepszych rozwiązań i ograniczeniu ryzyka konfliktów w trakcie wdrażania Programu. Mając na uwadze powyższe kwestie, zastosowana metodologia prac nad dokumentem Programu Rewitalizacji miała charakter ściśle partycypacyjny. Wartością nadrzędną było włączenie w proces tworzenia Programu jak najszerszego grona społeczności lokalnej, poznanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców, użytkowników oraz innych interesariuszy danego obszaru, a także dążenie do spójności planowanych działań rewitalizacyjnych ze zdiagnozowanymi potrzebami i oczekiwaniami. Kolejnym wyznacznikiem realizacji zasady partnerstwa w rewitalizacji jest założenie, że środki unijne oraz budżet gminy nie stanowią wyłącznych źródeł finansowania tego procesu. Pożądanym jest, aby struktura finansowania procesu rewitalizacji była złożona i obejmowała środki publiczne będące w dyspozycji różnych instytucji oraz środki prywatne.

Całość wyżej wymienionych aspektów znalazła odzwierciedlenie w sformułowanym zgodnie z aktualnymi wymaganiami niniejszym Programie Rewitalizacji. Struktura dokumentu oparta została na logicznym ciągu przyczynowo-skutkowym, rozpoczynającym się od wyznaczenia obszaru rewitalizacji, następnie prowadzącym poprzez pogłębioną i szczegółową analizę problemów i potencjałów tego obszaru, aż po zdefiniowanie wizji obszaru po rewitalizacji, do której przypisano cele programu oraz odpowiadające im kierunki działań i konkretne przedsięwzięcia. Ostatnia część dokumentu zawiera część zarządczą, omawiającą system zarządzania wdrażaniem programu, w tym mechanizmy integrowania przedsięwzięć, monitorowania i ewaluacji programu, a także jego planowane ramy finansowe i czasowe. W Programie opisano także mechanizmy włączania interesariuszy w cały proces rewitalizacji, począwszy od diagnozowania, poprzez programowanie, wdrażanie i monitorowanie Programu.

Przyjęcie horyzontu czasowego dokumentu obejmującego lata 2017-2023 jest zgodne z przepisami prawa (Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy o rewitalizacji istnieje możliwość

uchwalania po jej wejściu w życie nowych programów rewitalizacji w oparciu o art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie możliwość prowadzenia procesu rewitalizacji poza reżimem ustawowym ograniczona jest do końca roku 2023. Po tym terminie realizacja działań spełniających przesłanki rewitalizacji, musi odbywać się na zasadach ustawy). Ponadto pozwala na jej dostosowanie do wymogów wynikających z obowiązującej perspektywy finansowej Unii Europejskiej. Przyjęty horyzont wdrażania i monitorowania Programu pozwoli na pełniejsze osiągnięcie zakładanych rezultatów projektów współfinansowanych ze środków perspektywy finansowej UE w latach 2014-2020.

Niniejszy dokument spełnia wymogi co do struktury Programu Rewitalizacji określone w Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na latach 2014-2020. Zawiera on:

- a) opis powiązań Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy;
- b) diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych wraz z opisem skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych;
- c) zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia;
- d) wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji);
- e) cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk;
- f) listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;
- g) charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową;
- h) mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;
- i) indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w lit. f oraz g, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także

spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE);

- j) mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;
- k) system realizacji (wdrażania) Programu Rewitalizacji;
- l) system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY KRYNKI W ASPEKTACH SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM ŚRODOWISKOWYM, PRZESTRZENNYM I TECHNICZNYM

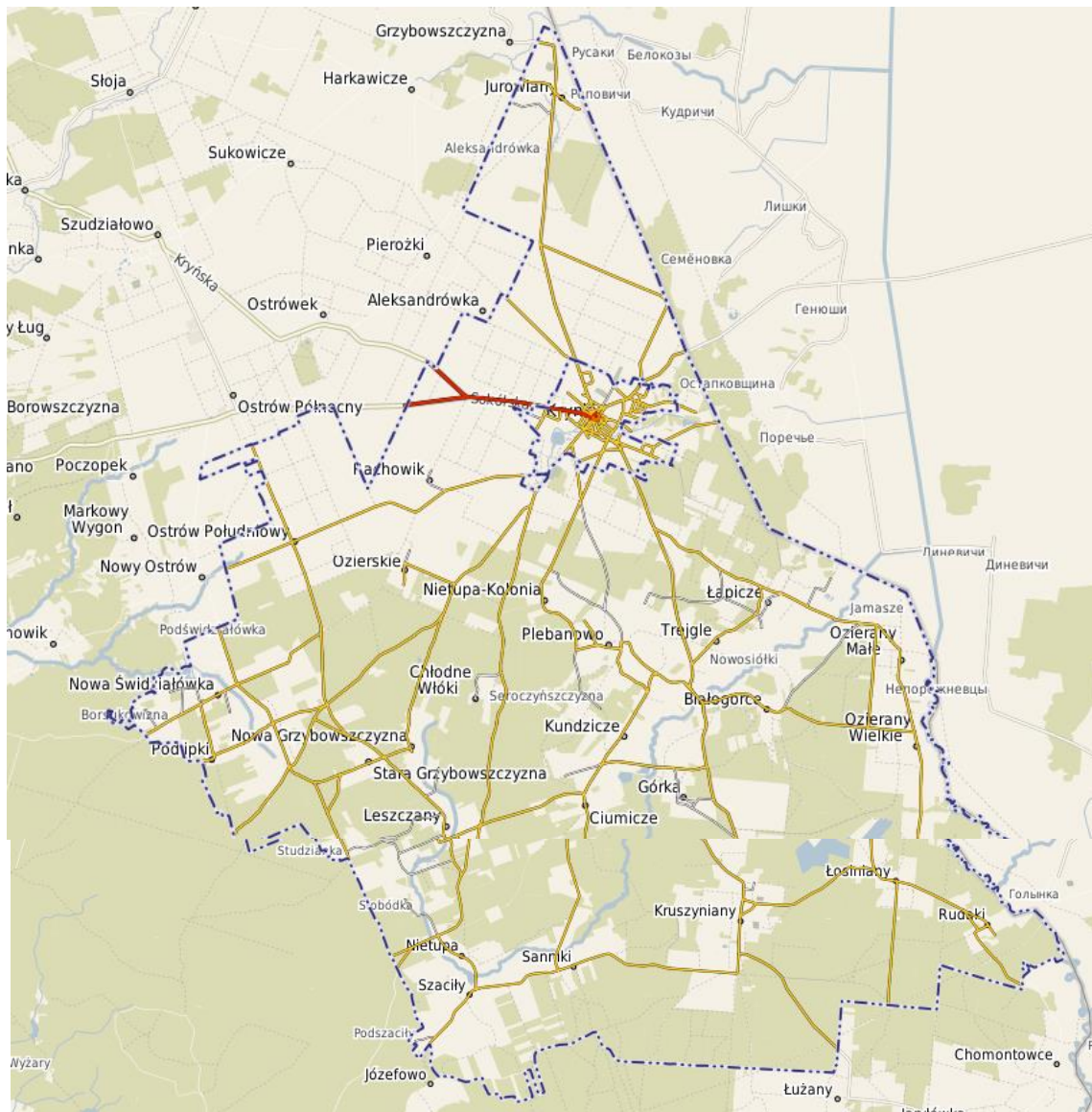
1.1. POŁOŻENIE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY KRYNKI

Gmina Krynki położona jest we wschodniej części województwa podlaskiego, w powiecie sokólskim, nad rzeką Krynką – lewym dopływem Świsłoczy. Graniczy z dwiema jednostkami samorządu terytorialnego: Gminami Szudziałowo i Gródek, natomiast od strony wschodniej przylega do Granicy Państwa z Republiką Białorusi. Powierzchnia gminy wynosi 165,99 km², w tym 44% stanowią użytki rolne, a 51% lasy, będące jednocześnie wschodnią częścią Puszczy Knyszyńskiej. Gmina stanowi 8,1% powierzchni powiatu. W skład gminy wchodzi 33 miejscowości: Białogorce, Ciemicze, Chłodne Włóki, Góran, Górka, Jurowłany, Kruszyniany, Kundzicze, Leszczany, Łapicze, Łosiniany, Nietupa, Nietupa-Kolonia, Nietupa Młyn, Nowa Grzybowszczyzna, Stara Grzybowszczyzna, Nowa Świdziałówka, Ostrów Południowy, Ozierany Małe, Ozierany Wielkie, Ozierskie, Plebanowo, Podlipki, Rudaki, Sanniki, Studzionka, Szaciły, Trejgle, Borsukowizna, Kłyszawka, Planta, Rachowik, Krynki. Największą miejscowością jest Miasto Krynki.

Rysunek 1. Położenie Gminy Krynki na tle powiatu sokólskiego

Rysunek 2. Podział administracyjny Gminy Krynki

Źródło: <http://krynki.e-mapa.net/>

1.2. SFERA SPOŁECZNA

Demografia

Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój Gminy Krynki jest sytuacja demograficzna oraz perspektywy jej zmian. Na terenie gminy zauważalna jest tendencja związana ze zmniejszeniem liczby ludności analizowanej jednostki, co zostało zaprezentowane szczegółowo w tabeli 1.

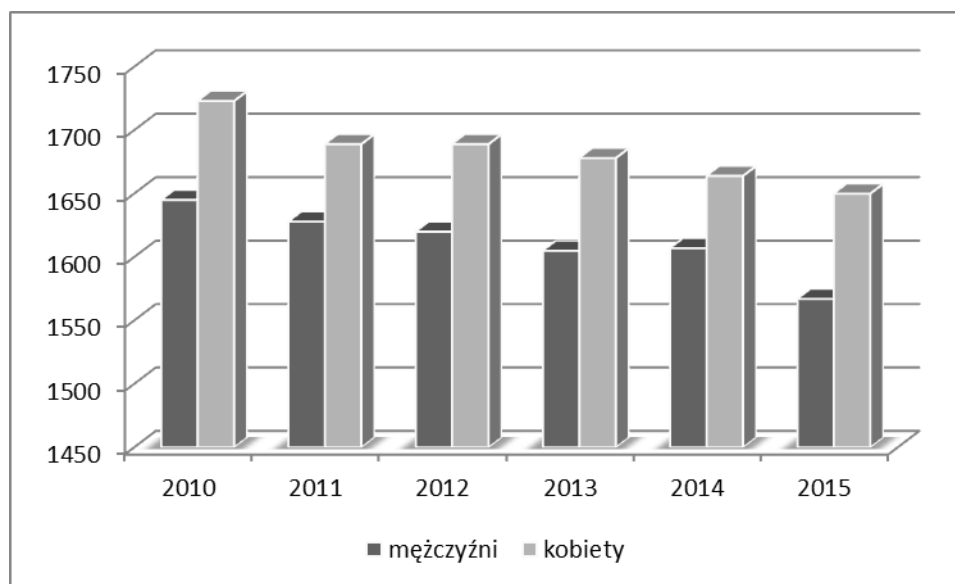
Tabela 1. Liczba ludności na terenie Gminy Krynki w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	J. m.	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba ludności							
ogółem	osoba	3 368	3 317	3 309	3 283	3 271	3 217
mężczyźni	osoba	1 645	1 628	1 620	1 605	1 607	1 567
kobiety	osoba	1 723	1 689	1 689	1 678	1 664	1 650
Ruch naturalny wg płci							
Urodzenia							
ogółem	osoba	26	22	18	18	25	24
mężczyźni	osoba	17	14	7	11	13	11
kobiety	osoba	9	8	11	7	12	13
Zgony							
ogółem	osoba	50	51	43	35	47	55
mężczyźni	osoba	24	27	26	14	16	35
kobiety	osoba	26	24	17	21	31	20
Przyrost naturalny							
ogółem	osoba	-24	-29	-25	-17	-22	-31
mężczyźni	osoba	-7	-13	-19	-3	-3	-24
kobiety	osoba	-17	-16	-6	-14	-19	-7

Źródło: Dane GUS

Analizując liczbę ludności z uwzględnieniem płci należy zauważyć wyraźną przewagę kobiet nad mężczyznami w kolejnych latach analizy.

Wykres 1. Liczba ludności na terenie Gminy Krynki z uwzględnieniem płci

Źródło: Dane GUS

W Gminie Krynki współczynnik feminizacji wynosi 104. Oznacza to, że na 100 mężczyzn przypadają średnio 104 kobiety. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 62,09% i jest grupą dominującą. Ludność w wieku poprodukcyjnym wynosi 24,02%, a w wieku przedprodukcyjnym - 13,87%. Udział procentowy mieszkańców gminy w wieku przedprodukcyjnym systematycznie maleje - w 2010 roku było to 15,46% mieszkańców gminy. W przeciwieństwie do udziału ludności w wieku poprodukcyjnym, który systematycznie rośnie - w roku 2010 wynosił 22,59% mieszkańców gminy. Świadczy to o szybkim procesie starzenia się gminy i wzrastania obciążenia ekonomicznego i demograficznego. Jeżeli ten trend się nie zmieni, to w przyszłości będzie wzrastał współczynnik obciążenia demograficznego tj. liczba osób w wieku nieprodukcyjnym (przed- i poprodukcyjnym) przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym. W Gminie Krynki ten współczynnik, jeżeli nie nastąpi zmiana trendów ludnościowych, będzie szybko wzrastał, co jest efektem starzenia się społeczności lokalnej. Sukcesywny wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego odzwierciedla zmiany, jakie obserwujemy w danej jednostce terytorialnej oraz jakie będą nasilać się w przyszłości. Wzrost liczby osób starszych przypadających na osoby pracujące i dzieci wynika z ogólnego postępującego procesu starzenia się społeczeństwa, ale w przypadku Gminy Krynki dodatkowymi czynnikami pogłębiającymi ten proces jest niekorzystny bilans migracji.

Powyższe dane potwierdza analiza zmian, jakie postępują w poszczególnych grupach wiekowych mieszkańców Gminy Krynki. Grupą, w której najsilniej zaznaczyły się spadki, jest młodzież i dzieci Gminy Krynki. W grupie wiekowej 15-19 w ciągu ostatnich lat odnotowano spadek o 110 osób. Widać w tym przypadku bardzo dobrze, jak szybko następuje starzenie się mieszkańców gminy i brak napływu nowych pokoleń wśród mieszkańców gminy. Natomiast najsilniejsze wzrosty są zauważalne wśród osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. W najbliższej perspektywie czasowej nie będzie to stanowiło problemu, ale świadczy o powolnym procesie starzenia się społeczności Gminy Krynki.

W kwestii migracji zauważalna jest ogólnopolska tendencja do przemieszczania się ludności z obszarów miejskich na mniej zurbanizowane obszary przyległe. W przypadku Gminy Krynki oraz samego Miasta Krynki duże znaczenie odgrywa również migracja ekonomiczna. W perspektywie czasowej może to znaleźć przełożenie w jeszcze większym pogorszeniu wyniku, zarówno przyrostu naturalnego, jak i negatywnym wyniku salda migracji.

Organizacje pozarządowe

Na terenie Gminy Krynki działa 12 organizacji pozarządowych, w tym 10 funkcjonuje na terenie miejscowości Krynki. Wykaz stowarzyszeń i fundacji zawarto w tabeli 2.

Tabela 2. Stowarzyszenia i fundacje działające na terenie Gminy Krynki

Lp.	NGO	CELE I OBSZARY DZIAŁAŃ
1.	<p>Stowarzyszenie "Kresy Podlasia" w Krynkach 11-go Listopada 53 16-120 Krynki gmina: Krynki powiat: sokólski województwo: podlaskie e-mail kresy.podlasia@strona.pl rok powstania 2014 Rejestry: KRS: 0000506570 REGON: 200851832 Organizacja nie prowadzi działalności gospodarczej</p>	<p>- działalność międzynarodowa, - wspólnoty lokalne, - aktywność społeczna - działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych</p>
2.	<p>Stowarzyszenie „Mecenas” Graniczna 1 16-120 Krynki Polska gmina: Krynki powiat: sokólski województwo: podlaskie rok powstania 2013 Tel.: 606 364 836 E-mail: biuro@stowarzyszenie-mecenas.pl Strona: stowarzyszenie-mecenas.pl KRS: 0000481970 REGON: 200816505 NIP: 545-18-14-150 Organizacja nie prowadzi działalności gospodarczej</p>	<p>Inicjowanie, promocja, wspieranie, upowszechnianie lub pogłębianie i zrównoważony rozwój: a) demokratycznego państwa prawnego, społeczeństwa obywatelskiego i dialogu społecznego, b) inicjatyw w zakresie prawidłowej legislacji, praworządności, legalizmu i przestrzegania prawa oraz świadomości prawnej obywateli, ochrony praw człowieka, obywateli i konsumentów, c) mieszkańców i obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, ze szczególnym uwzględnieniem członków, kadry, instytucji i osób współpracujących ze stowarzyszeniem, d) instytucji sektora publicznego, prywatnego i społecznego, tj. urzędów publicznych, przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, e) dialogu i współpracy środowisk publicznych, społecznych, gospodarczych i akademickich, w tym urzędów publicznych szczebla centralnego i samorządowego z partnerami, tj. szkołami, uczelniami, przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi i gospodarczymi, f) systemu edukacji i nauki z uwzględnieniem edukacji przedszkolnej,</p>
3.	<p>Fundacja Drabina</p>	<p>Działanie na rzecz ogółu społeczeństwa poprzez rozwój</p>

Lp.	NGO	CELE I OBSZARY DZIAŁAŃ
	Grochowa 9 16-120 Krynki Polska gmina: Krynki powiat: sokólski województwo: podlaskie rok powstania 2014 KRS: 0000499492 REGON: 200838984 NIP: 545-18-14-374 Organizacja nie prowadzi działalności gospodarczej	i promocję działań pożytku publicznego, w szczególności: 1. Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu. 2. Rozwój turystyki, krajoznawstwa i wypoczynku. 3. Upowszechnianie i popularyzacja kultury, sztuki i dziedzictwa narodowego. 4. Ochrona środowiska. 5. Rozwój nauki, edukacji i wychowania. 6. Działalność z zakresu pomocy społecznej. 7. Promocja i organizacja wolontariatu. 9. Działania na rzecz integracji między państwami oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami. 10. Upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji.
4.	Stowarzyszenie Villa Sokrates Sokóleńska 9 16-120 Krynki Polska gmina: Krynki powiat: sokólski województwo: podlaskie Rok powstania: 2002 KRS: 0000105896 Organizacja nie prowadzi działalności gospodarczej	1. Sprzyjanie kontaktom twórczym między pisarzami, wydawcami, dziennikarzami i artystami, zainteresowanymi kulturą białoruską, z Polski, Republiki Białorusi, krajów Wspólnoty Niepodległych Państw oraz Unii Europejskiej, a także USA i Kanady. 2. Szczególne sprzyjanie rozwojowi w szeroko pojętym kontekście polskiej literatury białoruskiej jako specyficznemu obecnie zjawisku w literaturze ogólnobiałoruskiej, wychodząc z założenia, że literatura ta rodziła się i zawsze istniała w granicach Rzeczypospolitej. 3. Inicjowanie działań na rzecz rozwoju samorządności, budowy lokalnego społeczeństwa obywatelskiego i umacniania tożsamości kulturowej regionu (wschodniej Białostoczczyzny).
5.	Stowarzyszenie Kulturalne „Terra Incognita” Zaulek Szpitalny 13 16-120 Krynki Polska gmina: Krynki powiat: sokólski województwo: podlaskie	- nauka, kultura, ekologia, - sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego

Lp.	NGO	CELE I OBSZARY DZIAŁAŃ
	<p>Rok powstania 2010 Tel.: 510 958 506 E-mail: stowarzyszenie.terra.inco gnita@gmail.com Strona: stowarzyszenieterrainco nita.pl.tl KRS: 0000370680 REGON: 200403000 NIP: 545-18-05-145</p> <p>Organizacja nie prowadzi działalności gospodarczej.</p>	
6.	<p>Stowarzyszenie „Idźmy Razem” Aleja Szkolna 10 16-120 Krynki Polska gmina: Krynki powiat: sokólski województwo: podlaskie Rok powstania 2006 Tel.: 85 722 86 48 Faks: 85 722 86 48</p> <p>Organizacja nie prowadzi działalności gospodarczej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dążenie do tego, aby wszystkie dzieci miały równe szanse edukacyjne tylko dzięki ich uzdolnieniom i pracowitością, a nie stopniem zamożności rodziców lub pochodzeniem społecznym czy środowiskowym. 2. Inicjowanie i podejmowanie różnorodnych działań, mających na celu poprawę stanu zdrowia dzieci, głównie chorych, sprawnych inaczej, sierot, z rodzin niepełnych, najuboższych. 3. Rzecznictwo obywatelskiej aktywności i pomocy na rzecz oświaty. 4. Inspirowanie różnych form działania osób fizycznych i prawnych wspomagających szkołę, dążenie do rzeczywistego uspołecznienia szkoły. 5. Współdziałanie z różnymi instytucjami, organizacjami, stowarzyszeniami, fundacjami, którym bliskie są cele naszego stowarzyszenia.
7.	<p>Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych Umysłowo Garbarska 16 16-120 Krynki Polska gmina: Krynki powiat: sokólski</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, działalność wspierająca, - pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie ich szans, - działalność na rzecz osób niepełnosprawnych

Lp.	NGO	CELE I OBSZARY DZIAŁAŃ
	województwo: podlaskie Tel.: 85 722 85 50 Organizacja nie prowadzi działalności gospodarczej	
8.	Ochotnicza Straż Pożarna w Krynkach Gen. Józefa Bema 9 16-120 Krynki Polska gmina: Krynki powiat: sokólski województwo: podlaskie Rok powstania 1991 Tel.: 85 722 85 50 KRS: 0000257952 REGON: 200072750 NIP: 545-17-64-133 Organizacja nie prowadzi działalności gospodarczej	Misja 1. Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami. 2. Udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. 3. Informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi. 4. Rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej. 5. Wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej. 6. Działania na rzecz ochrony środowiska.
9.	Stowarzyszenie „Ocalić Od Zapomnienia Podlaskie” w Kruszynianach Kruszyniany 32 16-120 Kruszyniany Polska Rok powstania 2014 gmina: Krynki powiat: sokólski województwo: podlaskie KRS: 0000504336 REGON: 200853943 Organizacja nie prowadzi działalności gospodarczej	1. Rozwój obszarów wiejskich. 2. Identyfikacja, promocja oraz współpraca i wspieranie producentów produktów lokalnych. 3. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz kulturowego dziedzictwa regionów. 4. Aktywizacja mieszkańców społeczności lokalnych. 5. Likwidacja barier związanych z dostępem do edukacji społeczności lokalnych zwłaszcza dzieci i młodzieży. 6. Wspieranie przedsiębiorczości. 7. Integracja przedstawicieli różnych sektorów życia społecznego: organizacji pozarządowych, samorządów i przedstawicieli biznesu. 8. Zaspokajanie zbiorowych jak i indywidualnych potrzeb wspólnoty mieszkańców danej społeczności lokalnej szeroko rozumiana poprawa jakości życia. 9. Tworzenie więzi lokalnych integrujących społeczeństwo lokalne i regionalne. 10. Wykorzystywanie naturalnych i kulturowych zasobów regionów do pozyskiwania dodatkowych źródeł

Lp.	NGO	CELE I OBSZARY DZIAŁAŃ
		<p>dochodów przez lokalnych mieszkańców.</p> <p>11. Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich, w tym: praca i pomoc na rzecz wyrównywania szans dla osób ubogich, niepełnosprawnych, rencistów i emerytów.</p> <p>12. Niesienie pomocy osobom, które zostały pokrzywdzone w wypadkach drogowych z nie własnej winy.</p> <p>13. Prowadzi działania integrujące dla osób z uzależnieniami, przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu tych osób.</p> <p>14. Niesienie pomocy ofiarom klęsk żywiołowych i innych katastrof.</p> <p>15. Prowadzenie działań profilaktycznych przeciwdziałających patologiom społecznym.</p>
10.	<p>Regionalne Centrum Kultury Tatarów Polskich Asman Kruszyniany 58 16-120 Kruszyniany Polska gmina: Krynki powiat: sokólski województwo: podlaskie Rok powstania 2009 Tel.: 85 749 40 52 KRS: 0000329959 REGON: 200278083 NIP: 545-17-84-673 Organizacja nie prowadzi działalności gospodarczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nauka, kultura, ekologia, - Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
11.	<p>Fundacja Villa Sokrates Sokólska 9 16-120 Krynki Polska gmina: Krynki powiat: sokólski województwo: podlaskie Rok powstania: 2009 KRS: 0000337556</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zachowanie, pielęgnowanie i propagowanie dorobku pisarza i publicysty Sokrata Janowicza. 2. Sprzyjanie krajowym i międzynarodowym działaniom i kontaktom twórczym pisarzy, wydawców, dziennikarzy, artystów i naukowców na rzecz kultury białoruskiej jak też kultury polskiej i ogólnoeuropejskiej. 3. Podtrzymanie i rozwój tożsamości kulturowej Białorusinów w Polsce. 4. Wspieranie i realizowanie działań mających na celu

Lp.	NGO	CELE I OBSZARY DZIAŁAŃ
	REGON: 200324179 NIP: 545-17-95-234 Organizacja nie prowadzi działalności gospodarczej	ochronę historycznie ukształtowanego kulturowego i przyrodniczego krajobrazu regionu wschodniej Białostoczczyzny. 5. Rozwijanie i umacnianie idei równorzędnego partnerstwa w relacjach polskich i białoruskich (mniejszości białoruskiej) elit i środowisk intelektualnych oraz działań na rzecz budowy otwartego lokalnego społeczeństwa obywatelskiego i rozwoju samorządności lokalnej. 6. Przelamywanie barier społecznych w wielokulturowym społeczeństwie regionu.
12.	Stowarzyszenie Pro Bona ul. Grodzieńska 47 16-120 Krynki Polska gmina: Krynki powiat: sokólski województwo: podlaskie Rok powstania: 2015 KRS 0000564636 NIP 5451815422 REGON 6186618000000 Organizacja nie prowadzi działalności gospodarczej	1. Ochrona dziedzictwa historycznego i kulturowego Miasta i Gminy Krynki oraz przyległych im okolic związanych z nimi gospodarczo, historycznie, geograficznie i kulturowo (dalej „region”). 2. Ochrona środowiska przyrodniczego oraz krajobrazowego regionu. 3. Działalność na rzecz inwentaryzacji zachowanego dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego regionu. 4. Promocja i prezentacja walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz dorobku kulturowego regionu, w tym w szczególności fauny i flory, architektury, układów urbanistycznych, miejsc pamięci, obyczajów, języka i zabytków materialnych. 5. Ochrona tradycji we wszystkich jej aspektach. 6. Podejmowanie działań na rzecz badań historycznych, etnologicznych, lingwistycznych i przyrodniczych zasobów regionu oraz prowadzenie takich badań. 7. Promocja Miasta i Gminy Krynki oraz regionu. 8. Podejmowanie działań oraz tworzenie projektów obywatelskich mających na celu w szczególności ochronę środowiska przyrodniczego i krajobrazowego, dziedzictwa historycznego i kulturowego regionu, a także działalność na rzecz wdrażania rozwiązań sprzyjających rozwojowi gospodarczemu, społecznemu i ekologicznemu regionu. 9. Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy regionu, w tym w szczególności rozwój przedsiębiorczości, doradztwo organizacyjne i prawne oraz wdrażanie ekologicznych alternatyw dla tradycyjnej

Lp.	NGO	CELE I OBSZARY DZIAŁAŃ
		gospodarki rolniczej. 10. Podejmowanie działań mających na celu rozwój ruchu turystycznego w regionie oraz wspomagających rozwój infrastruktury temu służącej. 11. Podejmowanie działań na rzecz wdrażania rozwiązań zapewniających ochronę środowiska przyrodniczego i krajobrazowego, dziedzictwa historycznego i kulturowego regionu oraz rozwiązań sprzyjających rozwojowi regionu przez władze państwowe i samorządowe.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Krynki 2015 – 2020 oraz KRS

Bezrobocie

Na terenie Gminy Krynki, po okresie wzrostu liczby osób pozostających bez pracy, w 2016 r. nastąpiło dość znaczne zmniejszenie liczby bezrobotnych. Biorąc pod uwagę płeć, zauważalna jest tendencja związana z występowaniem większego poziomu bezrobocia wśród mężczyzn.

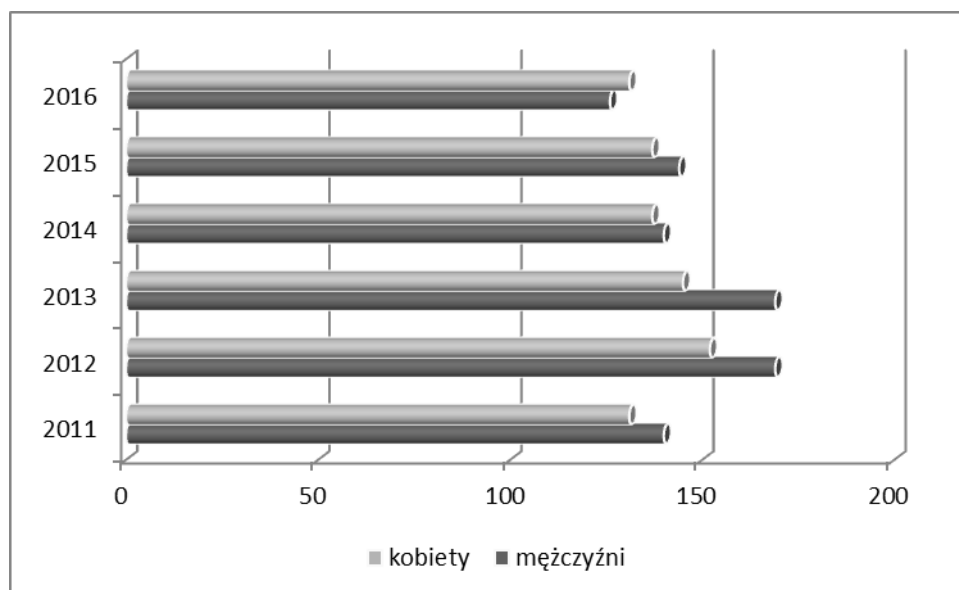
Analizując dane dotyczące bezrobocia na terenie gminy nie można zapomnieć, że badania statystyczne prowadzone przez PUP nie pokazują pełnego obrazu rynku pracy, nie rejestrując przede wszystkim problemu ukrytego bezrobocia w rolnictwie. Nie można także pomijać faktu, że w przeciągu ostatnich lat zmieniały się przepisy dotyczące sposobu określania statusu osoby bezrobotnej, które eliminowały z tej statystyki niejednokrotnie całe grupy społeczne. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na statystyki rynku pracy jest ujemne saldo migracji, zarówno wewnętrznych, jak i zagranicznych. Pomimo tych faktów zarówno dane statystyczne, jak i wynikające z obserwacji własnych wskazują, że w odniesieniu do rynku pracy na tym terenie w dalszym ciągu będzie odnotowywana sytuacja związana ze zwiększaniem liczby osób pracujących powodując zmniejszenie stopy bezrobocia.

Tabela 3. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Krynki w latach 2011-2016

Wyszczególnienie	J.m.	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bezrobotni zarejestrowani wg płci							
ogółem	osoba	271	321	314	277	281	257
mężczyźni	osoba	140	169	169	140	144	126
kobiety	osoba	131	152	145	137	137	131
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci							
ogółem	%	13,2	15,6	15,2	13,6	14,2	b.d.
mężczyźni	%	12,4	14,8	14,8	12,5	13,2	b.d.
kobiety	%	14,2	16,6	15,7	15,1	15,4	b.d.

Źródło: Dane GUS

Wykres 2. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Krynki w latach 2011-2016

Źródło: Dane GUS

Struktura bezrobotnych wykazuje, że najliczniejszą grupę stanowią osoby w przedziale 18-24 lata. Kolejną grupą pod względem liczebności bezrobotnych są osoby od 25 do 34 lat. Są to ludzie młodzi, często dopiero wkraczający na rynek pracy. Taka sytuacja sprzyja powstawaniu ujemnych skutków społecznych i ekonomicznych.

W strukturze bezrobotnych dominują osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym. W roku 2016 najmniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem wyższym.

Inną grupą, wśród której wzrosło bezrobocie i inne niepokojące tendencje związane z rynkiem pracy, to osoby w wieku powyżej 50 roku życia. Przyczyną tego stanu jest likwidacja przedsiębiorstw i brak propozycji pracy dla osób z tej grupy wiekowej. Osoby w wieku przedemerytalnym mają duże trudności ze znalezieniem zatrudnienia także ze względu na przepisy o wieku ochronnym.

Jednocześnie niepokojącym zjawiskiem jest wzrost bezrobocia u osób z wykształceniem wyższym, policealnym, średnim zawodowym i średnim ogólnokształcącym. Jest to ogromny problem, bowiem powoduje odpływ ludzi wykształconych do innych regionów kraju.

Ochrona zdrowia

W zakresie ochrony zdrowia na terenie Gminy Krynki działa Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Poradnia Lekarzy Rodzinnych Sp.p. przy ul. Grodzieńskiej 40, 16-120 Krynki. Placówka otwarta jest od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00 – 18.00, rodzaj: poradnia

(gabinet) lekarza POZ, specjalizacja: Medycyna rodzinna. Ponadto na terenie Gminy Krynki funkcjonują:

1. Samodzielny Publiczny Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy, ul. Grodzieńska 40, 16-120 Krynki - zakład działa całą dobę;
2. Stacja opieki „Caritas” Archidiecezji Białostockiej, ul. Grodzieńska 40, 16-120 Krynki, placówka otwarta jest od poniedziałku do piątku od godziny 8.00 do 18.00;
3. Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Stomatologiczna, ul. Grodzieńska 40, 16-120 Krynki.

Edukacja

Za edukację na terenie Gminy Krynki odpowiada Zespół Szkół Samorządowych w Krynkach. W jego ramach funkcjonuje:

- Przedszkole Samorządowe – 2 oddziały – w roku szkolnym 2014/2015 uczęszczało do niego 42 dzieci, w tym 20 starszaków,
- Oddział przedszkolny sześciolatków (klasa „0”) – 1 oddział – w roku szkolnym 2014/2015 uczęszczało 23 uczniów,
- Szkoła Podstawowa – 7 oddziałów – w roku szkolnym 2014/2015 uczęszczało 125 uczniów,
- Gimnazjum – 3 oddziały – w roku szkolnym 2014/2015 uczęszczało 70 uczniów,
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe – funkcjonujące w okresie wakacji; skorzystało z niego przez blisko 2 miesiące (od 01 lipca do 23 sierpnia 2015) 40 osób.

Łącznie w roku szkolnym 2014/2015 wychowaniem przedszkolnym było objętych 65 dzieci w wieku od 3 do 6 lat oraz 195 uczniów Szkoły Podstawowej i Gimnazjum.

1.3. SFERA GOSPODARCZA

Na terenie Gminy Krynki – zgodnie z danymi GUS – działały w 2016 r. 183 podmioty gospodarcze. W analizowanym okresie liczba przedsiębiorców działających na terenie gminy wzrosła o 2,81%. Największa liczba jednostek działała w sektorze prywatnym – 91,80% ogółu podmiotów gospodarczych.

Grupę dominującą stanowią podmioty o liczbie pracujących do 9 osób – średnio w analizowanym okresie 93,4%. Grupa ta w okresie analizy w ujęciu bezwzględny rosta, natomiast jej udział w ogóle podmiotów gospodarki narodowej uległ nieznacznemu zmniejszeniu. Należy podkreślić, że w gminie funkcjonowały jedynie dwa podmioty o liczbie pracujących 20-249 i żaden podmiot o liczbie pracujących powyżej 250 osób, co świadczy o charakterze przedsiębiorczości na terenie Gminy Krynki. Ma ona charakter indywidualnej działalności, prowadzonej przez osoby fizyczne z ograniczoną liczbą pracujących.

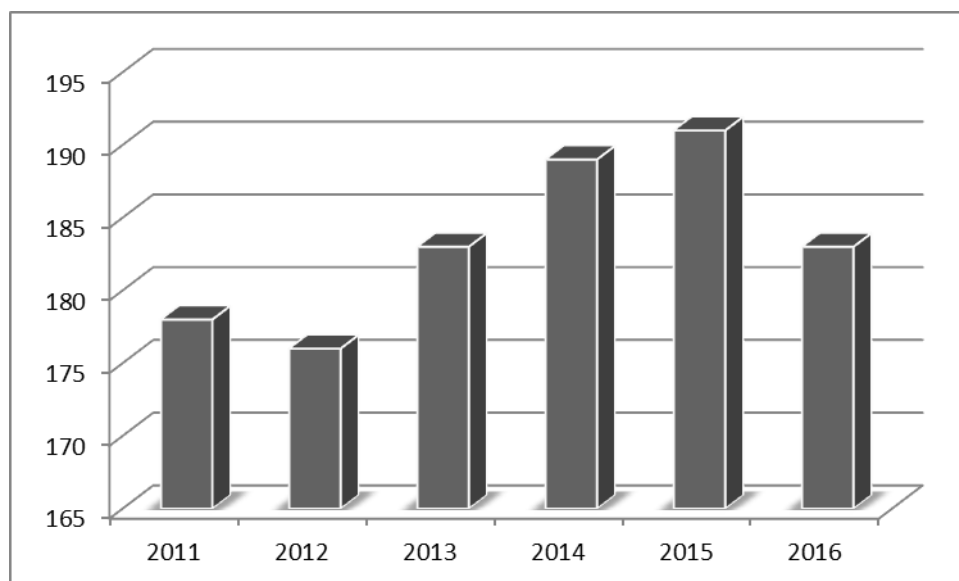
Wśród zarejestrowanych podmiotów dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 118, co stanowiło 65,6% ogółu podmiotów. Na koniec 2016 roku w gminie zarejestrowanych było 6 spółek. Największa liczba podmiotów działała w sekcji Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G) – 15,6%, następnie w sekcji Pozostała działalność usługowa (S) – 15,1% oraz Transport i gospodarka magazynowa (H) 14,6%. W Gminie Krynki nie były zarejestrowane podmioty z sekcji Górnictwo i wydobywanie (B), Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (D), Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (T) i w sekcji Organizacje i zespoły eksterytorialne (U).

Tabela 4. Podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy Krynki w latach 2011-2016

Wyszczególnienie	J. m.	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Podmioty gospodarcze ogółem	jed.gosp.	178	176	183	189	191	183
Sektor publiczny							
ogółem	jed.gosp.	12	13	13	13	13	13
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	jed.gosp.	8	8	8	8	8	8
Sektor prywatny							
ogółem	jed.gosp.	166	163	170	176	177	168
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	123	119	123	124	125	118
spółki handlowe	jed.gosp.	7	7	7	7	7	6
spółdzielnie	jed.gosp.	3	3	3	3	3	3
fundacje	jed.gosp.	2	2	2	4	4	4
stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	7	7	9	11	12	11

Źródło: Dane GUS

Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Krynki w latach 2011-2016

Źródło: Dane GUS

Biorąc pod uwagę liczbę podmiotów gospodarczych według sekcji PKD stwierdzić należy, że największa liczba podmiotów wykonuje pozostałą działalność, najmniej jest zaś firm zajmujących się rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem.

Tabela 5. Wykaz podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Krynki według grup rodzajów działalności

Wyszczególnienie	J. m.	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007 ogółem	jed.gosp.	178	178	176	183	189	191
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	jed.gosp.	16	14	13	12	12	12
przemysł i budownictwo	jed.gosp.	31	35	35	33	32	30
pozostała działalność	jed.gosp.	131	129	128	138	145	149

Źródło: Dane GUS

Na terenie Gminy Krynki, wśród największych podmiotów, należy wymienić: „Krynka” Sp. z o.o. (producent wód i napojów); Zakład Usługowo-Handlowy „Las” Mirosław Dzienisik zajmujący się gospodarką leśną, działalnością usługową związaną z leśnictwem oraz sprzedażą hurtową drewna.

1.4. SFERA TECHNICZNO-ŚRODOWISKOWA

Zaopatrzenie ludności gminy oraz przedsiębiorstw i instytucji w wodę zapewnia wodociąg w Krynkach oraz zdroje czerpalne we wsi Ozierskie. Oprócz dwóch wsi: Łapicze i Jurowłany

cała gmina jest zwodociągowana. W tych miejscowościach zaopatrzenie w wodę oparte jest na studniach kopanych. Natomiast przedsiębiorstwo „Krynka” Sp. z o.o. posiada własne ujęcie wody, jak również istnieje – chociaż nie eksploatowane – ujęcie wody po byłej garbarni.

Zarządzana przez Zakład Komunalny w Krynkach gminna infrastruktura wodociągowa obejmuje 4 studnie głębinowe, 3 hydrofornie. Łączna długość wodociągowej sieci rozdzielczej w 2015 roku wynosiła 67,6 km, a liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania – 1 020. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca w 2015 roku wynosiło 23,8 m³. Zużycie to nieznacznie wzrosło w stosunku do lat ubiegłych i jest zdecydowanie wyższe na terenie Miasta Krynki.

Tabela 6. Stan zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy Krynki

Wyszczególnienie	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014	2015
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	55,2	58,3	61,0	61,2	65,0	67,6
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 347	987	999	1 006	1 011	1 020
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	68,9	70,0	62,0	69,0	69,0	77,0
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	2 715	2 673	2 668	2 651	2 812	2 767
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	20,3	20,9	18,9	21,0	21,0	23,8

Źródło: Dane GUS

Na terenie gminy jedynie miejscowość Krynki posiada kanalizację ściekową o łącznej długości 20,7 km, do której w 2015 roku przyłączone były 453 budynki mieszkalne i zbiorowego zamieszkania. Łącznie z sieci kanalizacyjnej korzysta 1 691 osób. Ścieki odprowadzane są do oczyszczalni typu biologiczno-mechanicznego o przepustowości 1000 m³/dobę, zlokalizowanej w Krynkach. Podstawowym systemem odprowadzania ścieków na pozostałym obszarze gminy są lokalne urządzenia kanalizacyjne, najczęściej zbiorniki bezodpływowe, z których osady są wywożone wozami asenizacyjnymi do gminnej oczyszczalni ścieków oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków (18 szt.).

Tabela 7. Stan infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy Krynki

Wyszczególnienie	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014	2015
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	19,6	19,6	19,6	19,6	20,7	20,7
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	432	434	434	439	451	453
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	1 732	1 713	1 710	1 691	1 709	1 691

Źródło: Dane GUS

Przez teren gminy przebiegają dwa ciągi dróg o statusie dróg wojewódzkich: Droga 676 Białystok – Supraśl – Krynki – Granica Państwa oraz Droga 674 Sokółka – droga 676. Ich łączna długość wynosi 6,12 km

Przez obszar analizowanej jednostki przebiega 49,56 km dróg powiatowych:

- Babiki – Usnarz Górny – Jurowlany – Krynki;
- Szudziałowo – Sukowicze – Harkawicze – Jurowlany;
- Szudziałowo – Ostrów Płn. – Ostrów Płd. – Ostrów Nowy – Świdziałówka Nowa – Góranym – Grzybowski – Leszczany;
- Krynki – Ostrów Płd.;
- droga 03 138 – Góranym;
- Krynki – Kruszyniany – Łużany – Bobrowniki;
- Łapicze – droga 03 140;
- Trejgle – Plebanowo – Nietupa – Kundzicze – Górka – droga 03 140;
- Sanniki – Ciemicze - droga 03 142;
- Kruszyniany – Sanniki – Szaciły – Nietupa;
- Trejgle – Białogorce – Ozierany Wik. – Łosiniany – Chomontowce – Bobrowniki;
- Kruszyniany – Łosiniany;
- Waliły Stacja – Nietupa – Seroczyn – Krynki.

Łączna długość dróg gminnych wynosi 56 km. W przeważającej większości są to drogi nieutwardzone (82% całości dróg gminnych), z czego 41 km przypada na drogi gruntowe (w tym drogi żwirowe). Drogi asfaltowe stanowią jedynie 14% wszystkich dróg gminnych i mają łączną długość 14 km. Na terenie gminy występują jeszcze drogi brukowe, choć ich udział jest nieznaczny i wynosi jedynie 3%.

Stan ogólny dróg gminnych jest niezadowolający, co oznacza, że istnieją w tym zakresie duże potrzeby modernizacyjne, w tym w szczególności konieczność utwardzenia części dróg oraz remontu istniejących. Aktualny układ komunikacyjny Gminy Krynki jest stosunkowo dobrze rozwinięty. Zastrzeżenia natomiast może budzić niedostosowanie sieci dróg (na wielu

odcinkach) do obecnych standardów technicznych i wymogów ruchu (wąskie drogi, nieutwardzona nawierzchnia, zły stan techniczny nawierzchni itp.). Na terenach wiejskich gminy brak jest też dobrej organizacji ruchu pieszego i rowerowego (niewiele jest chodników, brak ścieżek rowerowych). W Mieście Krynki sytuacja przedstawia się korzystniej – prawie każda ulica posiada chodnik.

1.5. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Na terenie Gminy Krynki występują liczne obiekty zabytkowe podlegające ochronie i wpisane do centralnego rejestru zabytków (rejestr A) oraz wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków, co zostało zaprezentowane w tabeli 8.

Tabela 8. Wykaz obiektów zabytkowych na terenie Gminy Krynki

Lp.	Nazwa obiektu	Adres	Nr rejestru
1.	cmentarz wiejski	Górany	
2.	cmentarz dworski	Górka	
3.	dwór z otaczającym terenem	Górka	472 z dn. 21.11.1979 r., KL. WKZ-5340/48/79
4.	dom służby folwarcznej w zespole dworskim	Górka	
5.	lamus	Górka	473 z dn. 21.11.1979 r., KL. WKZ-5340/49/79
6.	stodoła w zespole dworskim	Górka	
7.	cerkiew prawosławna cmentarna p.w. św. Męczenników Borysa i Gleba	Jurowlany	A-17 z dn. 10.07.2001 r., ZN-440-14-3-D.S./2001
8.	cerkiew prawosławna filialna p.w. Narodzenia św. Proroka Jana Chrzciciela	Grzybowszczyzna Stara	A-336 z dn. 7.02.2011 r., RN-KM/4010-1/11
9.	cerkiew prawosławna parafialna p.w. św. Jerzego Zwycięzcy	Jurowlany	A-20 z dn. 7.02.2001 r., ZN-440-13-D.S./2000
10.	cmentarz przy cerkwi parafialnej p.w. św. Jerzego	Jurowlany	
11.	cmentarz prawosławny parafii p.w. św. Jerzego	Jurowlany	
12.	układ przestrzenny wsi	Kruszyniany	A-552 (d. 478) z dn. 17.12.1979 r., KL. WKZ-5340/54/79
13.	meczet	Kruszyniany	A-62 (d. 168 (174) z dn. 03.11.1960 r., kult. V-2b/174/7/60
14.	cmentarz muzułmański, mizar	Kruszyniany	A-63 (d. 634) z dn. 31.12.1986 r.; KL. WKZ-5340/20/86
15.	cmentarz parafii prawosławnej p.w. św. Anny	Kruszyniany	
16.	stodoła obok cmentarza	Kruszyniany	
17.	budynek gospodarczy nr 21	Kruszyniany	
18.	zagroda nr 22 lub 23	Kruszyniany	
19.	spichlerz w zagrodzie nr 27	Kruszyniany	

Lp.	Nazwa obiektu	Adres	Nr rejestru
20.	stodoła w zagrodzie nr 27	Kruszyniany	
21.	stodoła I w zagrodzie nr 31	Kruszyniany	
22.	stodoła II w zagrodzie nr 31	Kruszyniany	
23.	stodoła I obok zagrody nr 33	Kruszyniany	
24.	stajnia w zagrodzie nr 34	Kruszyniany	
25.	zagroda nr 34	Kruszyniany	
26.	stodoła w zagrodzie nr 34	Kruszyniany	
27.	dom (chałupa) w zagrodzie nr 39	Kruszyniany	
28.	wiąta w zagrodzie nr 39	Kruszyniany	
29.	spichlerz w zagrodzie nr 42	Kruszyniany	
30.	dom (chałupa) w zagrodzie nr 42	Kruszyniany	
31.	stodoła w zagrodzie nr 88	Kruszyniany	
32.	stodoła w zagrodzie nr 92	Kruszyniany	
33.	stodoła w zagrodzie nr 100	Kruszyniany	
34.	stodoła w zagrodzie nr 119	Kruszyniany	
35.	stodoła w zagrodzie nr 119	Kruszyniany	
36.	układ przestrzenny	Krynki	A-553 (d. 448) z dn. 16.07.1979 r.; KL. WKZ-5340/24/79
37.	kościół parafialny p.w. św. Anny	Krynki	A-131 (d. 743) z dn. 11.04.1991 r., KL. WKZ-5340/5/90
38.	brama-dzwonnica przy kościele p.w. św. Anny	Krynki	A-131 (d. 253) z dn. 4.11.1966 r., KL. III-1/258/66
39.	cmentarz przykościelny parafii rzymskokatolickiej p.w. św. Anny	Krynki	A-131 (d. 608) z dn. 4.03.1992 r., KL. WKZ-5340/2/91/92
40.	ogrodzenie cmentarza przykościelnego przy kościele p.w. św. Anny	Krynki	A-131 (d. 608) z dn. 4.03.1992 r.
41.	cerkiew prawosławna parafialna p.w. Narodzenia MB	Krynki	A-54 z dn. 18.02.2003 r., RZ-440-4/ZC/2002/2003
42.	cmentarz przycerkiewny	Krynki	A-54 (d. 448) z dn. 16.07.1979 r., RZ-440-4/ZC/2002/2003
43.	synagoga, ob. GOK	Krynki	A-557 (d. 221) z dn. 22.10.1966 r., KL. III-1/226/66
44.	bożnica z otoczeniem ob. magazyn	Krynki	A-11 z dn. 29.09.2000 r., ZN 440/2/2000
45.	ruina murowanej klasycystycznej synagogi („Beth Ha Kneseth”)	Krynki	130 (136) z dn. 22.11.1958 r., kult. V-2b/136/36/58
46.	kaplica prawosławna cmentarna p.w. św. Antoniego	Krynki	252 z dn. 4.11.1966 r. i z dn. 11.04.1996 r., KL. III-1/257/66
47.	cmentarz rzymskokatolicki	Krynki	448 z dn. 16.07.1979 r.
48.	cmentarz prawosławny parafii p.w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny	Krynki	448 z dn. 16.07.1979 r.
49.	cmentarz żydowski	Krynki	A-115 (d. 657) z 30.12.1987 i z dn. 16.04.1979 r. KL. WKZ-5340/17/87
50.	cmentarz wojenny z II wojny św.	Krynki	
51.	budynek szpitalny	Krynki	

Lp.	Nazwa obiektu	Adres	Nr rejestru
52.	budynek szpitalny	Krynki	
53.	budynek szpitalny	Krynki	
54.	budynek szpitalny	Krynki	A-250 z dn. 28.08.2009 r., RN-KM/4010-152/09
55.	dom	Krynki	
56.	dom nr 11	Krynki	
57.	dwór	Krynki	A-26 (d. 717) z dn. 21.04.1989 r., KL. WKZ-5340/1/89
58.	park podworski	Krynki	354 z dn. 12.05.1975 r. i 707 z dn. 26.09.1988 r., KL. WKZ-680/4/75 i KL. WKZ- 5340/19/88
59.	kapliczka przydrożna	Łosiniany	
60.	młyn wodny	Nietupa	604 z dn. 16.12.1985 r., KL. WKZ-5340/7/85
61.	park dworski	Nietupa	
62.	kaplica cmentarna	Ostrów Południowy	A-182 z dn. 4.02.2008 r., RZ-AS/4010-71/07
63.	cmentarz prawosławny	Ozierany Wielkie	
64.	cmentarz przy samodzielnym wikariacie	Podlipki	
65.	park dworski	Rudaki	752 z dn. 19.12.1991 r., KL. WKZ-5340/12/91
66.	stodoła	Sanniki	A-326 z dn. 3.12.2010 r., RN-RS/4010-22/10
67.	cmentarz - mogiła powstańcza	Świdziałówka	
68.	zespół folwarczny	Żylicze	727 z dn. 21.02.1991 r., KL. WKZ-5340/14/90/91
69.	obora	Żylicze	727 z dn. 21.02.1991 r., KL. WKZ-5340/14/90/91
70.	piwnica i lodownia dworska	Żylicze	727 z dn. 21.02.1991 r., KL. WKZ-5340/14/90/91
71.	spichlerz dworski	Żylicze	727 z dn. 21.02.1991 r., KL. WKZ-5340/14/90/91
72.	pozostałości parku dworskiego	Żylicze	727 z dn. 21.02.1991 r., KL. WKZ-5340/14/90/91

Źródło: <http://wosoz.pbip.pl>

2. METODOLOGIA WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY KRYNKI

Ustawa o rewitalizacji oraz Wytyczne nie wskazują konkretnej metody diagnostycznej wykorzystywanej przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, wobec tego metody takie należało przyjąć na podstawie przesłanek ogólnych, kierując się kryterium zobiektywizowania wyników. W szczególności należało rozstrzygnąć kwestię delimitacji obszaru do analizy oraz warunków granicznych dla wytyczenia obszaru.

W przedmiotowym opracowaniu przyjęto metodę porównującą jako pola odniesienia jednostki urbanistyczne, czyli poszczególne miejscowości wchodzące w skład Gminy Krynki. W przypadku poszczególnych porównywalnych zjawisk odniesiono dane dla danej miejscowości do średniej wielkości cechy dla całego obszaru Gminy Krynki.

Rozpoczynając proces analityczny w oparciu o przekrojowe dane zebrane do diagnozy wyznaczono wskaźniki obrazujące sytuację w poszczególnych obszarach badawczych.

W dalszej kolejności zebrane dane zostały poddane analizie, co umożliwiło przypisanie zjawisk kryzysowych do wyłonionych stref i delimitację obszarów problemowych na terenie Gminy Krynki.

Za wartości referencyjne wskaźników przyjęto ich średnie wartości dla Gminy Krynki. O zjawiskach negatywnych świadczą negatywne odchylenia od tych wartości zależne od rodzaju wskaźnika. Jednocześnie należy zaznaczyć, że w analizie uwzględniono dwa rodzaje wskaźników:

- wskaźniki (stymulanty rewitalizacji), dla których odchylenie w górę od wartości referencyjnej wskazuje na sytuację kryzysową i większą potrzebę działań rewitalizacyjnych,
- wskaźniki (destymulanty rewitalizacji), dla których odchylenie w dół od wartości referencyjnej wskazuje na sytuację kryzysową i potrzebę interwencji.

Zebrane dane zostały wykorzystane do przeprowadzenia analizy w oparciu o wskaźniki odnoszące się do każdej ze sfer (społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, techniczno-środowiskowej), zaprezentowane w tabeli 9.

Tabela 9. Zestawienie wskaźników

SFERA SPOŁECZNA
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców
Liczba przestępstw na 100 mieszkańców
Liczba NGO na 1 000 mieszkańców
Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców
Liczba długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców
Frekwencja wyborcza w wyborach wyborów na wójta w 2014 r.
Frekwencja wyborcza w wyborach do rady gminy w 2014 r.
Frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych w 2015 r.
Odsetek osób korzystających z biblioteki publicznej
Wyniki egzaminów za zakończenie szkoły podstawowej i gimnazjum
SFERA GOSPODARCZA
Liczba zarejestrowanych podmiotów (wg miejsca wykonywania działalności gospodarczej) na 1 000 mieszkańców
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA
Liczba zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa podlaskiego w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Liczba przystanków komunikacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców
SFERA TECHNICZNO-ŚRODOWISKOWA
Wskaźnik liczby budynków wybudowanych przed 1970 r.

Źródło: Opracowanie własne

Analizie poddano dane mierzalne, obiektywne i weryfikowalne, pozyskane z instytucji działających na terenie Gminy Krynki, zgodnie ze stanem na koniec 2016 r. Wybrany zestaw wskaźników posłużył do zbadania natężenia zjawisk kryzysowych występujących na danym terenie i wyłonienia obszaru najbardziej predestynowanego do objęcia działaniami rewitalizacyjnymi.

W dalszej części opracowania zaprezentowano wyniki przeprowadzonej analizy wskaźnikowej w ujęciu społecznym, funkcjonalno-przestrzennym, technicznym i środowiskowo-gospodarczym.

3. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE, GOSPODARCZE, PRZESTRZENNE, ŚRODOWISKOWE I INFRASTRUKTURALNE JEDNOSTEK URBANISTYCZNYCH

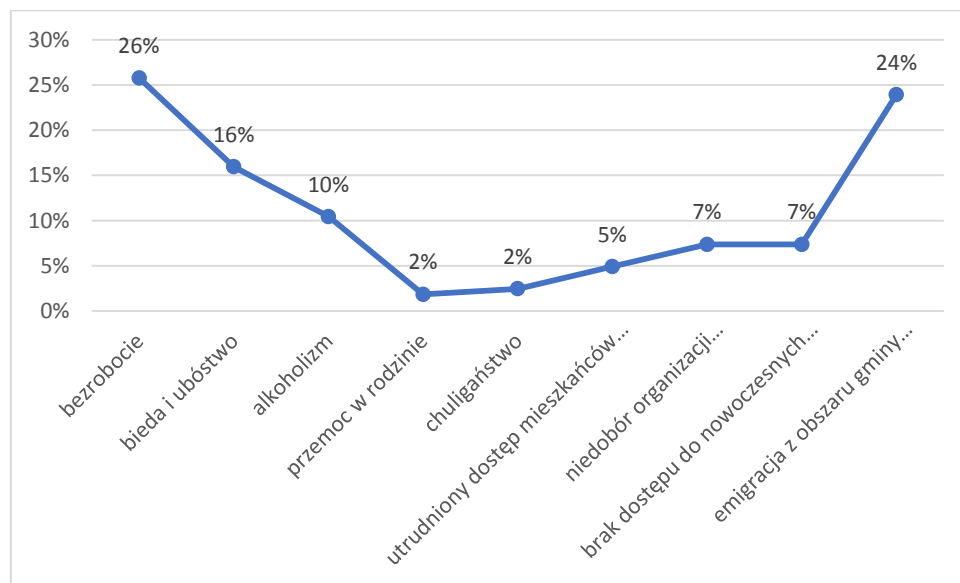
3.1. KONCENTRACJA NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH

Sfera społeczna jest najważniejszym elementem procesu diagnostycznego na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, ponieważ celem planowanych działań jest poprawa warunków i jakości życia społeczności lokalnej. Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, o stanie kryzysowym na danym obszarze gminy świadczy „koncentracja negatywnych zjawisk społecznych w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym”.

W związku z tym, wykonana została porównawcza analiza ilościowa danych statystycznych w zakresie, w jakim było to możliwe na podstawie danych statystycznych. Ponadto wykorzystano dane pozyskane w ramach przeprowadzonego badania ankietowego.

W ramach badania ankietowego respondenci wskazali, że podjęcia działań rewitalizacyjnych wymaga przede wszystkim miejscowość Krynki (74% wskazań), Kruszyniany i Górka. Ankietowani określili także podstawowe problemy społeczne we wskazanych miejscowościach, do których zaliczono: bezrobocie (26%), emigrację z obszaru gminy młodych i dobrze wykształconych osób (24%), jak również biedę i ubóstwo (16%).

Wykres 4. Problemy społeczne w miejscowościach wskazanych do rewitalizacji

Źródło: Badanie ankietowe

W ramach analizy obliczono wskaźniki odnoszące się do liczby osób korzystających z pomocy społecznej, zamieszkujących w poszczególnych miejscowościach gminy. Biorąc pod uwagę dane przedstawione w tabeli 10 można stwierdzić, że najgorzej sytuacja przedstawia się w przypadku miejscowości Górka, Kundzicze, Nietupa, Ozierany Wielkie, Plebanowo i Krynki. We wskazanych miejscowościach wartość wyliczonego wskaźnika przekracza wartość referencyjną dla gminy, która kształtuje się na poziomie 12,94.

Tabela 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców

Lp.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik	Lp.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik
1	Białogorce	12,50	18	Ostrów Południowy	12,73
2	Ciumicze	0,00	19	Ozierany Małe	6,25
3	Chłodne Włóki	0,00	20	Ozierany Wielkie	23,81
4	Górany	0,00	21	Ozierskie	0,00
5	Górka	19,23	22	Plebanowo	14,58
6	Jurowłany	2,70	23	Podlipki	0,00
7	Kruszyniany	12,20	24	Rudaki	0,00
8	Kundzicze	15,94	25	Sanniki	0,00
9	Leszczany	0,00	26	Studzionka	0,00
10	Łapicze	2,63	27	Szacily	0,00
11	Łosiniany	7,69	28	Trejgle	0,00
12	Nietupa	25,00	29	Borsukowizna	0,00
13	Nietupa- Kolonia	0,00	30	Kłyszawka	0,00
14	Nietupa Młyn	0,00	31	Planta	0,00
15	Nowa Grzybowszczyzna	0,00	32	Rachowik	0,00
16	Stara Grzybowszczyzna	0,00	33	Krynki	13,78
17	Nowa Świdziałówka	0,00			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Krynkach

W ramach analizy zbadano także aktywność społeczności lokalnej, która może mieć istotny wpływ na zmiany zachodzące w jej otoczeniu. Jednym z przejawów aktywności mieszkańców jest liczba organizacji pozarządowych działających na terenie gminy, reprezentowana przez wskaźnik liczby NGO na 1 000 mieszkańców. Wskaźnik ten można interpretować jako współczynnik aktywności społeczeństwa obywatelskiego – im większa liczba jednostek tego rodzaju, tym bardziej aktywna jest lokalna społeczność. Ze względu na cele analizy (wytypowanie obszarów wymagających rewitalizacji) istotne jest wskazanie miejscowości o najniższych wartościach omawianego wskaźnika. Na terenie Gminy Krynki organizacje społeczne funkcjonują jedynie w miejscowości Krynki i Kruszyniany. W związku z tym wszystkie pozostałe miejscowości gminy (oprócz Krynek i Kruszynian) można zaliczyć do zagrożonych zjawiskiem degradacji.

Innym przejawem aktywności mieszkańców jest ich udział w wyborach. Biorąc pod uwagę dane dotyczące wyborów na wójta w 2014 r. należy stwierdzić, że najniższą aktywnością wykazali się mieszkańcy 2 obwodu wyborczego obejmującego sołectwa: Górka, Kruszyniany, Łosiniany, Sanniki, Białogorce, Ciumicze, Kundzicze, Nietupa-Kolonia, Ozierany Małe, Ozierany Wielkie i Plebanowo (frekwencja 55,05%). Ponadto niższą frekwencję niż średnia dla gminy odnotowano także w:

- Obwodzie 1 – sołectwa: Góran, Leszczany, Ostrów Południowy, Nowa Grzybowszczyzna, Szaciły, Nowa Świdziałówka (frekwencja 60,49%);
  - Obwodzie 4 – miasto Krynki, sołectwo Grodzieńska – ulice: Grodzieńska, Legionowa, Polna, Generała Bema od nr 2 do nr 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, Plac Jagielloński, Projektowana, Rynkowa, Ukośna, sołectwo Jurowłany (frekwencja 58,80%).
- Średnia frekwencja dla gminy wyniosła 61,76%.

W wyborach do rady gminy w 2014 r. najniższą frekwencję odnotowano w 2 okręgu wyborczym obejmującym sołectwa Górka, Kruszyniany, Łosiniany, Sanniki. Średnia frekwencja dla gminy wyniosła 61,76%, a szczegółowe zestawienie wyników dla poszczególnych okręgów zaprezentowano w tabeli 11 (wartość poniżej średniej dla gminy wskazuje na obszar zdegradowany).

Tabela 11. Frekwencja wyborcza w wyborach do rady gminy w 2014 r.

Nr okręgu wyborczego	Granice okręgu wyborczego	Frekwencja
1	sołectwa: Góran, Leszczany, Ostrów Południowy, Nowa Grzybowszczyzna, Szaciły, Nowa Świdziałówka	60,49%
2	sołectwa: Górka, Kruszyniany, Łosiniany, Sanniki	53,84%
3	sołectwa: Białogorce, Ciumicze, Kundzicze, Nietupa-Kolonia, Ozierany Małe, Ozierany Wielkie i Plebanowo	56,41%
4	miasto Krynki – część sołectwa Nowa – ulice: Nowa, Zaulek Nowy, sołectwo Łapicze	70,52%
5	miasto Krynki – część sołectwa Nowa – ulice: Graniczna, Pohulanka, Spółdzielcza	64,47%
6	miasto Krynki – część sołectwa Aleja Szkolna – ulice: Akacyjowa, Aleja Szkolna, Lipowa, Ogrodowa, Zaulek Szpitalny	62,79%
7	miasto Krynki – część sołectwa Aleja Szkolna – ulice: 1 Maja, Cerkiewna, Morka, Okopy, Stary Dwór, Wojska Polskiego, Zaulek Gminny, Zaulek Szkolny	57,89%
8	miasto Krynki – część sołectwa 11 Listopada – ulice: 11 Listopada, Marszałka Piłsudskiego, Wąska	68,67%
9	miasto Krynki – część sołectwa 11 Listopada – ulice: Górna, Kaukazka, Sokólska	71,90%
10	miasto Krynki – część sołectwa Kościelna – ulice: Browarna, Czysta, Garbarska, Zielona	69,71%
11	miasto Krynki – część sołectwa Kościelna – ulice: Grochowa, Kościelna, Nadrzeczna, wsie: Chłodne Włóki, Ozierskie, Rachowik	65,36%

Nr okręgu wyborczego	Granice okręgu wyborczego	Frekwencja
12	miasto Krynki – część sołectwa Grodzieńska – ulice: Grodzieńska, Legionowa, Polna	66,07%
13	miasto Krynki – część sołectwa Grodzieńska – ulice: Generała Bema od nr 2 do nr 48, Plac Jagielloński, Projektowana, Rynkowa, Ukośna	54,31%
14	miasto Krynki – część sołectwa Grodzieńska – ulica Generała Bema nr 52, 54, 58, 62, sołectwo Jurowlany	58,65%
15	miasto Krynki – część sołectwa Grodzieńska – ulica Generała Bema nr 50, 56, 60, 64, 66, 68	56,62%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Krynkach

Z kolei w wyborach parlamentarnych w 2015 r. średnia frekwencja dla Gminy Krynki wyniosła 21,43%, natomiast wartości dla poszczególnych obwodów głosowania przedstawiono w tabeli 12 (wartości poniżej średniej dla gminy wskazują na obszar zdegradowany).

Tabela 12. Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2015 r.

Nr okręgu wyborczego	Granice okręgu wyborczego	Frekwencja
1	Borsukowizna, Góran, Kłyszawka, Leszczany, Nietupa, Ostrów Południowy, Nowa Grzybowszczyzna, Szaciły, Nowa Świdziałówka, Planta, Podlipki, Stara Grzybowszczyzna, Studzionka	23,44%
2	Białogorce, Ciumicze, Górka, Kruszyniany, Kundzicze, Łosiniany, Sanniki, Nietupa-Kolonia, Ozierany Małe, Ozierany Wielkie, Plebanowo, Nietupa Młyn, Rudaki, Trejgle, Żylicze	17,34%
3	miasto Krynki – ulice: 1 Maja, 11 Listopada, Akacyjowa, Aleja Szkolna, Browarna, Cerkiewna, Czysta, Garbarska, Górna, Graniczna, Grochowa, Kaukazka, Kościelna, Lipowa, Marszałka Piłsudskiego, Mokra, Nadrzeczna, Nowa, Ogrodowa, Okopy, Pohulanka, Sokólska, Spółdzielcza, Stary Dwór, Wąska, Wojska Polskiego, Zaulek Gminny, Zaulek Nowy, Zaulek Szkolny, Zaulek Szpitalny, Zielona, wieś: Chłodne Włóki, Łapicze, Ozierskie, Rachowik	22,96%
4	miasto Krynki – ulice: Generała Bema, Grodzieńska, Legionowa, Plac Jagielloński, Polna, Projektowana, Rynkowa, Ukośna, wieś Jurowlany	20,56%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Krynkach

Liczba przestępstw ogółem na 100 mieszkańców pokazuje zagrożenie przestępczością w układzie terytorialnym. Analiza przestrzennego rozkładu czynów zagrażających bezpieczeństwu mieszkańców na podstawie wskaźnika liczby przestępstw na 100 mieszkańców wskazała, że największe zagrożenie przestępczością odnotowano w sołectwie Ozierany Małe. W przypadku tego czynnika wskaźnik referencyjny dla gminy wynosi 0,59.

Tabela 13. Liczba przestępstw na 100 mieszkańców

Lp.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik	Lp.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik
1	Białogorce	0,00	18	Ostrów Południowy	0,00
2	Ciumicze	0,00	19	Ozierany Małe	6,25
3	Chłodne Włóki	0,00	20	Ozierany Wielkie	0,00
4	Górany	0,00	21	Ozierskie	0,00
5	Górka	0,00	22	Plebanowo	0,00
6	Jurowłany	0,00	23	Podlipki	0,00
7	Kruszyniany	1,22	24	Rudaki	0,00
8	Kundzicze	0,00	25	Sanniki	0,00
9	Leszczany	0,00	26	Studzionka	0,00
10	Łapicze	2,63	27	Szacify	0,00
11	Łosiniany	0,00	28	Trejgle	0,00
12	Nietupa	0,00	29	Borsukowizna	0,00
13	Nietupa- Kolonia	0,00	30	Kłyszawka	0,00
14	Nietupa Młyn	0,00	31	Planta	0,00
15	Nowa Grzybowszczyzna	0,00	32	Rachowik	0,00
16	Stara Grzybowszczyzna	0,00	33	Krynki	0,64
17	Nowa Świdziałówka	0,00			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Krynkach

Ze względu na szeroko dyskutowane problemy związane ze zjawiskiem bezrobocia w analizie zjawisk społecznych uwzględniono również wskaźnik dotyczący liczby osób bezrobotnych na 100 mieszkańców. Wskaźnik referencyjny dla Gminy Krynki kształtował się na poziomie 8,00. Jako obszary kryzysowe wskazano miejscowości charakteryzujące się występowaniem wskaźnika wyższego niż średnia dla gminy. Wskaźnik ten wskazuje na niekorzystną tendencję związaną z udziałem osób bezrobotnych w społeczności danej miejscowości.

Tabela 14. Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców

Lp.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik	Lp.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik
1	Białogorce	12,50	18	Ostrów Południowy	5,45
2	Ciumicze	0,00	19	Ozierany Małe	12,50
3	Chłodne Włóki	0,00	20	Ozierany Wielkie	0,00
4	Górany	0,00	21	Ozierskie	50,00
5	Górka	11,54	22	Plebanowo	10,42
6	Jurowłany	5,41	23	Podlipki	0,00
7	Kruszyniany	8,54	24	Rudaki	0,00
8	Kundzicze	8,70	25	Sanniki	6,67

Lp.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik	Lp.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik
9	Leszczany	0,00	26	Studzionka	0,00
10	Łapicze	15,79	27	Szacily	0,00
11	Łosiniany	0,00	28	Trejgle	0,00
12	Nietupa	7,14	29	Borsukowizna	0,00
13	Nietupa- Kolonia	6,67	30	Kłyszawka	0,00
14	Nietupa Młyn	0,00	31	Planta	0,00
15	Nowa Grzybowszczyzna	0,00	32	Rachowik	0,00
16	Stara Grzybowszczyzna	0,00	33	Krynki	8,34
17	Nowa Świdziałówka	0,00			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Krynkach

Przeanalizowano także wskaźnik związany z liczbą osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców. Wskaźnik referencyjny dla gminy wyniósł 6,53. W tym przypadku jako obszary kryzysowe także wskazano miejscowości charakteryzujące się występowaniem wskaźnika wyższego niż średnia dla gminy.

Tabela 15. Liczba długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców

Lp.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik	Lp.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik
1	Białogorce	12,50	18	Ostrów Południowy	5,45
2	Ciumicze	0,00	19	Ozierany Małe	12,50
3	Chłodne Włóki	0,00	20	Ozierany Wielkie	0,00
4	Górany	0,00	21	Ozierskie	50,00
5	Górka	12,50	22	Plebanowo	10,42
6	Jurowłany	5,41	23	Podlipki	0,00
7	Kruszyniany	8,54	24	Rudaki	0,00
8	Kundzicze	5,80	25	Sanniki	6,67
9	Leszczany	0,00	26	Studzionka	0,00
10	Łapicze	10,53	27	Szacily	0,00
11	Łosiniany	0,00	28	Trejgle	0,00
12	Nietupa	7,14	29	Borsukowizna	0,00
13	Nietupa- Kolonia	0,00	30	Kłyszawka	0,00
14	Nietupa Młyn	0,00	31	Planta	0,00
15	Nowa Grzybowszczyzna	0,00	32	Rachowik	0,00
16	Stara Grzybowszczyzna	0,00	33	Krynki	6,61
17	Nowa Świdziałówka	0,00			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Krynkach

W ramach analizy przeanalizowano także odsetek osób korzystających z biblioteki publicznej. Zgodnie z danymi przekazanymi przez UM w Krynkach na koniec 2016 roku

liczba aktywnych czytelników w bibliotece publicznej w Krynkach wyniosła 208. Na terenie gminy nie działają inne biblioteki publiczne, a ponadto do analizy nie udało się pozyskać danych dotyczących liczby czytelników pochodzących z poszczególnych miejscowości, w związku z czym czynnik ten nie był brany pod uwagę przy określaniu obszaru zdegradowanego.

Ostatnimi elementami diagnozy uwarunkowań społecznych jest analiza wyników egzaminów w szkołach podstawowych i gimnazjach. Analiza dla Gminy Krynki obejmuje jednak jedynie jedną placówkę, która obsługuje cały obszar analizowanej jednostki samorządu terytorialnego, czyli Zespół Szkół Samorządowych w Krynkach. W roku szkolnym 2016/2017 do szkoły podstawowej wchodzącej w skład ZSS uczęszczało 127 uczniów, a do gimnazjum – 66.

W roku szkolnym 2015/2016 uczniowie VI klasy szkoły podstawowej osiągnęli wyniki egzaminu na poziomie niższym niż średnia dla powiatu, województwa oraz kraju, co zaprezentowano w tabeli 16.

Tabela 16. Wyniki sprawdzianu uczniów klasy VI ZSS w Krynkach

Lp.	Zakres	Wynik średni w szkole	Wynik średni w powiecie	Wynik średni w województwie	Wynik średni w kraju
1.	Język polski i matematyka	61	62	63	63
2.	Język angielski	58%	65%	70%	71%

Źródło: Diagnoza potrzeb Zespołu Szkół Samorządowych w Krynkach

Niekorzystnie przedstawiają się także wyniki egzaminów na zakończenie gimnazjum w zakresie języka polskiego i angielskiego (odnotowano niższy wynik niż średnia dla kraju oraz województwa). Nieco lepiej sytuacja wygląda w przypadku pozostałych przedmiotów, co zostało zaprezentowane w tabeli 17.

Tabela 17. Wyniki egzaminu uczniów klasy III gimnazjum ZSS w Krynkach

Lp.	Zakres egzaminu	Kraj %	Szkoła %	Łatwość testu	OKE Województwo podlaskie %
1.	Język polski	69	66,88	Umiarkowanie trudny	68
2.	Historia i wos	56	65,54	Umiarkowanie trudny	56
3.	Matematyka	49	52,39	Umiarkowanie trudny	49
4.	Przyroda	51	57,54	Umiarkowanie trudny	52

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY KRYNKI

Lp.	Zakres egzaminu	Kraj %	Szkoła %	Łatwość testu	OKE Województwo podlaskie %
5.	Język angielski – poz. podstawowy	64	60,78	Trudny	66
6.	Język angielski – poz. rozszerzony	45	44,70	Trudny	45
7.	Język rosyjski – poz. podstawowy	61	74,33	Łatwy	68
8.	Język rosyjski – poz. rozszerzony	44	49,33	Umiarkowanie trudny	51

Źródło: Diagnoza potrzeb Zespołu Szkół Samorządowych w Krynkach

Podsumowanie

Podsumowanie tabelaryczne analizy w sferze społecznej zawarto w tabeli 18.

Tabela 18. Podsumowanie analizy w sferze społecznej

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczyby NGO na 1 000 mieszkańców	Frekwencja wyborcza w wyborach na wójta w 2014 r.	Frekwencja wyborcza w wyborach do rady gminy w 2014 r.
1	Białogorce	12,50	0,00	55,05%	56,41%
2	Ciumicze	0,00	0,00	55,05%	56,41%
3	Chłodne Włóki	0,00	0,00	65,89%	65,36%
4	Górany	0,00	0,00	60,49%	60,49%
5	Górka	19,23	0,00	55,05%	53,84%
6	Jurowlany	2,70	0,00	58,80%	58,65%
7	Kruszyniany	12,20	24,39	55,05%	53,84%
8	Kundzicze	15,94	0,00	55,05%	56,41%
9	Leszczany	0,00	0,00	60,49%	60,49%
10	Łapicze	2,63	0,00	55,05%	53,84%
11	Łosiniany	7,69	0,00	55,05%	53,84%
12	Nietupa	25,00	0,00	55,05%	53,84%
13	Nietupa- Kolonia	0,00	0,00	55,05%	56,41%
14	Nietupa Młyn	0,00	0,00	55,05%	53,84%
15	Nowa Grzybowszczyzna	0,00	0,00	60,49%	60,49%
16	Stara Grzybowszczyzna	0,00	0,00	60,49%	60,49%
17	Nowa Świdziałówka	0,00	0,00	60,49%	60,49%
18	Ostrów Południowy	12,73	0,00	60,49%	60,49%
19	Ozierany Małe	6,25	0,00	55,05%	56,41%
20	Ozierany Wielkie	23,81	0,00	55,05%	56,41%
21	Ozierskie	0,00	0,00	65,89%	65,36%
22	Plebanowo	14,58	0,00	55,05%	56,41%

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczyby NGO na 1 000 mieszkańców	Frekwencja wyborcza w wyborach na wójta w 2014 r.	Frekwencja wyborcza w wyborach do rady gminy w 2014 r.
23	Podlipki	0,00	0,00	55,05%	56,41%
24	Rudaki	0,00	0,00	55,05%	56,41%
25	Sanniki	0,00	0,00	55,05%	53,84%
26	Studzionka	0,00	0,00	55,05%	56,41%
27	Szaciły	0,00	0,00	60,49%	60,49%
28	Trejgle	0,00	0,00	55,05%	56,41%
29	Borsukowizna	0,00	0,00	55,05%	56,41%
30	Kłyszawka	0,00	0,00	55,05%	56,41%
31	Planta	0,00	0,00	55,05%	56,41%
32	Rachowik	0,00	0,00	65,89%	65,36%
33	Krynki	13,78	4,03	65,89%	70,52%, 64,47%, 62,79%, 68,67%, 71,90%, 69,71%, 65,36%, 66,07%
				58,80%	57,89%, 54,31%, 58,65%, 56,62%

Lp.	Nazwa miejscowości	Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2015 r.	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	Liczba długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców
1	Białogorce	17,34%	0,00	12,50	12,50
2	Ciumicze	17,34%	0,00	0,00	0,00
3	Chłodne Włóki	22,96%	0,00	0,00	0,00
4	Górany	23,44%	0,00	0,00	0,00
5	Górka	17,34%	0,00	11,54	12,50
6	Jurowlany	20,56%	0,00	5,41	5,41
7	Kruszyniany	17,34%	1,22	8,54	8,54
8	Kundzicze	17,34%	0,00	8,70	5,80
9	Leszczany	23,44%	0,00	0,00	0,00
10	Łapicze	22,96%	2,63	15,79	10,53
11	Łosiniany	17,34%	0,00	0,00	0,00
12	Nietupa	23,44%	0,00	7,14	7,14
13	Nietupa- Kolonia	17,34%	0,00	6,67	0,00

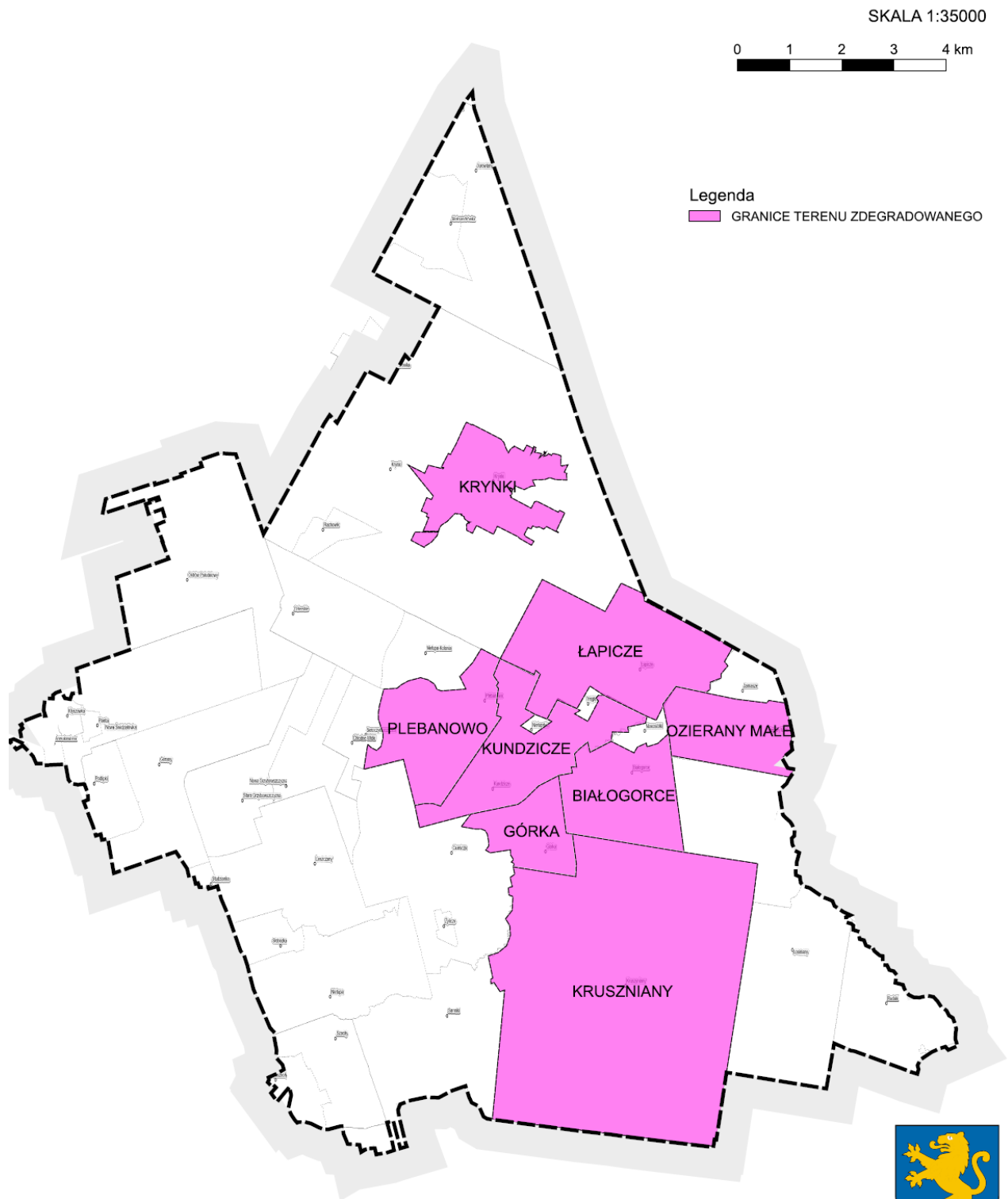
PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY KRYNKI

Lp.	Nazwa miejscowości	Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2015 r.	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	Liczba długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców
14	Nietupa Młyn	17,34%	0,00	0,00	0,00
15	Nowa Grzybowszczyzna	23,44%	0,00	0,00	0,00
16	Stara Grzybowszczyzna	23,44%	0,00	0,00	0,00
17	Nowa Świdziałówka	23,44%	0,00	0,00	0,00
18	Ostrów Południowy	23,44%	0,00	5,45	5,45
19	Ozierany Małe	17,34%	6,25	12,50	12,50
20	Ozierany Wielkie	17,34%	0,00	0,00	0,00
21	Ozierskie	22,96%	0,00	50,00	50,00
22	Plebanowo	17,34%	0,00	10,42	10,42
23	Podlipki	23,44%	0,00	0,00	0,00
24	Rudaki	17,34%	0,00	0,00	0,00
25	Sanniki	17,34%	0,00	6,67	6,67
26	Studzionka	23,44%	0,00	0,00	0,00
27	Szacily	23,44%	0,00	0,00	0,00
28	Trejgle	17,34%	0,00	0,00	0,00
29	Borsukowizna	23,44%	0,00	0,00	0,00
30	Kłyszawka	23,44%	0,00	0,00	0,00
31	Planta	23,44%	0,00	0,00	0,00
32	Rachowik	22,96%	0,00	0,00	0,00
33	Krynki	20,56%	0,64	8,34	6,61
		22,96%			

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi w tabeli 18 określono obszary najbardziej zdegradowane w sferze społecznej (obszary, dla których liczba cech wskazujących na występowanie sytuacji kryzysowej była większa niż 5) i zaliczono do nich następujące miejscowości: Białogorce, Górka, Kruszyniany, Kundzicze, Łapicze, Ozierany Małe, Plebanowo oraz Krynki. Graficzne określenie obszaru zdegradowanego w sferze społecznej zaprezentowano na rysunku 3 (obszary zdegradowane oznaczono czerwonymi liniami, w celu oznaczenia miejscowości posłużono się numeracją z tabeli 18).

Rysunek 3. Obszary zdegradowane w sferze społecznej

Wykonano z wykorzystaniem
iKINSP/guest/services/G2_EMUIA_WMS/MapServer/WMS/Server

Źródło: Opracowanie własne

3.2. WSPÓŁWYSTĘPOWANIE INNYCH NEGATYWNYCH ZJAWISK

3.2.1. SFERA GOSPODARCZA

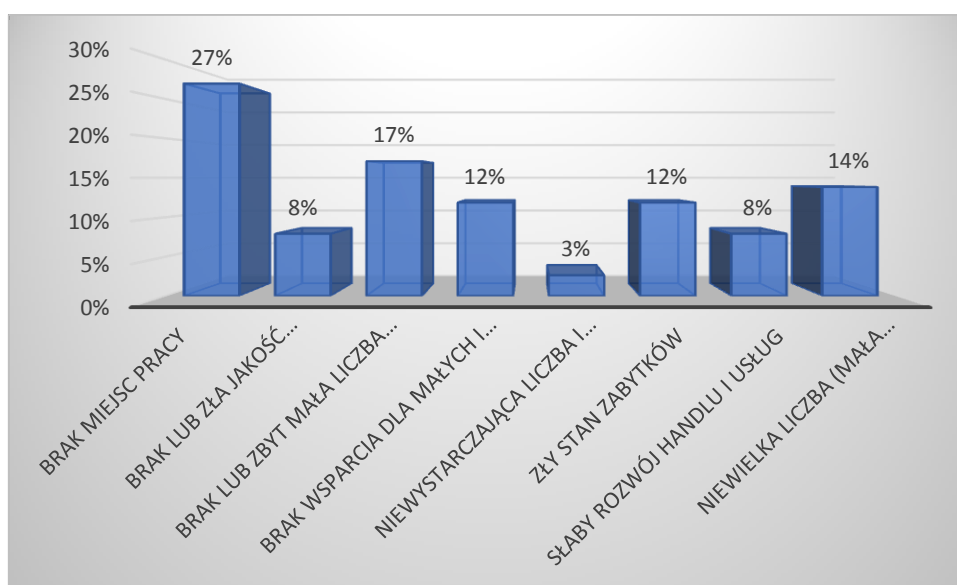
W sferze gospodarczej w stosunku do miejscowości Krynki, Kruszyniany i Górka ankietowani wskazali na:

- brak miejsc pracy;
- brak lub zbyt małą liczbą połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami;
- niewielką liczbę (mała aktywność) małych i średnich przedsiębiorstw;
- brak wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Takie wskazania mieszkańców wynikają z zauważanego przez nich braku dużych zakładów pracy na terenie gminy. Mieszkańcy muszą dojeżdżać do większych miejscowości. Ponadto konieczność dojazdów do pracy często wpływa na decyzje o przeprowadzce do większych miast, co z kolei pogłębia problemy demograficzne obserwowane na terenie gminy.

Wśród największych podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy Krynki należy wymienić: „Krynka” Sp. z o.o. (producent wód i napojów); Zakład Usługowo-Handlowy „Las” Mirosław Dzienisik zajmujący się gospodarką leśną, działalnością usługową związaną z leśnictwem oraz sprzedażą hurtową drewna. Podmioty te nie zapewniają jednak zatrudnienia dla znacznej liczby mieszkańców gminy, stąd nasilające się procesy migracyjne.

Wykres 5. Problemy gospodarcze na terenie Gminy Krynki

Źródło: Badanie ankietowe

Zgodnie ze wskaźnikami uwzględnionym w Ustawie o rewitalizacji, sytuacja kryzysowa w danym obszarze może być związana z niskim poziomem przedsiębiorczości na analizowanym terenie. Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej jest wypadkową wielu czynników: począwszy od kapitału ludzkiego, przez położenie gminy, na wsparciu władz lokalnych kończąc. Poziom przedsiębiorczości jest mierzony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1 tysiąc mieszkańców. Wskaźnik przedsiębiorczości dla większości miejscowości kształtował się poniżej średniej dla gminy (wskaźnik referencyjny: 22,19).

Tabela 19. Liczba zarejestrowanych podmiotów (wg miejsca wykonywania działalności gospodarczej) na 1 000 mieszkańców

Lp.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik	Lp.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik
1	Białogorce	0,00	18	Ostrów Południowy	18,18
2	Ciumicze	0,00	19	Ozierany Małe	62,50
3	Chłodne Włoki	0,00	20	Ozierany Wielkie	0,00
4	Górany	41,67	21	Ozierskie	0,00
5	Górka	9,62	22	Plebanowo	0,00
6	Jurowlany	54,05	23	Podlipki	0,00
7	Kruszyniany	73,17	24	Rudaki	0,00
8	Kundzicze	14,49	25	Sanniki	0,00
9	Leszczany	0,00	26	Studzionka	0,00
10	Łapicze	0,00	27	Szacicy	0,00
11	Łosiniiany	0,00	28	Trejgle	0,00
12	Nietupa	0,00	29	Borsukowizna	0,00
13	Nietupa- Kolonia	0,00	30	Kłyszawka	0,00
14	Nietupa Młyn	0,00	31	Planta	0,00
15	Nowa Grzybowszczyzna	0,00	32	Rachowik	0,00
16	Stara Grzybowszczyzna	0,00	33	Krynki	22,97
17	Nowa Świdziałówka	0,00			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Krynkach

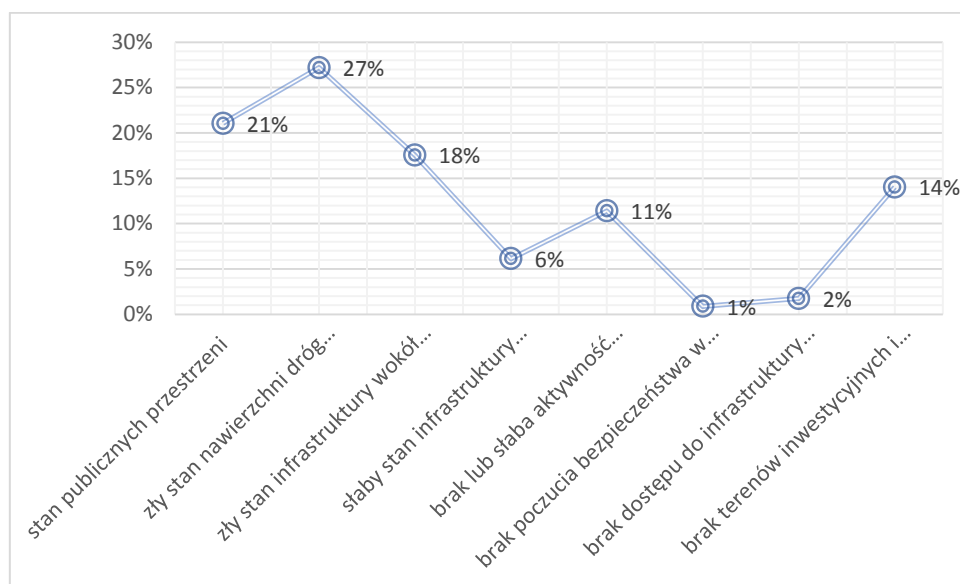
3.2.2. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Według zapisów art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy o rewitalizacji, obszar gminy znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych, a w szczególności „niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru,

niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych”.

W ramach przeprowadzonego badania ankietowego w sferze przestrzenno – funkcjonalnej respondenci wskazali na: zły stan nawierzchni dróg lokalnych (27%), stan publicznych przestrzeni (21%), zły stan infrastruktury wokół budynków mieszkalnych (chodniki, ciągi piesze) (18%).

Wykres 6. Problemy charakteryzujące sferę przestrzenno - funkcjonalną

Źródło: Badanie ankietowe

Na terenie Gminy Krynki znajdują się 72 zabytki wpisane do rejestru zabytków województwa podlaskiego. Obiekty te – często o funkcjach mieszkaniowych - są bardzo często w złym stanie technicznym, co przekłada się na obraz stanu zasobu mieszkaniowego na obszarze gminy. Biorąc pod uwagę wysoką degradację elementów przestrzenno-kulturowych podlegających ochronie, powyższy wskaźnik w analizie potraktowano jako stymulanty rewitalizacji. Odchylenie w górę od wartości referencyjnej wskazuje bowiem na sytuację kryzysową i większą potrzebę działań rewitalizacyjnych w zakresie restauracji i ochrony zabytkowych zasobów gminy.

Procentowo najwięcej zabytków znajduje się w Krynkach i Kruszynianach. W przypadku tego wskaźnika wartość referencyjna dla gminy wynosi 2,09. Wartości wyższe od średniej referencyjnej oznaczają, iż w danej strefie znajduje się więcej zabytków aniżeli ogółem dla gminy.

Tabela 20. Liczba zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa podlaskiego w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Lp.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik	Lp.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik
1	Białogorce	0,00	18	Ostrów Południowy	1,82
2	Ciumicze	0,00	19	Ozierany Małe	0,00
3	Chłodne Włóki	0,00	20	Ozierany Wielkie	4,76
4	Górany	2,08	21	Ozierskie	0,00
5	Górka	4,81	22	Plebanowo	0,00
6	Jurowłany	10,81	23	Podlipki	7,69
7	Kruszyniany	29,27	24	Rudaki	9,09
8	Kundzicze	0,00	25	Sanniki	6,67
9	Leszczany	0,00	26	Studzionka	0,00
10	Łapicze	0,00	27	Szacily	0,00
11	Łosiniany	7,69	28	Trejgle	0,00
12	Nietupa	7,14	29	Borsukowizna	0,00
13	Nietupa- Kolonia	0,00	30	Kłyszawka	0,00
14	Nietupa Młyn	0,00	31	Planta	0,00
15	Nowa Grzybowszczyzna	0,00	32	Rachowik	0,00
16	Stara Grzybowszczyzna	50,00	33	Krynki	0,93
17	Nowa Świdziałówka	11,11			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Krynkach

W ramach analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej ocenie poddano również poziom obsługi komunikacyjnej badając liczbę przystanków komunikacji miejskiej przypadającą na 100 mieszkańców.

W znacznej liczbie obszarów nie ma w ogóle przystanków komunikacji miejskiej. W przypadku tego wskaźnika wartość referencyjna dla gminy wynosi 0,38, zaś na sytuację kryzysową wskazują dane poniżej tej wartości.

Tabela 21. Liczba przystanków komunikacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Lp.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik	Lp.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik
1	Białogorce	12,50	18	Ostrów Południowy	0,00
2	Ciumicze	0,00	19	Ozierany Małe	0,00
3	Chłodne Włóki	0,00	20	Ozierany Wielkie	0,00
4	Górany	2,08	21	Ozierskie	50,00
5	Górka	0,96	22	Plebanowo	0,00
6	Jurowłany	0,00	23	Podlipki	0,00
7	Kruszyniany	1,22	24	Rudaki	0,00
8	Kundzicze	0,00	25	Sanniki	0,00

Lp.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik	Lp.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik
9	Leszczany	0,00	26	Studzionka	0,00
10	Łapicze	2,63	27	Szacily	0,00
11	Łosiniany	0,00	28	Trejgle	25,00
12	Nietupa	0,00	29	Borsukowizna	0,00
13	Nietupa- Kolonia	0,00	30	Kłyszawka	0,00
14	Nietupa Młyn	0,00	31	Planta	0,00
15	Nowa Grzybowszczyzna	0,00	32	Rachowik	0,00
16	Stara Grzybowszczyzna	50,00	33	Krynki	0,12
17	Nowa Świdziałówka	11,11			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Krynkach

3.2.3. SFERA TECHNICZNO-ŚRODOWISKOWA

Infrastruktura techniczna gminy oraz zasoby i warunki mieszkaniowe determinują w znacznym stopniu jakość życia mieszkającej na danym terenie ludności. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną w sensie jej struktury, lokalizacji, jakości i dostępności ma znaczny wpływ na rozwój jednostki samorządu oraz stanowi jeden z podstawowych czynników kształtujących jej atrakcyjność i konkurencyjność. Przesądza również o kosztach inwestycyjnych rewitalizacji danego obszaru. Im wyższy jest stopień rozwoju infrastruktury technicznej, tym lepsze są warunki do przeprowadzenia zaplanowanych w jej zakresie zadań.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 4 o stanie kryzysowym na obszarze gminy świadczą również wskaźniki charakteryzujące sferę techniczną, a są to w szczególności „degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska”.

Na terenie gminy – zgodnie z wynikami przeprowadzonego badania ankietowego – znajduje się wiele obiektów zabytkowych, które znajdują się w złym stanie technicznym. Ponadto w miejscowościach objętych analizą dominują budynki wybudowane przed 1970 r. charakteryzujące się znacznym stopniem degradacji. Biorąc pod uwagę wskaźnik liczby mieszkań wybudowanych przed 1970 r. należy stwierdzić, że sytuacja kryzysowa występuje w większości miejscowości Gminy Krynki. W tym przypadku wskaźnik dla gminy wynosi 93,46%.

Tabela 22. Wskaźnik liczby budynków wybudowanych przed 1970 r.

Lp.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik	Lp.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik
1	Białogorce	100,00%	18	Ostrów Południowy	98,57%
2	Ciumicze	94,12%	19	Ozierany Małe	100,00%
3	Chłodne Włoki	100,00%	20	Ozierany Wielkie	96,00%
4	Górany	98,11%	21	Ozierskie	100,00%
5	Górka	0,00%	22	Plebanowo	100,00%
6	Jurowłany	96,30%	23	Podlipki	70,00%
7	Kruszyniany	94,34%	24	Rudaki	92,00%
8	Kundzicze	93,10%	25	Sanniki	100,00%
9	Leszczany	91,30%	26	Studzionka	100,00%
10	Łapicze	91,89%	27	Szacify	92,86%
11	Łosiniany	100,00%	28	Trejgle	100,00%
12	Nietupa	82,76%	29	Borsukowizna	100,00%
13	Nietupa- Kolonia	100,00%	30	Kłyszawka	100,00%
14	Nietupa Młyn	100,00%	31	Planta	100,00%
15	Nowa Grzybowszczyzna	80,00%	32	Rachowik	100,00%
16	Stara Grzybowszczyzna	61,54%	33	Krynki	95,86%
17	Nowa Świdziałówka	77,78%			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Krynkach

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 3 obszar gminy znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk środowiskowych, a w szczególności „przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska”.

Diagnoza w zakresie przekroczenia standardów jakości powietrza przeprowadzona została na podstawie corocznie opracowywanych raportów przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku dotyczących oceny jakości powietrza w województwie podlaskim.

W województwie podlaskim, występują dwie strefy: aglomeracja białostocka (kod PL2001), stanowiąca obszar powiatu miasta Białystok oraz strefa podlaska (kod PL2002), obejmująca pozostałe tereny województwa (w tym m.in.: Gminę Krynki). Oceny jakości powietrza według kryteriów ochrony zdrowia i ochrony roślin dokonano na podstawie ocen wyników pomiarów poszczególnych zanieczyszczeń ze stacji:

- w Łomży: automatyczny pomiar pyłu PM10 i zanieczyszczeń gazowych (dwutlenku i tlenu azotu oraz dwutlenku siarki) oraz pomiar manualny pyłu PM2,5 na 1 stacji tła miejskiego w miejscu zapewniającym reprezentatywność pomiarów dla obszaru kilku km²;

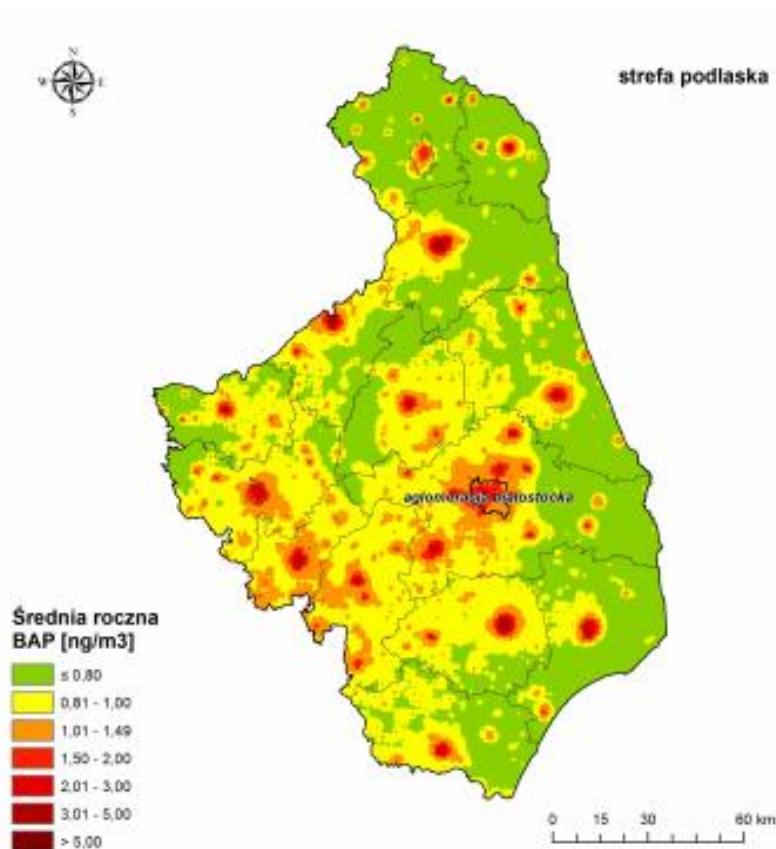
- w Suwałkach: automatyczny pomiar pyłu PM_{2,5} oraz pomiar manualny pyłu PM₁₀, metali i WWA w pyle na stacji 1 tła miejskiego w miejscu zapewniającym reprezentatywność pomiarów dla obszaru kilku km²;
- w Borsukowiznie (gm. Krynki), automatyczny pomiar: ozonu, dwutlenku i tlenku azotu oraz dwutlenku siarki na stacji 1 tła wiejskiego wykonującej pomiary na potrzeby oceny wg kryterium - ochrona roślin. Stacja jest reprezentatywna dla obszaru całego województwa.

Badania zanieczyszczeń powietrza uzupełniono o obiektywne metody szacowania emisji.

Wykonywana corocznie „Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego” wykazała w 2015 r. przekroczenie:

- poziomu docelowego benzo(a)pirenu (kryterium - ochrona zdrowia) w strefach: Aglomeracja Białostocka oraz Strefa Podlaska gdzie największymi obszarami przekroczeń są: wszystkie miasta powiatowe województwa podlaskiego oraz inne mniejsze miejscowości szczegółowo wskazane na rysunku 4. W poprzednich latach sygnalizowano w ocenach problem z dotrzymaniem normy dla benzo(a)pirenu. Kontynuowane w 2015 roku badania potwierdziły występowanie ponadnormatywnych stężeń benzo(a)pirenu w obu strefach województwa. Wynika stąd konieczność podjęcia działań na rzecz ograniczenia emisji benzo(a)pirenu;

Rysunek 4. Średnia roczna emisja benzo(a)pirenu

Źródło: Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2015 r.

- poziomów celów długoterminowych dla ozonu w Strefie Podlaskiej (kryterium - ochrona roślin) oraz w strefach: Aglomeracja Białostocka i Strefie Podlaskiej (kryterium - ochrona zdrowia).

W klasyfikacji ze względu na kryterium – ochrona zdrowia, w 2015 r. stwierdzono, ponownie jak w latach 2011 – 2014, przekroczenia normy pyłu zawieszonego PM_{2,5} w Strefie Podlaskiej oraz wartości normowanych pyłu zawieszonego PM_{2,5} dla II fazy. W Strefie Podlaskiej zanotowano również przekroczenia normy 24 – godzinnej pyłu PM₁₀, jednakże liczba dób z przekroczeniami była mniejsza niż dopuszczalna. Należy zaznaczyć, że do zachowania normy w dużej mierze przyczyniła się stosunkowo ciepła zima. W klasyfikacji ze względu na kryterium: ochrona roślin nie wystąpiły na terenie województwa strefy z przekroczeniami poziomów dopuszczalnych.

W przypadku pozostałych zanieczyszczeń podlegających ocenie (arsen, kadm, nikiel) nie zanotowano przekroczeń poziomów docelowych oraz celów długoterminowych.

Szczegółowe dane dotyczące oceny stanu wystąpienia poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń zawarto w tabelach 23-25.

Tabela 23. Klasyfikacja strefy podlaskiej z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń w celu ochrona zdrowia

Zanieczyszczenie	Klasa strefy
SO ₂	A
NO ₂	A
pyłu PM10	A
ołów	A
benzen	A
tlenek węgla	A
pył zawieszony PM2,5	C
kadm	A
arsen	A
nikiel	A
benzo(a)piren	C

Źródło: Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2015 r.

Tabela 24. Klasyfikacja strefy podlaskiej z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń w celu ochrona roślin

Zanieczyszczenie	Klasa strefy
SO ₂	A
NO _x	A

Źródło: Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2015 r.

Tabela 25. Klasyfikacja strefy podlaskiej z uwzględnieniem poziomów docelowych oraz celów długoterminowych dla ozonu - ochrona zdrowia i roślin

Zanieczyszczenie	Symbol klasy poziom docelowy		Symbol klasy poziom celu długoterminowego	
	8-godzin	AOT 40	8-godzin	AOT
ozon	A	A	D2	D2

Źródło: Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2015 r.

3.3. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY KRYNKI

Zasięg przestrzenny obszarów zdegradowanych został określony zgodnie z Ustawą z dnia 9 października o rewitalizacji i Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach

operacyjnych na lata 2014-2020. Delimitacja obszaru zdegradowanego została przeprowadzona na podstawie wyników analizy przyjętych wskaźników, która ujawniła główne problemy i skalę natężenia negatywnych zjawisk na badanych obszarach.

Proces wyznaczenia obszaru wymagającego wsparcia składał się z kilku etapów:

1. wyznaczenie jednostek urbanistycznych, tj. jednostki analityczne (okręgi badawcze) jednorodnej strukturze i podobnej charakterystyce, dla których możliwe jest pozyskanie danych dotyczących zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych;
2. pozyskanie niezbędnych danych statystycznych oraz przeprowadzenie analizy wskaźnikowej. Następnie na podstawie przyjętej metodyki oraz przyjętych mierników dokonanie porównania wskaźników w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, techniczno-środowiskowej;
3. wyznaczenie obszaru zdegradowanego, tj. obszaru, dla którego w wyniku analizy zdiagnozowano kryzys z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz zidentyfikowano problemy w pozostałych sferach.

Wyznaczenie, opis oraz analizę problemów na obszarze zdegradowanym przeprowadzono na podstawie zestawienia wiarygodnych i mierzalnych danych pozyskanych przede wszystkim z Urzędu Miejskiego w Krynkach oraz jednostek organizacyjnych: Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynkach, Powiatowego Urzędu Pracy, Powiatowej Komendy Policji. Prezentacja danych statystycznych Gminy Krynki ukazała złożoność i wielowymiarowość omawianych zagadnień i zjawisk. Analiza sfer funkcjonowania gminy i jej mieszkańców odsłoniła trudności, z którymi boryka się Gmina Krynki. Zidentyfikowane problemy występują w każdej z badanych sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz techniczno-środowiskowej.

Synteza wyników uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy oraz badania ankietowego mającego na celu określenie obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Krynki, doprowadziły do wyodrębnienia terenów, które cechują się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów. Obszar ten charakteryzuje się nasileniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej, a ponadto występuje na nim znaczny stopień zdegradowania także w 3 pozostałych sferach. Podsumowanie przeprowadzonej diagnozy przedstawiono w tabeli 26.

Tabela 26. Obszary zdegradowane w poszczególnych sferach analizy

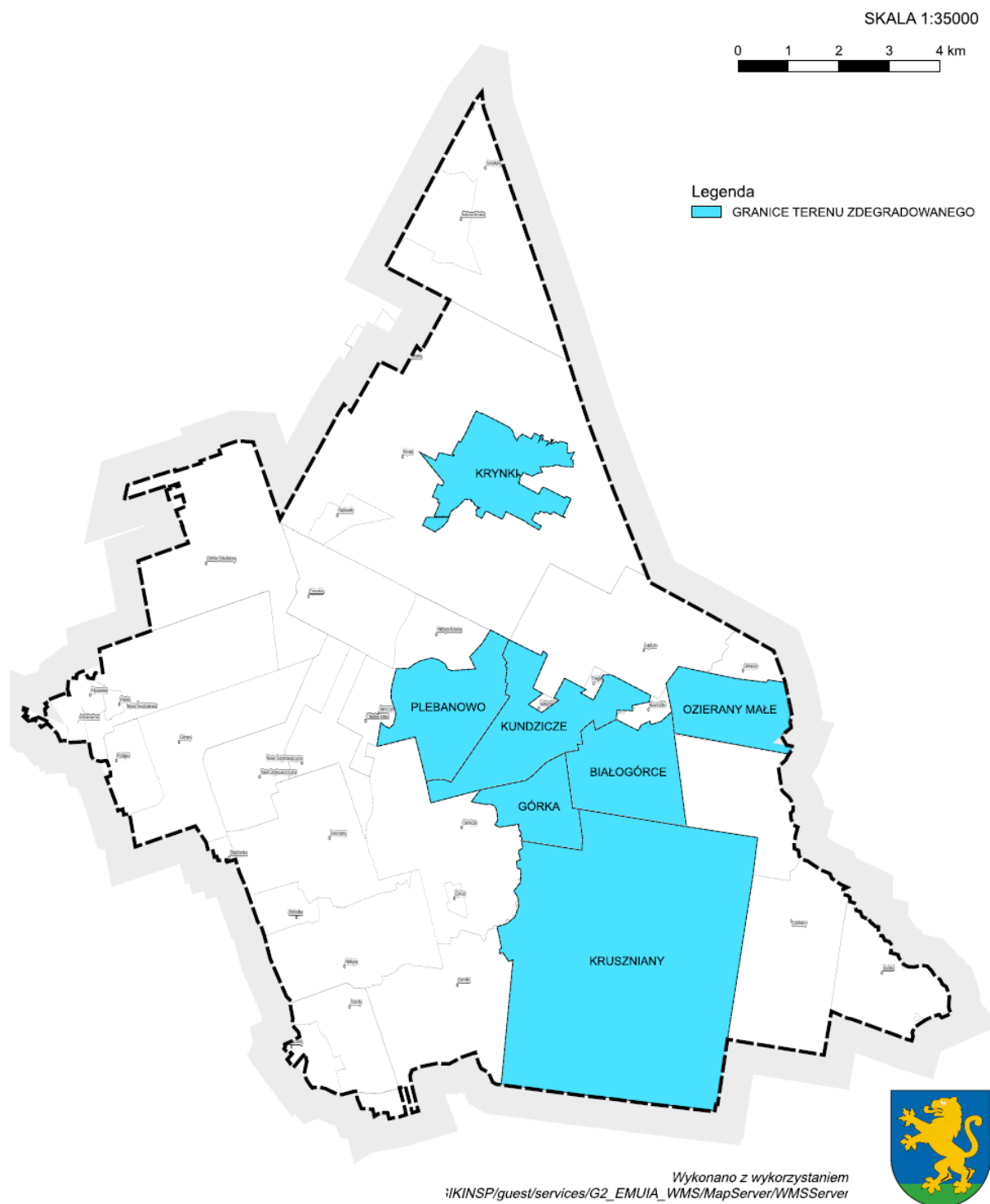
Lp.	Nazwa miejscowości	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczno-środowiskowa
1	Białogorce				
2	Ciumicze				
3	Chłodne Włóki				
4	Górany				
5	Górka				
6	Jurowlany				
7	Kruszyniany				
8	Kundzicze				
9	Leszczany				
10	Łapicze				
11	Łosiniany				
12	Nietupa				
13	Nietupa- Kolonia				
14	Nietupa Młyn				
15	Nowa Grzybowszczyzna				
16	Stara Grzybowszczyzna				
17	Nowa Świdziałówka				
18	Ostrów Południowy				
19	Ozierany Małe				
20	Ozierany Wielkie				
21	Ozierskie				
22	Plebanowo				
23	Podlipki				
24	Rudaki				
25	Sanniki				
26	Studzionka				
27	Szaciły				
28	Trejgle				
29	Borsukowizna				
30	Kłyszawka				
31	Planta				
32	Rachowik				
33	Krynki				

Źródło: Opracowanie własne

Wynika z niej, że obszar zdegradowany na terenie Gminy Krynki obejmuje następujące miejscowości: **Krynki, Plebanowo, Ozierany Małe, Kundzicze, Kruszyniany, Górka, Białogorce**, co zostało zaprezentowane na rysunku 5.

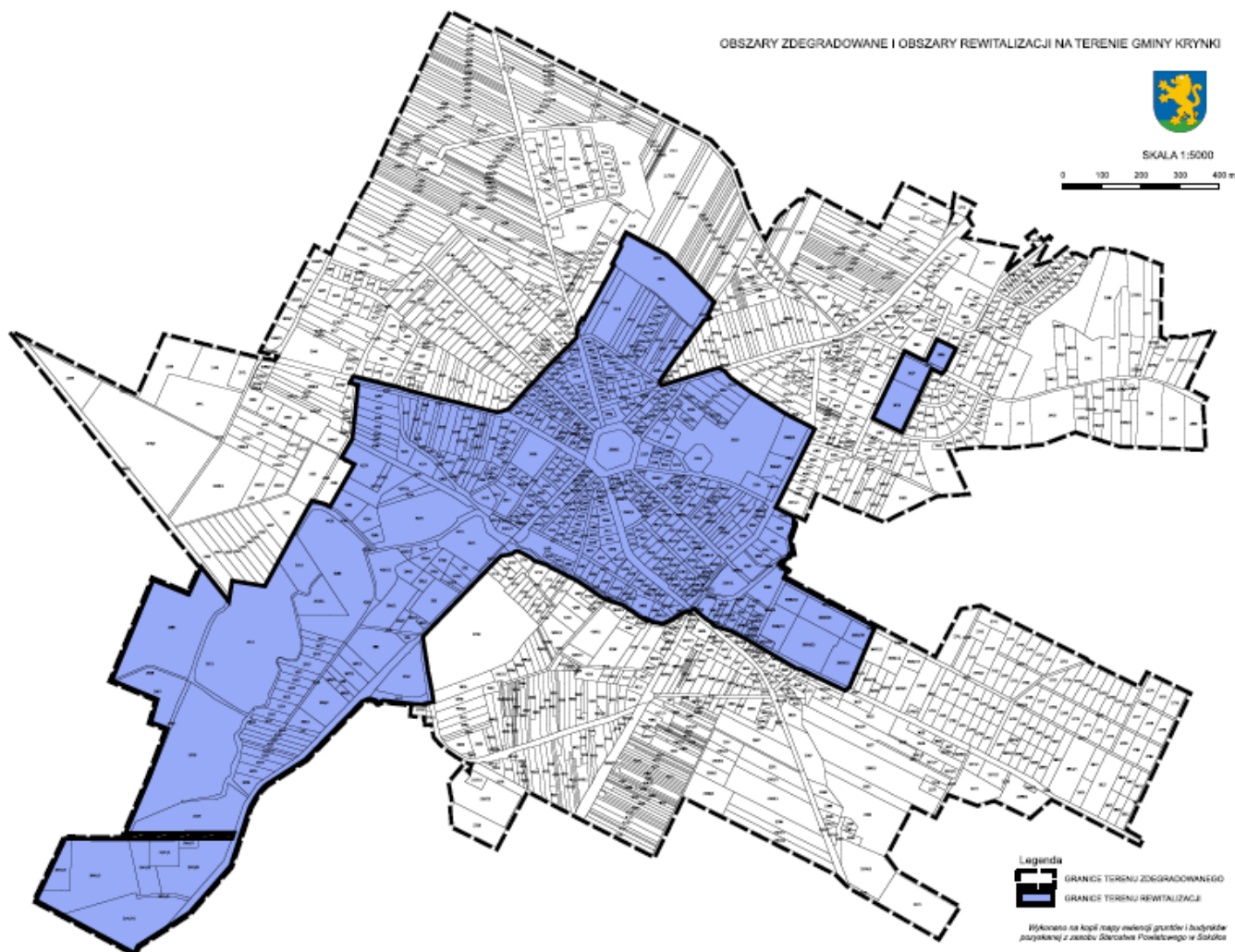
Rysunek 5. Granice obszaru zdegradowanego na obszarze Gminy Krynki

Źródło: Opracowanie własne

Następnie, biorąc pod uwagę szczególną koncentrację negatywnych zjawisk i dodatkowo uwzględniając wnioski z konsultacji społecznych został wyłoniony obszar rewitalizacji dla Gminy Krynki, obejmujący **część miejscowości Krynki**, zaprezentowany na rysunku 6 oraz na mapie stanowiącej załącznik nr 1 do niniejszego Programu.

Rysunek 6. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Krynki

Źródło: Opracowanie własne

Obszar rewitalizacji obejmie część terenu miejscowości Krynki stanowiący 0,64% całej powierzchni gminy. Na tym terenie zamieszkuje ponad 800 mieszkańców tj. niemal 25% populacji gminy.

W skład obszaru rewitalizacji wchodzi następujące ulice: Kościelna, Kaukazka, Górna, Sokóleńska, Wąska, Piłsudskiego, 11 Listopada, Gen. J. Bema, Polna, Plac Jagielloński, Legionowa, Rynkowa, Grodzieńska, Cerkiewna, 1 Maja, Zaulek Gminny, Zaulek Szkolny, Targowa, Wojska Polskiego, Mokra, Garbarska, Graniczna, Spółdzielcza, Zaulek Nowy, Nadrzeczna, Zielona, Czysta, Grochowa, kwadrat wyznaczony ulicami: Ogrodowa, Stary Dwór, Al. Szkolna, Akacyjowa oraz działka nr 2865 położona przy Al. Szkolnej.

Na terenach objętych analizą występują liczne zjawiska kryzysowe w sferach funkcjonalno – przestrzennej, środowiskowej, społecznej i ekonomicznej. W granicach wyznaczonego obszaru zdegradowanego występuje m.in. wysoki udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, brak większych zakładów pracy, niski poziom przedsiębiorczości, postępująca migracja ludności, niska aktywność społeczna i zawodowa, rosnąca ilość rodzin wieloprotblemowych. Udział procentowy mieszkańców terenu w wieku przedprodukcyjnym systematycznie maleje, a osób w wieku poprodukcyjnym - rośnie. Świadczy to o szybkim procesie starzenia się mieszkańców i wzrastania obciążenia ekonomicznego i demograficznego. Prognozowane zmiany liczby oraz struktury ludności wskazują na dalszy systematyczny spadek liczby mieszkańców Gminy Krynki. Ponadto na obszarze rewitalizacji występuje niezadowolający stan infrastruktury drogowej, zbyt uboga i niewystarczająca mała architektura, dostęp do zieleni, placów zabaw, oświetlenia ulicznego (istnieje oświetlenie uliczne, jednak jest ono przestarzałe), brak sieci gazowej. Wszystko to sprawia, iż przy braku szybkiej reakcji na te zjawiska może nastąpić nieodwracalna degradacja istniejącej substancji gminy i wyraźnego pogorszenia się bytu jego mieszkańców.

Na obszarze rewitalizacji brakuje także miejsc, które integrowałyby mieszkańców w różnych grupach wiekowych. Dotyczy to zarówno terenów zamkniętych pod dachem, jak i obszarów na wolnej przestrzeni. Problemem obszaru jest także brak miejsc do spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, jak również pozostałych mieszkańców. Istniejące boiska i place zabaw są niewystarczające.

Jakość oraz możliwości spędzania wolnego czasu, jak i dostęp do atrakcyjnych przestrzeni publicznych, stanowi istotny warunek wpływający na atrakcyjność miasta oraz jego odbiór przez mieszkańców oraz osoby przyjezdne. Przyjmuje się, iż ważnym czynnikiem wpływającym na ocenę warunków życia mieszkańców nowoczesnych społeczeństw jest dostępność miejsc rekreacji i wypoczynku, w tym szczególnie terenów uporządkowanej zieleni miejskiej (parków, alei, skwerów), a tych w obszarze rewitalizacji nie odnotowano zbyt wiele.

Najpoważniejszym problemem społeczności obszaru rewitalizacji jest zanik więzi społecznych, patologiczna dysfunkcja rodziny, a co za tym idzie brak opieki rodzicielskiej, poziom przestępczości wyższy niż średnia dla całej gminy i brak aktywności zawodowej. Zauważalne jest również zjawisko zamknięcia się w domach ludzi starszych, często samotnych, którzy nie mają motywacji do wyjścia z domu i uczestniczenia w życiu społecznym. Takiej sytuacji sprzyja brak miejsca spotkań, do którego każdy senior mógłby

dotrzeć samodzielnie, w którym mógłby spotkać się w gronie przyjaciół, rozwijać pasje, uczestniczyć w życiu miasta, poczuć się potrzebnym.

Wskazana miejscowość charakteryzuje się – oprócz nasilenia na jej obszarze wielu problemów – także znacznym potencjałem, który może się przyczynić do rozwoju całej gminy. Krynki – siedziba władz gminnych – cechuje się występowaniem wielu obiektów zabytkowych oraz położeniem nad rzeką Krynką, co może się przyczynić do zwiększenia ruchu turystycznego, a w konsekwencji doprowadzić do wzrostu liczby miejsc pracy w sektorze turystycznym.

Analizowana miejscowość została wskazana jako posiadająca największy potencjał także ze względu na zauważalne w ostatnich czasach inicjatywy zgłaszane przez mieszkańców, co może świadczyć o dokonującej się aktywizacji lokalnej społeczności, która dzięki działaniom rewitalizacyjnym może jeszcze przybrać na sile.

Obszar rewitalizacji został wskazany w sposób obiektywny w oparciu o zróżnicowane narzędzia, metody i techniki badawcze. W celu zdiagnozowania problemów dokonano analizy danych zastanych, przeprowadzono również badania ankietowe wśród potencjalnych odbiorców i beneficjentów PR. Wyniki przeprowadzonych badań stanowią uzupełnienie wcześniej przeprowadzonej analizy desk research. Dopelnieniem prowadzonych badań uczyniono analizę wskaźnikową, która pozwoliła zobrazować natężenie i koncentrację zjawisk kryzysowych i wyłonić obszar rewitalizacji.

Na podstawie przeprowadzonych analiz należy stwierdzić, że zasadnym jest prowadzenie działań rewitalizacyjnych na wskazanym obszarze. Diagnoza obszaru stanowiącego o problematycznym charakterze Gminy Krynki, pozwoli na dokonanie zmian, które w przyszłości pozwolą ograniczyć bariery rozwojowe gminy.

4. SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

Tak jak wskazano w rozdziale 3.3., obszar rewitalizacji wyznaczony na terenie Gminy Krynki charakteryzuje się nasileniem występowania wielu problemów w sferze społecznej oraz w sferze gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i techniczno-środowiskowej, które zostały zaprezentowane w formie syntetycznej w tabeli 27 i stanowią wynik analizy danych statystycznych oraz spostrzeżeń i informacji przekazanych przez uczestników spotkań konsultacyjnych i badania ankietowego. Jednocześnie analizowany teren charakteryzuje się znacznym potencjałem, który może zostać wykorzystany w celu rozwoju miejscowości Krynki oraz całej gminy.

Tabela 27. Podsumowanie zjawisk problemowych oraz potencjałów obszaru rewitalizacji

Zjawiska problemowe	Potencjały
Sfera społeczna	
<ul style="list-style-type: none"> – znaczny odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej; – nasilenie przestępczości wyższe niż średnia dla gminy; – wyniki części egzaminów zewnętrznych w ZSS funkcjonującym na obszarze rewitalizacji niższe niż średnia dla kraju (m.in. w zakresie języka polskiego i matematyki uczniów VI klasy szkoły podstawowej); – niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców oraz wysoki poziom bezrobocia; – niewystarczający system informacyjny współpracy między instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi; – mało zróżnicowana oferta inicjatyw oddolnych; – niedobór lub zły stan techniczny miejsc rekreacji i spotkań mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> – występowanie wielu obiektów zabytkowych stanowiących znaczne dziedzictwo kulturowe terenu, mających potencjał turystyczny; – funkcjonowanie jedynej w gminie placówki edukacyjnej; – położenie przygraniczne wpływające na wielokulturowość i wielonarodowość społeczności; – występowanie zróżnicowanych świeckich i sakralnych obiektów dziedzictwa kulturowego, stanowiących wyraz tradycji regionu; – organizacja imprez kulturalnych o charakterze świeckim i sakralnym, odbywających się cyklicznie – unikalne położenie miejscowości Krynki, – warunki sprzyjające aktywnemu wypoczynkowi
Sfera gospodarcza	
<ul style="list-style-type: none"> – niska aktywność gospodarcza mieszkańców; – znaczne obciążenie demograficzne; – zbyt mała ilość podmiotów usługowych na obszarze rewitalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizacja obszaru rewitalizacji w mieście gminnym, odwiedzanym przez największą ilość mieszkańców
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczająca ilość przestrzeni publicznych; – znaczny stopień degradacji obiektów zabytkowych; – niewystarczająca ilość urządzonych terenów zielonych i rekreacyjnych oraz znaczne zdegradowanie występującego parku 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizacja gminnych funkcji w zakresie ochrony zdrowia, kultury, szkolnictwa, administracji publicznej i gospodarczej; – koncentracja obiektów zabytkowych, posiadających potencjał do wykreowania ruchu turystycznego; – w dużym stopniu zachowany krajobraz kulturowy wraz z elementami tradycyjnej

Zjawiska problemowe	Potencjały
	zabudowy w postaci historycznego układu zabytkowego objętego ochroną konserwatorską
Sfera techniczno-środowiskowa	
<ul style="list-style-type: none"> - niezadawalające warunki aerosanitarne z uwagi na niską emisję z tytułu spalania paliw w silnikach spalinowych oraz spalania paliw stałych w piecach; - niedostateczny stan izolacyjności cieplnej budynków komunalnych, użyteczności publicznej i mieszkalnych, wpływający na wysokie zapotrzebowanie energetyczne, - mały udział odnawialnych źródeł energii, - niewystarczająca ilość terenów zielonych; - niska jakość nawierzchni chodników i ulic, niskie parametry techniczne dróg, - zły stan techniczny znacznej części budynków mieszkalnych, w tym budynków zabytkowych; - brak w budynkach mieszkalnych instalacji spełniających współczesne standardy, wpływających na wysokie koszty eksploatacji 	<ul style="list-style-type: none"> - dobrze rozwinięte sieci infrastruktury wodociągowej i elektroenergetycznej, posiadającej rezerwy mocy dla nowych odbiorców; - czyste środowisko naturalne

Źródło: Opracowanie własne

W celu przezwyciężenia wskazanych negatywnych zjawisk obszaru rewitalizacji miasta Krynki, konieczne jest podejmowanie inicjatyw, zarówno przez władze samorządowe, jak i poszczególnych mieszkańców. Zestawienie potrzeb rewitalizacyjnych Gminy Krynki zawarto w tabeli 28.

Tabela 28. Zestawienie potrzeb rewitalizacyjnych w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej

Sfera społeczna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Należy podejmować inicjatywy mające na celu zmniejszenie skali narażenia na ubóstwo, a w szczególności – zahamowanie procesu dziedziczenia ubóstwa: trzeba odbudowywać i wzmacniać sieć wzajemnego wsparcia sąsiedzkiego w środowiskach dotkniętych ubóstwem. Potrzeba różnorodnych form pracy z dziećmi i młodzieżą nakierowanych na przerwanie cyklu dziedziczenia ubóstwa. Niezbędne jest wpieranie wszelkich form edukacji oraz animacji kultury. 2. Trzeba wspierać uruchamianie własnych działalności gospodarczych przez osoby młode, ale także zmianę stereotypów i zatrudnianie młodych ludzi lub długotrwale bezrobotnych przez przedsiębiorców. 3. Istnieje potrzeba podjęcia działań dedykowanych aktywizacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych. 4. Trzeba umożliwić edukację dorosłych oraz nabieranie doświadczenia zawodowego, które umożliwią podwyższenie kompetencji i odpowiedzenie na potrzeby rynku pracy. 5. Trzeba otoczyć opieką seniorów, stworzyć przestrzeń
------------------------	--

	<p>dedykowaną wyłącznie im.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Trzeba budować wspólnotę mieszkańców wokół dobra wspólnego, wzmacniać tożsamość lokalną i poczucie związku z tą tożsamością. 7. Bardzo ważne jest, aby budować wizerunek obszaru rewitalizacji jako przestrzeni atrakcyjnej i przyjaznej dla mieszkańców. Warto promować przedsięwzięcia rewitalizacyjne i zmiany zachodzące dzięki nim. 8. Istotne jest tworzenie przesłanek do odczuwania dumy z faktu zamieszkiwania na obszarze rewitalizacji Gminy Krynki. Trzeba wprowadzać do tej części miasta wydarzenia i funkcje budujące prestiż: koncentrować wydarzenia kulturalne, obywatelskie. 9. Należy organizować wydarzenia animacyjno-integracyjne dla mieszkańców, w tym również wydarzenia międzypokoleniowe.
Sfera gospodarcza	<ol style="list-style-type: none"> 1. Należy tworzyć warunki do rozwoju przedsiębiorczości, w tym rozwijać postawę przedsiębiorczą, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. 2. Należy zadbać o rozwój zawodowy mieszkańców – dzieci, młodzieży i dorosłych.
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Należy dążyć do poprawy jakości przestrzeni publicznych. Trzeba wytwarzać przestrzenie publiczne również wokół placówek kulturalnych, administracyjnych, edukacyjnych - świadczących usługi publiczne. 2. Trzeba włączać mieszkańców w kształtowanie takich przestrzeni wspólnych, jak: place, skwery, zielone enklawy, kameralne miejsca wypoczynku i spotkań, wkomponowane pomiędzy funkcje techniczne przestrzeni publicznej. 3. Trzeba poprawić wyposażenie obszarów zamieszkania w infrastrukturę drogową, z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego oraz z uwzględnieniem traktowania ulicy jako przestrzeni kulturowej, a nie tylko technicznej.
Sfera techniczno-środowiskowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Należy poprawić jakość infrastruktury technicznej dedykowanej przestrzeni mieszkalnej w celu poprawy jakości życia mieszkańców (remont chodników i nawierzchni ulic, urządzenie terenów zielonych, budowa placów zabaw, terenów wykorzystywanych do rekreacji). 2. Należy poprawić standard techniczny mieszkań w zasobie komunalnym i części wspólnych budynków, w tym w szczególności obiektów o szczególnych wartościach historycznych i architektonicznych, ze szczególnym uwzględnieniem działań wspierających tworzenie wspólnoty miejsca zamieszkania. 3. Trzeba sprzyjać termomodernizacji budynków i podniesieniu ich efektywności energetycznej. 4. Należy zadbać o jakość środowiska naturalnego w celu poprawy jakości zamieszkania na obszarze rewitalizacji – ograniczyć źródła niskiej emisji i zanieczyszczenie powietrza w wyniku spalania paliw stałych. 5. Należy promować zastosowanie rozwiązań technicznych w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska, umożliwiające efektywne korzystanie z obiektów mieszkaniowych, użyteczności publicznej. 6. Trzeba dostosowywać przestrzeń pieszą do zmian klimatycznych; należy stworzyć dostęp do zieleni; należy zwiększyć udział terenów zielonych w przestrzeni publicznej.

Źródło: Opracowanie własne

5. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Nadrzędnym celem podejmowanych działań – w perspektywie kilku najbliższych lat – jest poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Krynki, powstrzymanie degradacji terenów znajdujących się w gorszym położeniu oraz przywrócenie miejscom wskazanym przez lokalną społeczność jako obszar wymagający rewitalizacji ich pierwotnych – ważnych z punktu widzenia lokalnego rozwoju – funkcji. Będzie się to odbywać poprzez szereg mniejszych i większych projektów, zarówno infrastrukturalnych, jak i „miękkich”, realizowanych w równej mierze przez samorząd i instytucje publiczne, jak i przez organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorców i innych ważnych „aktorów” rozwoju lokalnego.

Nadrzędną ideą przyświecającą tym działaniom i organizującą aktywność lokalnej społeczności jest wyprowadzenie wskazanych obszarów ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały ich degradację. Cele, kierunki interwencji oraz konkretne zadania rewitalizacyjne mają doprowadzić do przemiany zdegradowanych terenów we wszystkich pięciu aspektach:

- **społecznym** – poprzez zapobieganie patologiom społecznym – przestępczości, marginalizacji, wykluczeniu, ale też przeciwdziałaniu zmianom demograficznym, odbudowywaniu więzi społecznych i rodzinnych, wyrównywaniu szans rozwojowych dzieci i dorosłych z mniejszych i peryferyjnych ośrodków w stosunku do osób z obszarów lepiej zurbanizowanych, a poprzez to lepiej wyposażonych w infrastrukturę o charakterze społecznym. Niezwykłą wagę przykładana się także w tych procesach do rozwijania i wzmacniania trzeciego sektora, a poprzez to budowania społeczeństwa obywatelskiego;
- **gospodarczym** – poprzez stwarzanie warunków do tworzenia nowych miejsc pracy, rozpowszechnianie aktywności gospodarczej, lokowanie na obszarach zdegradowanych nowych przedsiębiorstw;
- **przestrzenno-funkcjonalnym** – w tym zachowania dziedzictwa kulturowego przez remonty, modernizację i konserwację zabytkowych obiektów i przestrzeni publicznej oraz poprawa środowiska naturalnego;
- **technicznym** – poprzez dbałość o podstawową infrastrukturę techniczną (wodociągi, kanalizacja, drogi) – jako elementu zwiększającego atrakcyjność zamieszkania i w pewnym stopniu ograniczającego odpływ ludności, a także jedno z najważniejszych czynników lokalizacji przedsiębiorstw oraz poprawę stanu technicznego zarówno budynków prywatnych, jak i komunalnych;
- **środowiskowym** – przede wszystkim poprzez poprawę stanu środowiska naturalnego, dbałość o tereny zielone na zurbanizowanych obszarach i wdrażanie koncepcji zrównoważonego rozwoju, która ma zapewnić zaspokojenie potrzeb społeczności,

z uwzględnieniem przyszłych pokoleń i priorytetowym znaczeniem zachowania, odtworzenia i rozwijania środowiska przyrodniczego.

Poniżej zaprezentowano wizję rewitalizacji – tj. opis stanu obszaru rewitalizacji Gminy Krynki w perspektywie roku 2023. Wypracowano ją z jednej strony w oparciu o prace warsztatowe i deklarowane aspiracje lokalnej wspólnoty, nie zapominając także o wizji rozwoju całej gminy definiowanej na poziomie obowiązującej strategii gminy. Podejście takie gwarantuje spójność obu dokumentów strategicznych już na poziomie wizji i gwarantuje, iż deklarowane cele są zbieżne w myśleniu o rozwoju obszaru i w sposób zintegrowany i kompleksowy przyczyniać się będą do poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Krynki. Wizję tę sformułowano w sposób następujący:

OBSZAR REWITALIZACJI GMINY KRYNKI - przyjaznym i atrakcyjnym miejscem do życia i pracy, które potrafi skutecznie wykorzystać swoje położenie względem wschodnich rubieży kraju oraz walory przyrodnicze i kulturowe. Zapewnia dobrej jakości infrastrukturę, czyste środowisko, dba o dobrą przestrzeń do życia, czerpie z tradycji i patrzy w przyszłość budując społeczność szczęśliwych ludzi.

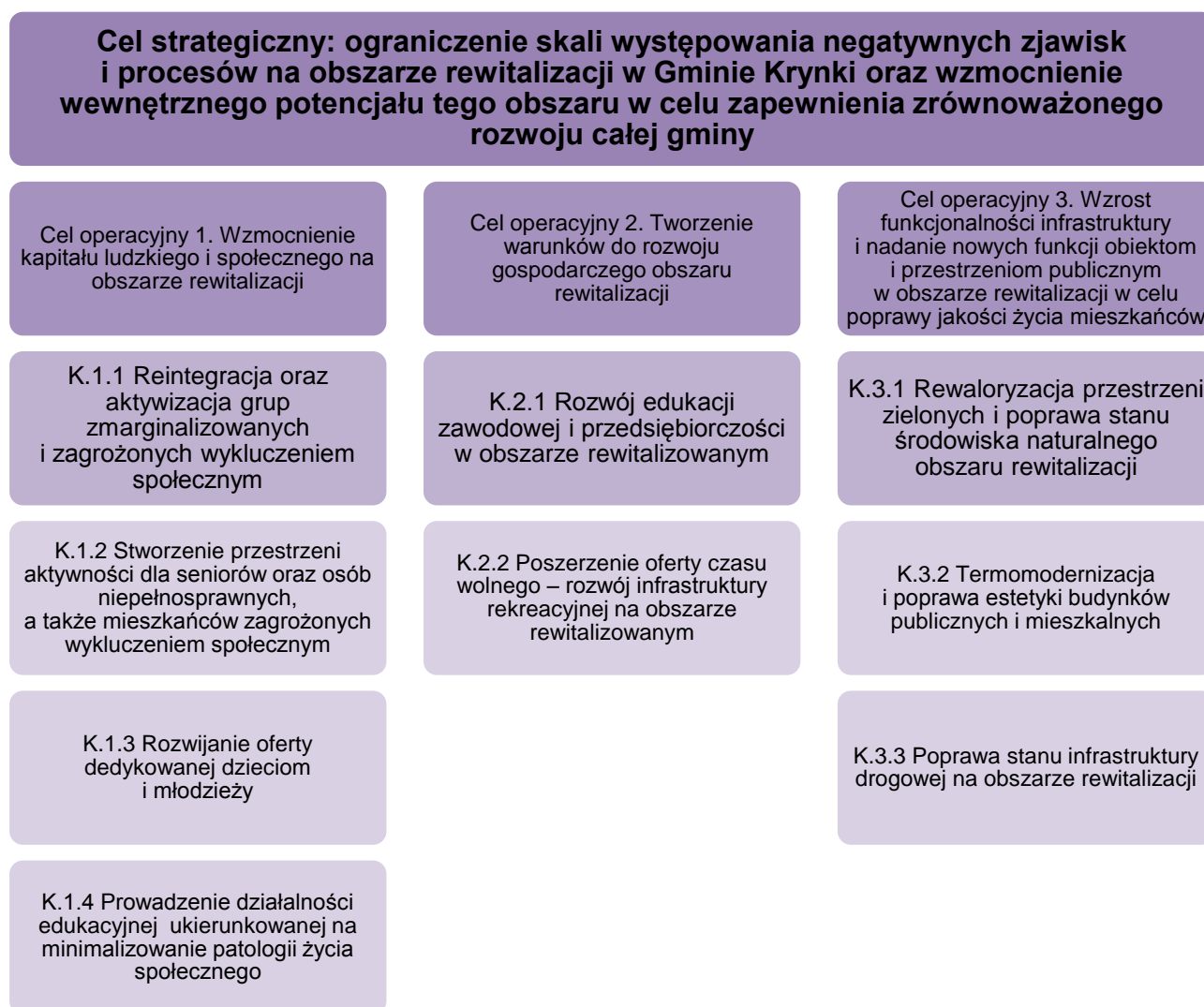
6. CELE REWITALIZACJI

Wyznaczone cele rewitalizacji oraz kierunki interwencji odpowiadają wcześniej zidentyfikowanym potrzebom i służą eliminacji, bądź ograniczeniu negatywnych zjawisk na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Zostały one wyznaczone na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz zdiagnozowanych potrzeb rewitalizacyjnych.

Głównym celem działań rewitalizacyjnych przewidzianych w Programie Rewitalizacji jest ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk i procesów na obszarze rewitalizacji w Gminie Krynki oraz wzmocnienie wewnętrznego potencjału tego obszaru w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju całej gminy.

Cele oraz kierunki interwencji określone dla obszaru rewitalizacji Gminy Krynki zaprezentowano na rysunku 7.

Rysunek 7. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych na terenie Gminy Krynki

Źródło: Opracowanie własne

Realizacja celu strategicznego oraz celów operacyjnych w sposób znaczący przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, zapobiegania rozprzestrzeniania się niekorzystnych zjawisk oraz pozwoli w pełniejszym stopniu wykorzystać lokalne potencjały. Szczególne miejsce wśród kierunków działań zajmuje sfera społeczna, potwierdzając tym samym, że to mieszkańcy są najcenniejszym zasobem obszaru rewitalizacji.

7. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

7.1. PODSTAWOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

W niniejszym rozdziale zaprezentowano podstawowe projekty rewitalizacyjne zgłoszone do Programu Rewitalizacji dla Gminy Krynki na lata 2017-2023, przygotowane zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju w sprawie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Inwestycje stanowią propozycje przedłożone przez władze samorządowe, a także zostały zgłoszone przez zainteresowane podmioty w ramach otwartego naboru ogłoszonego przez Gminę Krynki.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Przebudowa ulic miejskich w Krynkach (ul. Kaukazkiej, ul. Górna, cz. ul. Zielonej, cz. ul. Czystej) jako usprawnienie połączenia z drogą wojewódzką nr 676 i drogami powiatowymi nr 1443B i 1272B
2. Cel ogólny projektu	<p>Celem projektu jest poprawa stanu infrastruktury drogowej w rewitalizowanej części miasta. Dzięki realizacji inwestycji poprawie ulegnie stan infrastruktury komunikacyjnej, a to może wpłynąć na przyciągnięcie na ten teren nowych mieszkańców, także zainteresowanych prowadzeniem własnej działalności gospodarczej. Rozwój przedsiębiorczości może z kolei przyczynić się do zmniejszenia skali niekorzystnych zjawisk: bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego występujących na obszarze rewitalizacji. Poza tym poprawa stanu infrastruktury drogowej wpłynie niewątpliwie w bezpośredni sposób na:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzrost atrakcyjności obszaru objętego projektem poprzez poprawę stanu infrastruktury technicznej, – poprawę standardu i jakości sieci drogowej, – poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego w rewitalizowanej części miasta, – poprawę warunków życia mieszkańców, – poprawę jakości środowiska przyrodniczego polegającą na zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń ze źródeł mobilnych, – poprawę mobilności mieszkańców zamieszkałych w bezpośrednim sąsiedztwie realizowanego projektu; – zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów związanych z mniejszym zużyciem paliwa oraz mniejszą ilością ich uszkodzeń, – poprawę komfortu podróżowania, – zmniejszenie kosztów utrzymania infrastruktury, – poprawę warunków funkcjonowania firm położonych w pobliżu drogi.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	<p>W obecnym stanie nawierzchnie wskazanych ulic są zdegradowane i nie zapewniają sprawnej obsługi ruchu komunikacyjnego mieszkańców, jak też turystów. Ponadto zły stan nawierzchni stwarza zagrożenie dla użytkowników ulic.</p>
4. Lokalizacja projektu/adres	<p>ul. Kaukazka, ul. Górna, cz. ul. Zielonej, cz. ul. Czystej w Krynkach</p>
5. Główne planowane działania / zadania	<p>Wykonanie nowej nawierzchni dróg</p>
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	<p>Za realizacją projektu przemawia zły stan nawierzchni ulic, który powoduje utrudnienia w ruchu, zarówno mieszkańców, jak i przyjezdnych turystów. Ponadto niedostateczny stan infrastruktury drogowej stwarza utrudnienia w dostępie do zewnętrznego układu komunikacyjnego, w tym przypadku do drogi wojewódzkiej i dróg powiatowych.</p>
7. Planowany termin realizacji projektu	<p>2017 r.</p>
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	<p>1 408 572,00 zł, środki własne, środki UE</p>
9. Podmiot realizujący	<p>Gmina Krynki</p>
10. Rezultaty	<p>Długość przebudowanych dróg</p>

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Przebudowa cz. ul. Nowej, stanowiąca drogę gminną nr 104984B w Krynkach, jako usprawnienie połączenia z drogą powiatową nr 1443B
2. Cel ogólny projektu	<p>Celem projektu jest poprawa stanu infrastruktury drogowej w rewitalizowanej części miasta. Dzięki realizacji inwestycji poprawie ulegnie stan infrastruktury komunikacyjnej, a to może wpłynąć na przyciągnięcie na ten teren nowych mieszkańców, także zainteresowanych prowadzeniem własnej działalności gospodarczej. Rozwój przedsiębiorczości może z kolei przyczynić się do zmniejszenia skali niekorzystnych zjawisk: bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego występujących na obszarze rewitalizacji. Poza tym poprawa stanu infrastruktury drogowej wpłynie niewątpliwie w bezpośredni sposób na:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzrost atrakcyjności obszaru objętego projektem poprzez poprawę stanu infrastruktury technicznej, – poprawę standardu i jakości sieci drogowej, – poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego w rewitalizowanej części miasta, – poprawę warunków życia mieszkańców, – poprawę jakości środowiska przyrodniczego polegającą na zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń ze źródeł mobilnych, – poprawę mobilności mieszkańców zamieszkałych w bezpośrednim sąsiedztwie realizowanego projektu; – zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów związanych z mniejszym zużyciem paliwa oraz mniejszą ilością ich uszkodzeń, – poprawę komfortu podróżowania, – zmniejszenie kosztów utrzymania infrastruktury, – poprawę warunków funkcjonowania firm położonych w pobliżu drogi.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	W obecnym stanie nawierzchnia wskazanej ulicy jest zdegradowana i nie zapewnia sprawnej obsługi ruchu komunikacyjnego mieszkańców, jak też turystów. Ponadto zły stan nawierzchni stwarza zagrożenie dla użytkowników ulicy.
4. Lokalizacja projektu/adres	cz. ul. Nowej w Krynkach
5. Główne planowane działania / zadania	Wykonanie nowej nawierzchni drogi
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Za realizacją projektu przemawia zły stan nawierzchni ulicy, który powoduje utrudnienia w ruchu, zarówno mieszkańców, jak i przyjezdnych turystów. Ponadto niedostateczny stan infrastruktury drogowej stwarza utrudnienia w dostępie do zewnętrznego układu komunikacyjnego, w tym przypadku do drogi powiatowej.
7. Planowany termin realizacji projektu	2017 r.
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	228 102,00 zł, środki własne, środki UE
9. Podmiot realizujący	Gmina Krynki
10. Rezultaty	Długość przebudowanych dróg

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Przebudowa cz. ul. Polnej, stanowiąca drogę gminną nr 104987B w Krynkach, jako usprawnienie połączenia z drogą wojewódzką nr 676 i drogą powiatową nr 1272B
2. Cel ogólny projektu	<p>Celem projektu jest poprawa stanu infrastruktury drogowej w rewitalizowanej części miasta. Dzięki realizacji inwestycji poprawie ulegnie stan infrastruktury komunikacyjnej, a to może wpłynąć na przyciągnięcie na ten teren nowych mieszkańców, także zainteresowanych prowadzeniem własnej działalności gospodarczej. Rozwój przedsiębiorczości może z kolei przyczynić się do zmniejszenia skali niekorzystnych zjawisk: bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego występujących na obszarze rewitalizacji. Poza tym poprawa stanu infrastruktury drogowej wpłynie niewątpliwie w bezpośredni sposób na:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzrost atrakcyjności obszaru objętego projektem poprzez poprawę stanu infrastruktury technicznej, – poprawę standardu i jakości sieci drogowej, – poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego w rewitalizowanej części miasta, – poprawę warunków życia mieszkańców, – poprawę jakości środowiska przyrodniczego polegającą na zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń ze źródeł mobilnych, – poprawę mobilności mieszkańców zamieszkałych w bezpośrednim sąsiedztwie realizowanego projektu; – zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów związanych z mniejszym zużyciem paliwa oraz mniejszą ilością ich uszkodzeń, – poprawę komfortu podróżowania, – zmniejszenie kosztów utrzymania infrastruktury, – poprawę warunków funkcjonowania firm położonych w pobliżu drogi.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	W obecnym stanie nawierzchnia wskazanej ulicy jest zdegradowana i nie zapewnia sprawnej obsługi ruchu komunikacyjnego mieszkańców, jak też turystów. Ponadto zły stan nawierzchni stwarza zagrożenie dla użytkowników ulicy.
4. Lokalizacja projektu/adres	cz. ul. Polnej w Krynkach
5. Główne planowane działania / zadania	Wykonanie nowej nawierzchni drogi
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Za realizacją projektu przemawia zły stan nawierzchni ulicy, który powoduje utrudnienia w ruchu, zarówno mieszkańców, jak i przyjezdnych turystów. Ponadto niedostateczny stan infrastruktury drogowej stwarza utrudnienia w dostępie do zewnętrznego układu komunikacyjnego, w tym przypadku do drogi powiatowej i drogi wojewódzkiej.
7. Planowany termin realizacji projektu	2017 r.
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	200 900,00 zł, środki własne, środki UE
9. Podmiot realizujący	Gmina Krynki
10. Rezultaty	Długość przebudowanych dróg

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Przebudowa ul. Spółdzielczej i ul. Granicznej w Krynkach
2. Cel ogólny projektu	<p>Celem projektu jest poprawa stanu infrastruktury drogowej w rewitalizowanej części miasta. Dzięki realizacji inwestycji poprawie ulegnie stan infrastruktury komunikacyjnej, a to może wpłynąć na przyciągnięcie na ten teren nowych mieszkańców, także zainteresowanych prowadzeniem własnej działalności gospodarczej. Rozwój przedsiębiorczości może z kolei przyczynić się do zmniejszenia skali niekorzystnych zjawisk: bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego występujących na obszarze rewitalizacji. Poza tym poprawa stanu infrastruktury drogowej wpłynie niewątpliwie w bezpośredni sposób na:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzrost atrakcyjności obszaru objętego projektem poprzez poprawę stanu infrastruktury technicznej, – poprawę standardu i jakości sieci drogowej, – poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego w rewitalizowanej części miasta, – poprawę warunków życia mieszkańców, – poprawę jakości środowiska przyrodniczego polegającą na zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń ze źródeł mobilnych, – poprawę mobilności mieszkańców zamieszkałych w bezpośrednim sąsiedztwie realizowanego projektu; – zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów związanych z mniejszym zużyciem paliwa oraz mniejszą ilością ich uszkodzeń, – poprawę komfortu podróżowania, – zmniejszenie kosztów utrzymania infrastruktury, – poprawę warunków funkcjonowania firm położonych w pobliżu drogi.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	W obecnym stanie nawierzchnia wskazanych ulic są zdegradowane i nie zapewniają sprawnej obsługi ruchu komunikacyjnego mieszkańców, jak też turystów. Ponadto zły stan nawierzchni stwarza zagrożenie dla użytkowników ulic.
4. Lokalizacja projektu/adres	ul. Spółdzielcza, ul. Graniczna w Krynkach
5. Główne planowane działania / zadania	Wykonanie nowej nawierzchni dróg
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Za realizacją projektu przemawia zły stan nawierzchni ulic, który powoduje utrudnienia w ruchu, zarówno mieszkańców, jak i przyjezdnych turystów. Ponadto niedostateczny stan infrastruktury drogowej stwarza utrudnienia w dostępie do zewnętrznego układu komunikacyjnego, co z kolei przekłada się na dłuższy czas dojazdu do szkół czy miejsc pracy.
7. Planowany termin realizacji projektu	2017-2018
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	1 926 504,00 zł, środki własne, środki UE
9. Podmiot realizujący	Gmina Krynki
10. Rezultaty	Długość przebudowanych dróg

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Krynkach
2. Cel ogólny projektu	Głównym celem projektu jest poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie Gminy Krynki oraz zwiększenie komfortu cieplnego pracowników Urzędu Miejskiego oraz petentów.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	<p>Stan obecny budynku bezpośrednio wiąże się ze znaczną energochłonnością, a tym samym zwiększonymi kosztami ponoszonymi na ogrzewanie i eksploatację obiektu. Główną przyczyną dużego zużycia energii (ciepła) są nadmierne straty ciepła spowodowane przez nieodpowiednio izolowane ściany zewnętrzne. Drugą ważną przyczyną wysokiego zużycia ciepła jest niska sprawność instalacji grzewczych. W źle izolowanym budynku, wyposażonym w zużyte i niesprawne instalacje, pomieszczenia mogą być niedogrzone, pomimo bardzo dużego zużycia ciepła i przy tym ponoszenia wysokich kosztów finansowych, co ma miejsce także w tym przypadku. Brak odpowiedniej termoizolacji budynku nie tylko podwyższa koszty jego ogrzewania i utrzymania, ale obniża również efektywność pracy. Przeprowadzone badania naukowe dowiodły, iż nieutrzymanie wymaganego komfortu cieplnego, znaczne stężenie zanieczyszczeń w powietrzu, nieodpowiednia cyrkulacja powietrza oraz zbyt duża wilgotność powietrza w pomieszczeniach, jest powodem ogólnie złego samopoczucia, bólów i zawrotów głowy, zmęczenia i rozdrażnienia, problemów z koncentracją, podrażnienia błon śluzowych nosa, gardła, skóry, uczuleń, jak również chorób dróg oddechowych. Elementy te niewątpliwie pośrednio obniżają jakość pracy pracowników Urzędu Miejskiego w Krynkach.</p> <p>Ponadto przedstawione powyżej braki, z którymi związana jest zbyt wysoka wilgotność powietrza (która wiąże się z nieodpowiednim dograniem budynku), mogą sprzyjać zagnieżdżaniu się grzyba i pleśni na nadprożach, ościeżach okiennych, pod parapetami, w narożach pomieszczeń oraz za meblami. Stanowi to realne zagrożenie dla zdrowia osób przebywających w obiekcie oraz powoduje powolne niszczenie konstrukcji budynku poprzez wnikanie wilgoci do ścian oraz pęcznienie drewnianych elementów architektonicznych, mebli oraz podłóg.</p> <p>Niewłaściwa termoizolacja budynku Urzędu Miejskiego w Krynkach może również wywrzeć negatywny wpływ na środowisko naturalne. Energochłonne budynki wymagają znacznych ilości materiałów i paliw opałowych mogących zapewnić odpowiedni komfort cieplny pomieszczeń. W efekcie spalanych paliw do atmosfery zostają emitowane znaczne ilości szkodliwych zanieczyszczeń, zarówno gazowych (SO₂, NO_x, CO₂), jak i pyłowych. Ponadto zostaje zachwiana oszczędna gospodarka zasobami energetycznymi, a tym samym bezpieczeństwo energetyczne państwa. Oszczędność energii stanowi niewątpliwie najszybszy, najskuteczniejszy i najbardziej opłacalny sposób ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz poprawy jakości powietrza.</p>
4. Lokalizacja projektu/adres	ul. Garbarska 16, Krynki
5. Główne planowane działania / zadania	Wykonanie prac termomodernizacyjnych (ocieplenie ścian, wymiana źródła ciepła).
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Za realizacją projektu przemawia nieodpowiednia izolacyjność budynku.

7. Planowany termin realizacji projektu	2017-2018 r.
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	371 733,90 zł, środki własne, środki UE
9. Podmiot realizujący	Gmina Krynki
10. Rezultaty	Liczba zrewitalizowanych obiektów – 1 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Dostosowanie budynku Urzędu Miejskiego w Krynkach do potrzeb dla osób niepełnosprawnych
2. Cel ogólny projektu	Celem projektu jest zapewnienie dostępu do usług Urzędu Miejskiego dla osób niepełnosprawnych, co spowoduje zmniejszenie wykluczenia społecznego tej grupy osób.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	Obecnie budynek Urzędu Miejskiego w Krynkach nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, co powoduje, że nie mogą one w pełni korzystać z analizowanego obiektu użyteczności publicznej.
4. Lokalizacja projektu/adres	ul. Garbarska 16, Krynki
5. Główne planowane działania / zadania	Wykonanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Wykonanie projektu jest niezbędne w celu zapewnienia dostępu do obiektu dla osób niepełnosprawnych, zwłaszcza objętych niepełnosprawnością ruchową, którzy obecnie mogą korzystać z usług Urzędu Miejskiego w ograniczonym zakresie.
7. Planowany termin realizacji projektu	2017 r.
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	94 733,71 zł, środki własne
9. Podmiot realizujący	Gmina Krynki
10. Rezultaty	Liczba obiektów udostępnionych dla osób niepełnosprawnych – 1 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Zagospodarowanie placów przy ZSS w Krynkach, ul. Al. Szkolna 7 i ul. Al. Szkolna 10 poprzez budowę i rozbudowę placów zabaw, utwardzenie placów szkolnych, ustawienie małej architektury, posadzenie zieleni, remont boiska, remont budynków gospodarczych
2. Cel ogólny projektu	Celem projektu jest poprawa estetyki obszaru rewitalizacji oraz stworzenie miejsc rekreacji przeznaczonych dla mieszkańców przyczyniających się do ich integracji i aktywizacji.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	Teren rewitalizacji cechuje niski poziom integracji społecznej. Opierając się na obserwacjach poczynionych w ramach konsultacji społecznych przeprowadzonych w ramach tworzenia przedmiotowego dokumentu wydaje się, że w pewnym uproszczeniu, przestrzeń społeczna na badanym obszarze opiera się na opozycji tego co dalekie i bliskie. Bliski i swojski jest przede wszystkim świat relacji rodzinnych, daleki i obcy świat pozostałych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Bliskość stosunków rodzinnych nie oznacza tu jednoznacznie pozytywnych, „pastelowych” relacji, nie oznacza też, że wszyscy mieszkańcy są ze sobą w równym stopniu związani. Znajdziemy tu zarówno silne więzi pozytywne, jak i przykłady konfliktów, niechęci, czasem nawet agresji. Niemniej jednak mieszkańców obszaru rewitalizacji wydaje się łączyć pewna solidarność i poczucie wspólnoty losu. Te odczucia są oczywiście najsilniejsze w ramach rodzin, istnieje jednak podstawa do założenia, że właściwie poczynione działania zachęcą mieszkańców do większej integracji wykraczającej poza więzi rodzinne. Dlatego tak istotne jest podejmowanie działań mających na celu zachęcenie mieszkańców do wyjścia z domu i stworzenia więzi sąsiedzkich z innymi osobami zamieszkującymi teren rewitalizacji.
4. Lokalizacja projektu/adres	ul. Al. Szkolna 7 i ul. Al. Szkolna 10 w Krynkach
5. Główne planowane działania / zadania	<ul style="list-style-type: none"> – budowa i rozbudowa placów zabaw, – utwardzenie placów szkolnych, – ustawienie małej architektury, – posadzenie zieleni, – remont boiska, – remont budynków gospodarczych
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Realizacja projektu jest niezbędna w celu integracji i aktywizacji mieszkańców obszaru rewitalizacji.
7. Planowany termin realizacji projektu	2017
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	b.d.
9. Podmiot realizujący	Gmina Krynki
10. Rezultaty	Liczba zrewitalizowanych obiektów – 2 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Rewitalizacja i dostosowanie do potrzeb turystycznych założeń parkowych w Krynkach i Grodnie - Stacjach Historycznej Drogi Królewskiej, wraz z cyklem imprez upamiętniających wspólną historię / The revitalization and adapting tourist park assumptions to the needs of Krynki and Hrodno-the stations of the stations of the historical Royal Route, along with the cycle of parties commemorating the common history
2. Cel ogólny projektu	Celem projektu jest zwiększenie atrakcyjności turystycznej Krynek oraz Grodna.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	W chwili obecnej park w Krynkach jest zdegradowany, w związku z czym nie może on pełnić funkcji turystycznych ani rekreacyjnych dla mieszkańców. W związku z tym władze gminy podjęły decyzję o przeprowadzeniu rewitalizacji terenu i zapewnieniu miejsca do spędzania wolnego czasu zarówno przez mieszkańców, jak i osoby odwiedzające Krynki. Zwiększenie atrakcyjności terenu może przyczynić się do pobudzenia ruchu turystycznego, który z kolei wygeneruje nowe miejsca pracy i wpłynie na zmniejszenie skali zjawiska bezrobocia obserwowanego na terenie Gminy Krynki, a zwłaszcza w obszarze rewitalizacji.
4. Lokalizacja projektu/adres	Park w Krynkach
5. Główne planowane działania / zadania	<ul style="list-style-type: none"> - nasadzenia zieleni; - montaż elementów małej architektury; - uporządkowanie terenu parku
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Realizacja projektu jest niezbędna w celu integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji, zarówno ze sobą nawzajem, jak i z osobami zamieszkującymi Grodno.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018-2019 r.
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	464 618,00 Euro, środki własne, środki UE
9. Podmiot realizujący	Gmina Krynki
10. Rezultaty	Liczba zrewitalizowanych obiektów – 2 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Zagospodarowanie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Krynkach, w tym remont/zagospodarowanie/likwidacja basenu odkrytego, budowa siłowni na świeżym powietrzu, rozbudowa placu zabaw oraz przebudowa boisk sportowych
2. Cel ogólny projektu	Głównym celem projektu jest poprawa integracji i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	Na obszarze rewitalizacji występuje niedobór miejsc, które mogą być wykorzystywane przez mieszkańców w celach rekreacyjnych, a istniejące obiekty znajdują się w niedostatecznym stanie technicznym. W związku z tym konieczne jest podejmowanie inicjatyw mających na celu poprawę stanu infrastruktury społecznej, do czego przyczyni się także przedmiotowy projekt.
4. Lokalizacja projektu/adres	teren Ośrodka Sportu i Rekreacji w Krynkach
5. Główne planowane działania / zadania	<ul style="list-style-type: none"> – remont/zagospodarowanie/likwidacja basenu odkrytego (w zależności od określenia ostatecznego zakresu projektu), – budowa siłowni na świeżym powietrzu, – rozbudowa placu zabaw, – przebudowa boisk sportowych
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Realizacja projektu stanowi odpowiedź na stwierdzony niedobór lub niedostateczny stan techniczny miejsc rekreacyjnych zlokalizowanych w Krynkach.
7. Planowany termin realizacji projektu	b.d.
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	b.d.
9. Podmiot realizujący	Gmina Krynki
10. Rezultaty	Liczba zrewitalizowanych obiektów – 1 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Remont budynku po byłej bibliotece ul. Piłsudskiego
2. Cel ogólny projektu	Podstawowym celem projektu jest przeciwdziałanie marginalizacji i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji poprzez zorganizowanie miejsca służącego integracji mieszkańców i podniesieniu atrakcyjności przestrzeni publicznej.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	<p>W obszarze rewitalizacji obejmującym część miasta Krynki brakuje miejsc, które integrowałyby mieszkańców w różnych grupach wiekowych. Dotyczy to zarówno terenów zamkniętych pod dachem, jak i obszarów na wolnej przestrzeni. Problemem obszaru jest także brak miejsc do spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, jak również pozostałych mieszkańców. Istniejące boiska i place zabaw są niewystarczające.</p> <p>Jakość oraz możliwości spędzania wolnego czasu, jak i dostęp do atrakcyjnych przestrzeni publicznych, stanowi istotny warunek wpływający na atrakcyjność miasta oraz jego odbiór przez mieszkańców oraz osoby przyjezdne. Przyjmuje się, iż ważnym czynnikiem wpływającym na ocenę warunków życia mieszkańców nowoczesnych społeczeństw jest dostępność miejsc rekreacji i wypoczynku.</p> <p>Biorąc pod uwagę występujący deficyt miejsc rekreacyjnych, podjęto decyzję o wykonaniu remontu budynku zlokalizowanego przy ulicy Piłsudskiego, który będzie wykorzystywany na cele społeczne.</p>
4. Lokalizacja projektu/adres	ul. Piłsudskiego, Krynki
5. Główne planowane działania / zadania	<ul style="list-style-type: none"> – remont obiektu; – wykonanie nowych instalacji; – zagospodarowanie terenu w pobliżu budynku
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Realizacja projektu stanowi odpowiedź na stwierdzony niedobór lub niedostateczny stan techniczny miejsc rekreacyjnych zlokalizowanych w Krynkach.
7. Planowany termin realizacji projektu	b.d.
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	b.d.
9. Podmiot realizujący	Gmina Krynki
10. Rezultaty	Liczba zrewitalizowanych obiektów – 1 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Remont budynku Biblioteki ul. Cerkiewna
2. Cel ogólny projektu	Podstawowym celem projektu jest przeciwdziałanie marginalizacji i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji poprzez zorganizowanie miejsca służącego integracji mieszkańców i podniesieniu atrakcyjności przestrzeni publicznej.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	<p>W obszarze rewitalizacji obejmującym część miasta Krynki brakuje miejsc, które integrowałyby mieszkańców w różnych grupach wiekowych. Dotyczy to zarówno terenów zamkniętych pod dachem, jak i obszarów na wolnej przestrzeni. Problemem obszaru jest także brak miejsc do spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, jak również pozostałych mieszkańców. Istniejące boiska i place zabaw są niewystarczające.</p> <p>Jakość oraz możliwości spędzania wolnego czasu, jak i dostęp do atrakcyjnych przestrzeni publicznych, stanowi istotny warunek wpływający na atrakcyjność miasta oraz jego odbiór przez mieszkańców oraz osoby przyjezdne. Przyjmuje się, iż ważnym czynnikiem wpływającym na ocenę warunków życia mieszkańców nowoczesnych społeczeństw jest dostępność miejsc rekreacji i wypoczynku, a także obiektów kulturalnych, do których zalicza się także biblioteki.</p> <p>Biorąc pod uwagę występujący deficyt miejsc rekreacyjnych i kulturalnych, podjęto decyzję o wykonaniu remontu budynku zlokalizowanego przy ulicy Cerkiewnej, dzięki czemu nastąpi rozszerzenie oferty mieszczącej się w budynku biblioteki.</p>
4. Lokalizacja projektu/adres	ul. Cerkiewna, Krynki
5. Główne planowane działania / zadania	<ul style="list-style-type: none"> – remont obiektu; – wykonanie nowych instalacji; – zagospodarowanie terenu w pobliżu budynku
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Realizacja projektu stanowi odpowiedź na stwierdzony niedobór lub niedostateczny stan techniczny miejsc rekreacyjnych i kulturalnych zlokalizowanych w Krynkach.
7. Planowany termin realizacji projektu	b.d.
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	b.d.
9. Podmiot realizujący	Gmina Krynki
10. Rezultaty	Liczba zrewitalizowanych obiektów – 1 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Remont budynku Stacji Opieki Caritas i gabinetu stomatologicznego – ul. Grodzieńska 40
2. Cel ogólny projektu	Podstawowym celem projektu jest przeciwdziałanie marginalizacji i ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji, a także poprawa warunków życia mieszkańców.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	W chwili obecnej budynek zlokalizowany przy ul. Grodzieńskiej 40 znajduje się w złym stanie technicznym, w związku z czym utrudnione jest działanie funkcjonujących w obiekcie jednostek publicznych: Stacji Opieki Caritas i gabinetu stomatologicznego.
4. Lokalizacja projektu/adres	ul. Grodzieńska 40
5. Główne planowane działania / zadania	Wykonanie kompleksowego remontu obiektu przy ul. Grodzieńskiej 40.
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Realizacja projektu jest związana z koniecznością zapewnienia sprawnego działania Stacji Opieki Caritas i gabinetu stomatologicznego świadczących usługi na rzecz mieszkańców Gminy Krynki, a zwłaszcza osób zamieszkujących obszar rewitalizacji.
7. Planowany termin realizacji projektu	b.d.
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	b.d.
9. Podmiot realizujący	Gmina Krynki
10. Rezultaty	Liczba zrewitalizowanych obiektów – 1 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Myjnia bezdotykowa
2. Cel ogólny projektu	Celem projektu jest poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie Krynek.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	Otwarcie myjni bezdotykowej spowoduje redukcję ilości ścieków odprowadzanych do gleby w wyniku tradycyjnego, ręcznego mycia samochodów. Do tej pory samochody myte są przez ich właścicieli osobiście, w dzisiejszych czasach jest to jednak problematyczne i przede wszystkim zabronione. Wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców planowane jest otwarcie myjni, na której mieszkańcy będą mogli, przy wykorzystaniu niskich środków finansowych, umyć samochód bez powodowania nadmiernego zanieczyszczenia środowiska. Projekt realizowany w partnerstwie z Daniel Matejczyk, Ul. M. Konopnickiej 12, 16 – 010 Wasilków
4. Lokalizacja projektu/adres	ul. Targowa, posesja stacji paliw
5. Główne planowane działania / zadania	Budowa myjni.
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Projekt stanowi odpowiedź na zapotrzebowanie zgłaszane przez mieszkańców obszaru rewitalizacji i przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie Krynek.
7. Planowany termin realizacji projektu	listopad 2017 r.
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	270 000,00 zł, środki własne, środki UE
9. Podmiot realizujący	Osoba prywatna
10. Rezultaty	Liczba wybudowanych obiektów – 1 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Terapia otwarta osób uzależnionych od alkoholu i osób współuzależnionych (tzw. koalkoholików)
2. Cel ogólny projektu	Poprawa jakości życia rodzin osób uzależnionych, podniesienie społecznej wiedzy na temat choroby alkoholowej, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, zmniejszenie przestępczości związanej ze spożywaniem alkoholu.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	Szacunkowo w roku bieżącym z powodu uzależnienia jednej lub więcej osób od alkoholu cierpi ok. 25% rodzin na terenie gminy. 20 osób na skutek popełnienia przestępstw spowodowanych uzależnieniem objętych jest wyrokiem sądu, dozorem kuratora i obciążonych wyrokami więzienia z zawieszeniem i nakazem poddania się terapii. Najbliższy certyfikowany ośrodek terapeutyczny znajduje się w Białymstoku, co praktycznie uniemożliwia podjęcie leczenia. Otwarcie terapii w miejscu zamieszkania tych osób umożliwi im leczenie, lecz oprócz nich do programu przystąpią zapewne także osoby uzależnione, które sięgnęły już po pomoc w warunkach leczenia zamkniętego oraz ich rodziny, co radykalnie przyczyni się do redukcji negatywnych zjawisk społecznych na terenie gminy.
4. Lokalizacja projektu/adres	Krynki
5. Główne planowane działania / zadania	Roczny program terapii otwartej w systemie cyklicznych, cotygodniowych spotkań z certyfikowanym terapeutą leczenia uzależnień, grupowej (w dwóch grupach, odpowiednio dla osób uzależnionych i współuzależnionych) i indywidualnej, dla poszczególnych uczestników każdej z grup. Spotkania powinny odbywać się w lokalizacji dostępnej mieszkańcom, w budynku zapewniającym podstawową dyskrecję terapeutyzowanym.
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Wg współczesnej definicji medycznej alkoholizm to choroba przewlekła i wyniki wszelkich badań potwierdzają, że dla chorego w procesie zdrowienia terapia jest niezbędna. Trudności komunikacyjne, jakie sygnalizuje diagnoza obszaru zdegradowanego i rewitalizacji w Gminie Krynki, a także ubóstwo (wykazane jako problem przez 16% respondentów) oraz niedostatek ośrodków terapeutycznych na poziomie województwa praktycznie uniemożliwiają chorym podjęcie systematycznego leczenia, co z kolei nawet w wypadku chorych, którzy odbyli terapię w warunkach szpitalnie drastycznie zmniejsza ich szanse na zachowanie trzeźwości po powrocie do rodzin. Tym bardziej, że owe rodziny nie mają możliwości odbycia terapii równoległej i często nieświadomie przyczyniają się do nawrotu choroby. Mechanizmy uzależnienia i współuzależnienia są złożone i program terapeutyczny, aby był skuteczny, powinien trwać przynajmniej rok. Alkoholizm jest chorobą, która powoduje także degradację materialną rodzin, więc powołanie terapii spowoduje także zmniejszenie ubóstwa, jak też zwiększenie zatrudnienia na terenie gminy.
7. Planowany termin realizacji projektu	Styczeń – grudzień 2018 r.
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	67 000 zł, środki własne, środki UE, środki krajowe
9. Podmiot realizujący	Osoba prywatna
10. Rezultaty	Liczba osób objętych projektem - 20

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Szkoła Kolarska
2. Cel ogólny projektu	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez umożliwienie większej liczbie dzieci uprawiania kolarstwa szosowego.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	<p>Szkółka kolarska jest tworzona z pomocą Ministerstwa Sportu i Polskiego Związku Kolarskiego. Zgodnie z założeniem programowym najważniejsze jest przeciwdziałanie absencji dzieci na lekcjach w-f i zachęcenie do jak najczęstszego uprawiania sportu w każdej formie. Kolarstwo jest sportem bardzo ciężkim pod względem fizycznym dla dzieci i młodzieży, ale również wymagającym finansowo dla rodziców. Każda nowo utworzona szkołka otrzymuje od Polskiego Związku ok. 8 nowych rowerów szosowych oraz strojów sportowych. Tak właśnie wyposażając młodych adeptów kolarstwa odciąża finansowo rodziców a także kluby, które tak jak Uczniowski Klub Sportowy Feniks w Krynkach, borykają się z kłopotami finansowymi. Klub uczestniczy w wielu zawodach w różnych miejscach Polski północnej i zauważa, jak bardzo wzrosła liczba dzieci trenujących w Szkołkach Kolarskich oraz klubach sportowych. Jeszcze niedawno liczba zawodników kategorii żak (10 -11 lat) wynosiła od 1 do 3 uczestników, w chwili obecnej jest to ok. 12 uczestników – chłopców i ok. 7 dziewczynek na zawodach rangi okręgowej a na zawodach ogólnopolskich jest to liczba 2 a nawet 3 krotnie wyższa.</p> <p>Rozwój Gminy Krynki to również jej promocja przez sport. Zawodnicy startujący na zawodach w różnych miastach promują jego nazwę. Najważniejszym jednak czynnikiem jest kształtowanie charakteru dzieci i to przez sport uczą się systematyczności, samozaparca i dążenia do zaplanowanego przez siebie celu. Mocny charakter pozwoli na lepszy start w dorosłe życie. Życie się z kolegami i koleżankami pozwoli zachować znajomości na całe życie, co może owocować powrotem do miejsca swojego dzieciństwa i zamieszkaniem na stałe, co będzie gwarantowało odmłodzenie mieszkańców gminy.</p>
4. Lokalizacja projektu/adres	Krynki
5. Główne planowane działania / zadania	<ul style="list-style-type: none"> – zgłoszenie chęci udziału Klubu w projekcie „Szkółka Kolarska”; – zebranie odpowiedniej liczby uczestników projektu – 15 dzieci; – podpisanie umowy z PZKol; – zajęcia sportowe w oparciu o plan treningowy dla Szkołek Kolarskich, wyjazd na zawody
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Założeniem projektu jest zapewnienie dzieciom rozwoju i rozwijania pasji w równym stopniu, jak ich rówieśnikom z większych miast. Niektóre dzieci przed wyjazdem na zawody nigdy nie były poza Krynkami. Dzięki uprawianiu sportu i poprzez swój upór i wytrwałość zwiedzają inne miejsca w Polsce i docierają tam, gdzie w normalnych warunkach nie miały by szans dotrzeć.
7. Planowany termin realizacji projektu	od stycznia 2018 r., działanie ciągłe
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	8 500,00 zł rocznie, środki budżetu gminy, sponsorzy
9. Podmiot realizujący	Uczniowski Klub Sportowy Feniks w Krynkach
10. Rezultaty	Liczba osób objętych projektem - 15

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Utworzenie Spółdzielni Socjalnej Opiekunów Dzieci i Osób Starszych
2. Cel ogólny projektu	Poprawa jakości życia rodzin poprzez zapewnienie usług opiekuńczych
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	Spółceństwo Gminy Krynki, jest społeczeństwem starzejącym się – 25% ludności stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. Z danych demograficznych wynika, że zmniejsza się liczba urodzeń dzieci a narasta zjawisko starzenia się. Osoby starsze coraz częściej wymagają zapewnienia im usług opiekuńczych. Z uwagi na brak opieki dzieci do lat 3 wymagana jest potrzeba zapewnienia opieki tym dzieciom. Wskazane problemy demograficzne obejmują zarówno cały obszar Gminy Krynki, jak i obszar rewitalizacji. Głównymi odbiorcami projektu będą osoby zamieszkujące obszar rewitalizacji.
4. Lokalizacja projektu/adres	Krynki
5. Główne planowane działania / zadania	<ul style="list-style-type: none"> – zdiagnozowanie potrzeb społeczeństwa w zakresie usług opiekuńczych; – nabór osób chętnych do założenia spółdzielni; – wyłonienie lidera; – adaptacja budynku na potrzeby spółdzielni; – przeprowadzenie niezbędnych szkoleń; – zakup samochodu lub innego środka transportu do poruszania się po terenie gminy
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Znaczny odsetek ludności Gminy Krynki oraz obszaru rewitalizacji stanowią osoby w podeszłym wieku. Są one często schorowane i wymagające opieki, zarówno specjalistycznej, jak i w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. W znaczącej liczbie przypadków osoby te mieszkają same, gdyż dzieci wyjechały do dużych miast w celach zarobkowych i nie są w stanie zapewnić swoim rodzicom niezbędnej opieki. Na terenie Gminy Krynki nie funkcjonuje żadna placówka zapewniająca opiekę dla dzieci do 3 roku życia. W związku z tym dużym problemem dla rodziców chcących powrócić do pracy jest znalezienie opieki dla swoich dzieci.
7. Planowany termin realizacji projektu	b.d.
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	b.d.
9. Podmiot realizujący	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynkach
10. Rezultaty	Liczba osób objętych projektem

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Szlak historyczno – przyrodniczy Gminy Krynki (szlak wielokulturowy)
2. Cel ogólny projektu	Rozwój turystyczny Gminy Krynki
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	Obecnie w gminie nie ma typowych szlaków turystycznych ukazujących ciekawe miejsca, warty uwagi i poznania turystów odwiedzających te tereny. Warto byłoby zmienić ten stan rzeczy poprzez rozlokowanie tabliczek informacyjnych w całej gminie i na tej bazie stworzyć szlak Gminy Krynki, obejmujący w znacznym stopniu teren rewitalizacji.
4. Lokalizacja projektu/adres	Krynki, Kruszyniany, Górazy, Sanniki, Ozierany, Ciemicze, Plebanowo, Łapicze
5. Główne planowane działania / zadania	Rozmieszczenie tabliczek informacyjnych w różnych ciekawych miejscach w Gminie Krynki. Tablice o wymiarach 40x60 cm ustawione pod kątem na stopie o wysokości ok. 1 m od ziemi. Tablice informowałyby turystów o historii danego miejsca. Dodatkowo mogłyby przedstawić stare fotografie. Tablice byłyby ponumerowane i tworzyłyby niejako szlak po Gminie Krynki.
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Tego typu projekt jest względnie tani w przygotowaniu oraz realizacji. Taka forma promocji gminy w znacznym stopniu stanowiłaby atrakcję dla turystów, dzięki czemu poznaliby przeszłość i historię tych ziem. Na bazie projektu stworzyć można szlak, który będzie gotowym produktem turystycznym. Na jego bazie stworzyć można przewodniki, usługi przewodnicze, pamiątki itp.
7. Planowany termin realizacji projektu	b.d.
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	5 000,00 zł, środki własne, środki krajowe
9. Podmiot realizujący	Regionalne Centrum Kultury Tatarów Polskich ASMAN
10. Rezultaty	Liczba ustawionych tablic – 50 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Uporządkowanie terenu Cmentarza Żydowskiego
2. Cel ogólny projektu	Poprawa estetyki Cmentarza Żydowskiego w Krynkach, zwiększenie estetyki miejscowości i podniesienie jej walorów turystycznych
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	<p>Cmentarz żydowski w Krynkach powstał pod koniec XVII w., na podstawie przywileju wydanego w dn. 12 stycznia 1662 r. przez króla Jana II Kazimierza Wazę. Cmentarz położony jest na północno-wschodnim skraju miejscowości, przy ul. Polnej i zajmuje powierzchnię 22643 m kw. Granice nekropolii są w znacznej mierze czytelne dzięki częściowo zniszczonemu ogrodzeniu. Wejście na cmentarz jest możliwe przez uszkodzony w wielu miejscach mur. W obrębie cmentarza znajdują się co najmniej dwa zbiorowe groby ofiar Zagłady. Obie mogiły jak dotąd nie doczekały się oznakowania i upamiętnienia. Pomimo prowadzonych okresowo prac porządkowych, cmentarz jest zaniedbany. Istotnym problemem są zarośla oraz zaśmiecenie.</p> <p>Teren cmentarza wymaga uporządkowania, wycięcia samosiejek, remontu ogrodzenia oraz bramy. Powyższe prace wpłyną na poprawę estetyki tego miejsca.</p>
4. Lokalizacja projektu/adres	Cmentarz Żydowski w Krynkach
5. Główne planowane działania / zadania	<ul style="list-style-type: none"> - uporządkowanie terenu cmentarza, - wycięcie samosiejek, - remont ogrodzenie oraz bramy
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Potrzeba poprawy estetyki cmentarza, potrzeba ochrony dziedzictwa kulturowego oraz bezpieczeństwa mieszkańców Krynek.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018-2019 r.
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	b.d.
9. Podmiot realizujący	Gmina Krynki
10. Rezultaty	Liczba zrewitalizowanych obiektów - 1 szt.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Zagospodarowanie/rewitalizacja budynków po byłej garbarni
2. Cel ogólny projektu	Rozwój przedsiębiorczości, przeciwdziałanie marginalizacji, ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru rewitalizacji poprzez przeznaczenie budynków na działalność gospodarczą.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	W okolicach roku 2000 Zakład Garbarni został ostatecznie zamknięty. Teren garbarni obejmuje powierzchnię ponad 3 ha, na którym stoją opuszczone budynki kryjące masę gruzu, zbitych szyb i śmieci, a także pozostałości sprzętu, którego niegdyś używali garbarze. Dostać się do niej można bez większego problemu. Na terenie gminy brakuje miejsc pracy, a w związku z rewitalizacją obiektu i przeznaczeniu na działalność gospodarczą, można byłoby ożywić gospodarczo Krynki.
4. Lokalizacja projektu/adres	Teren byłej garbarni w Krynkach (działki 3600/19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27)
5. Główne planowane działania / zadania	Remont/przebudowa/likwidacja budynków po byłej garbarni, zagospodarowanie terenu
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Potrzeba ożywienia gospodarczego, poprawy estetyki Krynek, rozwój przedsiębiorczości.
7. Planowany termin realizacji projektu	b.d.
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	b.d.
9. Podmiot realizujący	Gmina Krynki we współpracy z partnerem prywatnym
10. Rezultaty	Liczba zrewitalizowanych obiektów - 1 szt.

7.2. UZUPEŁNIAJĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

Jako uzupełniające przedsięwzięcie rewitalizacyjne wskazano projekt, który jest planowany na obszarze zdegradowanym, jednak nie znajduje się w granicach obszaru rewitalizacji.

1. Nazwa planowanego działania/projektu	Renowacja oraz poprawa infrastruktury zabytkowego Cmentarza Parafialnego w Krynkach
2. Cel ogólny projektu	Poprawa estetyki oraz bezpieczeństwa Cmentarza Parafialnego w Krynkach, zwiększenie estetyki miejscowości i podniesienie jej walorów turystycznych.
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia	Na Cmentarzu Parafialnym w Krynkach znajduje się 27 zabytkowych nagrobków oraz nieliczne zachowane wysokie krzyże drewniane z bogatą ornamentyką. Znaczna część z nich wymaga renowacji. Najstarsza część cmentarza otoczona jest murem z kamienia polnego. Prowadzi do niej brama wjazdowa, która wymaga wymiany. Główna ścieżka, przebiegająca przez środek cmentarza, stanowi gruntowe, często śliskie i strome schody pod górę. Brak utwardzenia oraz balustrad stwarza ogromne zagrożenie dla jej użytkowników. Ponadto brak oświetlenia na cmentarzu potęguje poczucie zagrożenia wśród mieszkańców. Nie bez znaczenia będzie oświetlenie głównej alejki zabytkowego cmentarza dla poprawy estetyki tego miejsca. Dodatkowo istnieje potrzeba ustawienia ołtarza polowego, aby móc odprawiać mszę świętą w Dniu Wszystkich Świętych i Święta Zmarłych.
4. Lokalizacja projektu/adres	Cmentarz parafialny w Krynkach
5. Główne planowane działania / zadania	<ul style="list-style-type: none"> - Wymiana głównej bram wjazdowej i bocznych, - Wytyczenie i utwardzenie głównej alejki wraz z poręczą, - Oświetlenie głównej alejki poprzez ustawienie lamp, - Renowacja zabytkowych nagrobków i krzyży, - Wykonanie i ustawienie ołtarza polowego/kapliczki
6. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Potrzeba poprawy estetyki cmentarza, potrzeba ochrony dziedzictwa kulturowego oraz bezpieczeństwa mieszkańców Krynok.
7. Planowany termin realizacji projektu	2018 r.
8. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)	b.d.
9. Podmiot realizujący	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Anny w Krynkach
10. Rezultaty	Liczba zrewitalizowanych obiektów – 1 szt.

8. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ KOMPLEMENTARNOŚĆ W REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI

Wdrażanie projektów rewitalizacyjnych na obszarze Gminy Krynki będzie realizowane na zasadzie współpracy pomiędzy sektorem społecznym, gospodarczym i publicznym.

Współpraca międzysektorowa w realizacji zapisów Programu Rewitalizacji odbywać się będzie w oparciu o następujące zasady:

- Partnerstwa - co oznacza, że instytucje, które uczestniczą w rozwiązywaniu problemów na zdegradowanych terenach, współdziałają z gminą przy wykonywaniu zadań, biorą udział w obradach Komitetu Rewitalizacji;
- Efektywności - polega na wspólnym dążeniu gminy i instytucji biorących udział we wdrażaniu projektów rewitalizacyjnych do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów w realizacji zadań/projektów;
- Suwerenności stron - co oznacza, że gmina i instytucje realizujące/współrealizujące działania/projekty zachowują autonomię i niezależność względem siebie i są w stosunku do siebie równorzędnymi partnerami;
- Jawności - zgodnie z którą Gmina Krynki udostępni organizacjom sektora pozarządowego i innym podmiotom wszelkie niezbędne informacje o celach i priorytetach realizowanych zadań oraz środkach dostępnych na ich realizację.

Partnerstwo trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego, oprócz wspólnych celów, jakim są:

- wyprowadzenie zdegradowanych obszarów z sytuacji kryzysowej,
- wykorzystanie potencjału organizacji oraz społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach kilku wspólnych i spójnych projektów akceptowanych i wspieranych przez wszystkich uczestników;
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców;
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażającą się zastosowaniem nowych podejść do rozwiązywania problemów ma określone podstawowe zasady stanowiące fundament wspólnych działań:
- respektowanie własnych potrzeb, możliwości i dążenie do osiągnięcia kompromisu;
- przejrzystość podejmowanych działań.

zapewni sprawne wdrażanie Programu Rewitalizacji.

W tabeli 29 zaprezentowano metodologię zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji w sferach: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, źródeł finansowania.

Tabela 29. Charakterystyka metodologii zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami oraz działaniami innych podmiotów na obszarze rewitalizacji

Obszary komplementarności	Opis metodologii zapewnienia komplementarności
Przestrzenna	<p>Wszystkie projekty wpisane do Programu Rewitalizacji dla Gminy Krynki na lata 2017-2023 dotyczą obszaru rewitalizacji, charakteryzującego się najwyższym potencjałem rozwojowym w mieście (jedynie projekt dodatkowy będzie realizowany poza obszarem rewitalizacji) i są skierowane przede wszystkim do mieszkańców terenu problemowego.</p> <p>W ramach przeprowadzonego naboru projektów udało się zidentyfikować projekty, które dopełniają się wzajemnie i zapewniają silne oddziaływanie na występujące problemy. Komplementarność przestrzenną Programu zapewniono również równomiernym rozkładem przedsięwzięć rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji, by ograniczyć występowanie „punktowości” interwencji. Założono w Programie, iż problemy są rozwiązywane na obszarze rewitalizacji, nie zaś przenoszone na inne tereny.</p>
Problemowa	<p>Projekty wskazane do realizacji dopełniają się wzajemnie tematycznie i tworzą spójną całość. Przedmiotowe przedsięwzięcia wpisują się w kierunki działań wynikające z dokumentów strategicznych Gminy Krynki, dzięki czemu rozwiązują jednocześnie obszary problemowe na wielu płaszczyznach określonych przez ww. opracowania.</p>
Proceduralno-instytucjonalna	<p>Projekty objęte programem rewitalizacji zostały zidentyfikowane w ramach zrealizowanych konsultacji społecznych i są oddolnymi inicjatywami zgłoszonymi w trybie naboru otwartego przez poszczególne grupy interesariuszy (gmina, mieszkańcy, organizacje pozarządowe, partnerzy gospodarczy, parafie). Wszystkie przedsięwzięcia wykazują spójność z celami i kierunkami działań wynikającymi z Programu. Zaplanowane przedsięwzięcia uzupełniają się wzajemnie. Wszystkie grupy interesariuszy zgłaszające koncepcje projektowe do objęcia programem rewitalizacji posiadają potencjał do przygotowania wniosku aplikacyjnego oraz wdrożenia i rozliczenia dotacji.</p> <p>Ponadto komplementarność proceduralno-instytucjonalną zapewnia koordynowanie prac nad tworzeniem i wdrażaniem Programu Rewitalizacji przez pracowników Urzędu Miejskiego w Krynkach.</p>
Źródła finansowania	<p>Wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie projektów rewitalizacyjnych zakładają finansowanie projektów z wkładu własnego i/lub kredytu oraz funduszy strukturalnych UE, jak również z dotacji z krajowych środków publicznych. Konstrukcja projektów rewitalizacyjnych wynikających z programu umożliwia uzupełnianie i łączenie wsparcia ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Alternatywą dla ww. źródeł finansowania są środki pochodzące z Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Rządowego Programu Na Rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych, Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu</p>

Obszary komplementarności	Opis metodologii zapewnienia komplementarności
	Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych. Dywersyfikacja źródeł finansowania pozwala założyć efektywne wdrożenie zakładanych projektów i osiągnięcie celów założonych przez niniejszy Program.

Źródło: Opracowanie własne

Powyższe mechanizmy zapewnienia komplementarności projektowo-podmiotowej wpływają docelowo na kompleksowość Programu Rewitalizacji, który nie pomija aspektów społecznych, gospodarczych lub przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych - związanych zarówno z obszarem rewitalizacji miasta Krynki, jak i jego otoczeniem.

Program Rewitalizacji dla Gminy Krynki, złożony z wielu różnorodnych projektów inicjowanych przez różnorodnych interesariuszy, tworzy mechanizm kompleksowości interwencji. Powiązane ze sobą projekty rewitalizacyjne zabezpieczają właściwą synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową. Tym samym możliwe jest, w wyniku realizacji działań objętych Programem, osiągnięcie zmiany strukturalnej na obszarze rewitalizacji.

9. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE PROGRAMU REWITALIZACJI

9.1. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Źródłami finansowania zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji dla Gminy Krynki na lata 2017 – 2023 będą przede wszystkim środki:

- pochodzące z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014 – 2020;
- Programu Operacyjnego Polska Wschodnia na lata 2014 - 2020;
- Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020;
- Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014 - 2020;
- Programu Transgranicznego Polska – Białoruś – Ukraina i innych programów transgranicznych;
- środki krajowe, np. pochodzące z Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych 2014 - 2020 (ASOS),
- środki własne Gminy Krynki;
- środki własne podmiotów uczestniczących we wdrażaniu działań rewitalizacyjnych.

Wysokość środków koniecznych do zarezerwowania przez beneficjentów poszczególnych projektów uzależniona jest od rodzaju projektu oraz źródeł jego dofinansowania. Bez udziału finansowania zewnętrznego wszystkie zadania przewidziane do wykonania w ramach niniejszego dokumentu nie będą możliwe do realizacji z uwagi na ograniczone zasoby finansowe Gminy Krynki oraz partnerów zaangażowanych we wdrażanie niniejszego Programu. Trzeba bowiem wskazać, że przy braku dofinansowania zewnętrznego inwestycje zaplanowane w ramach PR zostaną zrealizowane, ale nie stanie się to w zakładanym okresie do 2023 r., a zatem wdrożenie Programu zacznie przynosić swoje efekty po dłuższym okresie czasu, co w przypadku szybszego rozwoju sąsiednich jednostek samorządu terytorialnego może sprawić, że Gmina Krynki – pomimo licznych walorów turystycznych - nie będzie się rozwijała w zakładanym tempie. Taki stan rzeczy może zahamować tak pożądane pobudzenie ruchu turystycznego. Turyści wolą bowiem odwiedzać miejsca posiadające odpowiednią infrastrukturę i zaplecze cechujące się wieloma walorami. Te przyczyny z kolei mogą wpłynąć na dalsze pogłębianie się niekorzystnych zjawisk społecznych występujących w miejscowości Krynki i dalszej jego degradacji.

Z tego względu wdrożenie zadań zaplanowanych do wykonania w ramach Programu Rewitalizacji jest niezwykle istotne dla społeczności lokalnej i może przyczynić się do ożywienia gospodarczego miejscowości, a pośrednio całej Gminy Krynki.

9.2. RAMY FINANSOWE PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY KRYNKI

Zestawienie zadań planowanych w ramach Programu Rewitalizacji dla Gminy Krynki wraz z przedstawieniem kosztów zawarto w tabeli 30. W części zadań nie określono kosztów ze względu na brak posiadania na etapie tworzenia niniejszego dokumentu opracowanych kosztorysów inwestorskich.

Tabela 30. Plan finansowania Programu Rewitalizacji

Zadania	Środki ogółem na sfinansowanie zadania	W tym		
		środki UE	środki własne	inne środki
Przebudowa ulic miejskich w Krynkach (ul. Kaukaskiej, ul. Górna, cz. ul. Zielonej, cz. ul. Czystej) jako usprawnienie połączenia z drogą wojewódzką nr 676 i drogami powiatowymi nr 1443B i 1272B	1 408 572,00 zł	896 274,00 zł	512 298,00 zł	0,00 zł
Przebudowa cz. ul. Nowej, stanowiąca drogę gminną nr 104984B w Krynkach, jako usprawnienie połączenia z drogą powiatową nr 1443B	228 102,00 zł	145 141,00 zł	82 961,00 zł	0,00 zł
Przebudowa cz. ul. Polnej, stanowiąca drogę gminną nr 104987B w Krynkach, jako usprawnienie połączenia z drogą wojewódzką nr 676 i drogą powiatową nr 1272B	200 900,00 zł	127 832,00 zł	73 068,00 zł	0,00 zł
Przebudowa ul. Spółdzielczej i ul. Granicznej w Krynkach	1 926 504,00 zł	0,00 zł	1 926 504,00 zł	0,00 zł
Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Krynkach	371 733,90 zł	315 973,81 zł	55 760,09 zł	0,00 zł
Dostosowanie budynku Urzędu Miejskiego w Krynkach do potrzeb dla osób niepełnosprawnych	94 733,71 zł	0,00 zł	94 733,71 zł	0,00 zł
Zagospodarowanie placów przy ZSS w Krynkach, ul. Al. Szkolna 7 i ul. Al. Szkolna 10 poprzez budowę i rozbudowę placów zabaw, utwardzenie placów szkolnych, ustawienie małej architektury, posadzenie zieleni, remont boiska, remont budynków gospodarczych	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Rewitalizacja i dostosowanie do potrzeb turystycznych założeń parkowych w Krynkach i Grodnie - Stacjach	464 618,00 Euro	b.d.	b.d.	b.d.

Zadania	Środki ogółem na sfinansowanie zadania	W tym		
		środki UE	środki własne	inne środki
Historycznej Drogi Królewskiej, wraz z cyklem imprez upamiętniających wspólną historię / The revitalization and adapting tourist park assumptions to the needs of Krynki and Hrodno-the stations of the stations of the historical Royal Route, along with the cycle of parties commemorating the common history				
Zagospodarowanie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Krynkach, w tym remont/ zagospodarowanie/ likwidacja basenu odkrytego, budowa siłowni na świeżym powietrzu, rozbudowa placu zabaw oraz przebudowa boisk sportowych	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Remont budynku po byłej bibliotece ul. Piłsudskiego	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Remont budynku Biblioteki ul. Cerkiewna	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Remont budynku Stacji Opieki Caritas i gabinetu stomatologicznego – ul. Grodzieńska 40	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Myjnia bezdotykowa	270 000,00 zł	189 000,00 zł	81 000,00 zł	0,00 zł
Terapia otwarta osób uzależnionych od alkoholu i osób współuzależnionych (tzw. koalkoholików)	67 000 zł	56 950,00 zł	10 050,00 zł	0,00 zł
Szkoła Kolarska	8 500,00 zł rocznie	0,00 zł	0,00 zł	8 500,00 zł
Utworzenie Spółdzielni Socjalnej Opiekunów Dzieci i Osób Starszych	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Szlak historyczno – przyrodniczy Gminy Krynki (szlak wielokulturowy)	5 000,00 zł	0,00 zł	1 000,00 zł	4 000,00 zł
Uporządkowanie terenu Cmentarza Żydowskiego	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Zagospodarowanie/rewitalizacja budynków po byłej garbarni	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Renowacja oraz poprawa infrastruktury zabytkowego Cmentarza Parafialnego w Krynkach	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

Źródło: Opracowanie własne

10. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI

Niezwykle istotne w procesie tworzenia i wdrażania Programu Rewitalizacji jest zaangażowanie partnerów społecznych, gospodarczych, którzy mogą się włączyć w proces rewitalizacji danego obszaru, dlatego też w ramach opracowania i wdrażania przedmiotowego dokumentu założono mechanizmy zakładające szerokie zaangażowanie społeczności lokalnej.

10.1. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE TWORZENIA PROGRAMU REWITALIZACJI

Na etapie tworzenia Programu Rewitalizacji wykorzystane zostały następujące narzędzia partycypacji społecznej:

- badanie ankietowe;
- spotkania konsultacyjne (warsztatowe);
- konferencja podsumowująca proces tworzenia dokumentu.

Pierwszym etapem włączenia mieszkańców w proces tworzenia dokumentu było przeprowadzenie badania ankietowego, którego celem było poznanie opinii społeczności na temat aktualnych potrzeb w zakresie rewitalizacji terenów w Gminie Krynki. W badaniu wzięło udział 47 osób reprezentujących różne grupy społeczne zamieszkujące teren analizowanej jednostki samorządu terytorialnego. Wyniki zostały wykorzystane do opracowania diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Krynki.

Ponadto w dniu 20.01.2017 r. zostało zorganizowane spotkanie konsultacyjne, podczas którego wykonawca dokumentu przedstawił, czym jest rewitalizacja i po co przygotowany jest Program Rewitalizacji. Określono, które obszary Gminy Krynki wymagają szczególnego zainteresowania oraz jakie są główne potrzeby w zakresie redukcji występujących negatywnych zjawisk zaobserwowanych na obszarze gminy. W spotkaniu wzięły udział 22 osoby.

Kolejne warsztaty rewitalizacyjne, służące doprecyzowaniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji odbyły się 17.03.2017 r. Wzór plakatu informującego mieszkańców o spotkaniu prezentuje rysunek 8.

Rysunek 8. Wzór plakatu informującego o warsztatach

Rewitalizacja Gminy Krynki

W ramach prac nad programem rewitalizacji dla Gminy Krynki,

Burmistrz Krynek zaprasza do udziału

w spotkaniu konsultacyjnym,

które odbędzie się dnia

17.03.2017 r. (piątek) o godz. 14:00

w siedzibie Urzędu Miejskiego w Krynkach,

ul. Garbarska 16 - w sali nr 1, parter.

Przyjdź i opowiedz nam o swoich pomysłach i potrzebach.

Posłuchaj ekspertów. Zgłoś swoje uwagi.

Projekt współfinansowany ze środków UE w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Źródło: Opracowanie własne

Podczas spotkania zaprezentowano wnioski z opracowanej diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Krynki, przedstawione zostały zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zwłaszcza oddziaływanie przyjętego Programu Rewitalizacji na dokumenty planistyczne gminy, co miało uzmysłwić mieszkańcom znaczenie właściwego zaplanowania zadań dla przyszłego kształtowania ładu przestrzennego gminy i wyznaczonego obszaru rewitalizacji. W spotkaniu wzięło udział 31 osób.

Następnie społeczność lokalna zamieszkująca obszar rewitalizacji miała możliwość zgłoszenia pomysłów projektów, które mogły się znaleźć w Programie Rewitalizacji. Nabór fiszek projektowych przeprowadzono do 18.05.2017 r. W tym dniu odbyło się także kolejne spotkanie warsztatowe (wzór zaproszenia na warsztaty, dystrybuowanego na terenie gminy, przedstawiono na rysunku 9), podczas którego zainteresowane osoby miały możliwość zaprezentowania zgłoszonych pomysłów oraz odbyła się dyskusja, w trakcie której wybrano projekty, które ostatecznie zostały umieszczone w Programie Rewitalizacji.

Rysunek 9. Wzór zaproszenia na warsztaty

Szanowni Państwo,

w ramach prac nad programem rewitalizacji dla Gminy Krynków,

Burmistrz Krynek zaprasza do udziału

w spotkaniu konsultacyjnym,

które odbędzie się **dnia 18.05.2017 r. (czwartek) o godz. 16:30**

w siedzibie Urzędu Miejskiego w Krynkach,

ul. Garbarska 16 - w sali nr 1, parter.

Spotkanie ma na celu określenie potrzeb inwestycyjnych dla społeczności Kryneków oraz wypracowanie rozwiązań polepszających warunki życia naszej społeczności.

Zadbajmy o dalszy rozwój „naszej małej Ojczyzny”.

Źródło: Opracowanie własne

W spotkaniu wzięły udział 43 osoby, w tym szereg przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz jednostek gminnych:

- Kierownik drużyny KLUB SPORTOWY URZĄD MIEJSKI KRYNKI,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy Krynki;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Stowarzyszenie PRO BONA;
- Radni, przewodniczący RM;
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów;
- Pracownicy GOK;
- nauczycielka przedszkola;
- prowadząca działalność gospodarczą: Antykwariat, Księgarnię Nova Sarmatia;
- członkowie Ochotniczej Straży Pożarnej w Krynkach;
- sołtysi;
- Fundacja Drabina;
- komendant Straży Granicznej w Krynkach;
- psycholożka, etnolożka, wykładowca Uniwersytetu Warszawskiego, stowarzyszenie pracownia etnograficzna;
- Uczniowski Klub Sportowy „Feniks” w Krynkach;
- animator sportu przy Orliku;
- przedsiębiorstwo „Gospoda Pod Modrzewiem”;
- Zakład Remontowo Budowlany ul. Sokólska Krynki;
- sklep spożywczo-przemysłowy Plac Jagielloński 9 Krynki;
- gospodarz OSIR;
- Stowarzyszenie na rzecz Leśnictwa i Ochrony Przyrody EKOLAS;
- pracownik MGOPS;
- Pracownicy UM;
- Fundacja Regionalne Centrum Kultury Tatarów Polskich Asman Kruszyniany;
- mieszkańcy gminy.

Ponadto na stronie internetowej Gminy Krynki oraz jej profilu na facebooku zamieszczano szczegółowe informacje o organizowanych wydarzeniach, możliwości włączenia się w proces tworzenia Programu Rewitalizacji.

Na zakończenie tworzenia Programu Rewitalizacji zostanie zorganizowana konferencja, na której zostanie zaprezentowany ostateczny kształt dokumentu. Program zostanie też poddany konsultacjom społecznym z wykorzystaniem strony internetowej gminy.

10.2. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI

Jednym z przejawów partycypacji społecznej na etapie realizacji Programu jest powołanie i działalność Komitetu Rewitalizacji. Stanowi on forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza Krynki. Uprawniony jest do wyrażania opinii oraz podejmowania inicjatyw rozwiązań odnoszących się do rewitalizacji Gminy Krynki. W skład Komitetu Rewitalizacji wejdą:

- przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Krynkach i jednostek organizacyjnych;
- przedstawiciele Rady Miejskiej;
- przedstawiciele sektora społecznego (organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, działających na terenie Gminy Krynki);
- przedstawiciele podmiotów prywatnych (prowadzących działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji);
- przedstawiciele mieszkańców.

Komitet Rewitalizacji zostanie powołany w momencie przyjmowania przedmiotowego dokumentu przez Radę Miejską. Będzie on podstawowym narzędziem rozwijania i aktualizowania dokumentu, ale także upowszechniania informacji o samym Programie, jak i jego efektach wśród lokalnej społeczności oraz pozyskiwanie informacji o nowych pojawiających się potrzebach, które powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w aktualizacji Programu.

W procesie wdrażania Programu Rewitalizacji zostaną także zastosowane instrumenty wsparcia beneficjentów działań rewitalizacyjnych, stosowane przez Operatora Programu, do których można zaliczyć:

- szkolenia i seminaria dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu Rewitalizacji oraz beneficjentów i potencjalnych beneficjentów, na temat m.in.: możliwości udziału w Programie (aktualizacji), zarządzania projektami, monitorowania realizacji projektów, zasad finansowania projektów;
- nadzór i wsparcie (organizacyjne, doradcze, techniczne) Beneficjentów Zewnętrznych Programu Rewitalizacji przy wypełnianiu obowiązków promocyjnych, związanych z unijnym źródłem finansowania, takich jak przygotowywanie, zgodnie z obowiązującymi zasadami.

Zaangażowanie społeczności w działania rewitalizacyjne zostanie także osiągnięte poprzez organizację:

- festynów, święta miasta;
- warsztatów dotyczących przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz wspólnego podejmowania nowych aktywności, realizowanych z uwzględnieniem technik partycypacyjnych;
- lekcji w szkołach poświęconych rozwojowi społeczno-gospodarczemu i rewitalizacji;
- konkursów na koncepcje architektoniczno-urbanistyczne zagospodarowania terenów rewitalizowanych;
- uroczystości związanych z zakończeniem realizacji projektów.

10.3. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE OCENY EFEKTÓW PROGRAMU REWITALIZACJI

Niezwykle istotnym elementem zarządzania procesem rewitalizacji jest uwzględnianie w nim udziału społecznego nie tylko na etapie planowania i wdrażania, ale także w momencie oceny efektów wdrożenia Programu Rewitalizacji. Konieczne jest podsumowanie efektów procesu rewitalizacji oraz prognoza ich trwałości oraz efektów synergicznych i mnożnikowych. Ten etap, z tego względu, że ostatni, jest często pomijany, jednak nie można do tego dopuszczać. Celem oceny końcowej nie jest bowiem tylko zweryfikowanie, czy cele rewitalizacji zostały w pełni osiągnięte, czy też nie. Celem jest również ocena trwałości osiągniętego stanu, w tym przede wszystkim trwałości dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Celem jest także podjęcie decyzji o ewentualnym przedłużeniu działań rewitalizacyjnych oraz ich zaprojektowanie na przyszłość, w tym rozpoczęcie szerokiej procedury uchwalania nowego Programu Rewitalizacji. Przeprowadzenie tego etapu nie jest możliwe bez udziału mieszkańców.

Ocena Programu powinna obejmować diagnozę czynników społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i techniczno-środowiskowych obszaru rewitalizacji opartą na wskaźnikach oraz opiniach mieszkańców (analogicznie jak w momencie tworzenia Programu). Partycypacja społeczna na etapie oceny rewitalizacji uwzględnia aktywny udział mieszkańców poprzez uczestnictwo w pracach Komitetu Rewitalizacji oraz w szerokich konsultacjach społecznych. Formy i narzędzia aktywnego włączenia mieszkańców w ocenę efektów Programu Rewitalizacji wykorzystywane na końcowym etapie są uzależnione od charakteru i powierzchni gminy, zaangażowania społeczności, jednak zakłada się, że powinny one obejmować przynajmniej badania ankietowe oraz debaty publiczne i takie narzędzia zostaną wykorzystane przez Gminę Krynki w procesie oceny przedmiotowego Programu Rewitalizacji.

11. POWIĄZANIA PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY KRYNKI

11.1. POWIĄZANIA PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY, W ZAKRESIE STRATEGII ROZWOJU GMINY KRYNKI

Strategia Rozwoju Gminy Krynki 2015-2020

Program Rewitalizacji wykazuje powiązanie przede wszystkim ze Strategią Rozwoju Gminy Krynki 2015-2020. Dokument został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Krynkach Nr XII/61/2016 z dnia 26.02.2016 r.

Przeprowadzona w ramach Strategii analiza SWOT (str. 126) wskazała konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych czterech obszarów: społecznego, kultury i rekreacji, środowiska naturalnego i infrastruktury oraz gospodarczego. Analiza pozwoliła na ujęcie w Strategii celów strategicznych i operacyjnych, odpowiadających jednocześnie celom rewitalizacyjnym (str. 139), takimi jak:

- A. Stworzenie spójnego systemu wsparcia sprzyjającego włączeniu społecznemu.
- B. Poprawa walorów funkcji usługowych dziedzictwa historyczno - kulturowego i infrastruktury sportowo – rekreacyjnej.
- C. Poprawa walorów funkcji usługowych infrastruktury technicznej z uwzględnieniem wartości środowiska przyrodniczego, oparta na dążeniu do zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego.
- D. Wzmacnianie potencjału gospodarczego gminy w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Program Rewitalizacji wpisuje się w zapisy Strategii, gdyż zawarte w nim działania są tożsame z zadaniami przyjętymi w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym na lata 2015 - 2020, który stanowi jeden z rozdziałów Strategii (str. 154). Zadaniami w tym zakresie będzie m.in.: przebudowa ulic miejskich w Krynkach; modernizacja budynków użyteczności publicznej; zagospodarowanie terenów gminnych – zagospodarowanie placu przy ZSS, zagospodarowanie terenu OSiR, zagospodarowanie Parku Podworskiego; remont budynków użyteczności publicznej - budynek Urzędu Miejskiego, biblioteki, budynek po byłej bibliotece przy ul. Piłsudskiego.

11.2. POWIĄZANIA PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY, W ZAKRESIE STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krynki uchwalone uchwałą Nr XII/173/02 Rady Gminy w Krynkach z dnia 27 czerwca 2002 r.

Analiza treści istniejącego dokumentu:

Na terenie Gminy Krynki obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krynki uchwalone uchwałą Nr XII/173/02 Rady Gminy w Krynkach z dnia 27 czerwca 2002 roku.

Tekst studium powiązany jest z rysunkami studium: rysunkiem uwarunkowań i rozwoju zagospodarowania przestrzennego Gminy Krynki (3 plansze) w skali 1 : 25 000 oraz rysunkiem kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy na mapie (1 plansza) w skali w 1 : 25 000.

Ustalenia dotyczące obszaru rewitalizacji.

1. Położenie terenów przewidzianych do rewitalizacji w Strefie III – Strefa Funkcjonowania Osady Krynki oraz terenów predysponowanych do usług w oparciu o przejście graniczne
2. Funkcja jednostki osadniczej:
  - a. UA – administracyjno – usługowa;
  - b. UOR – usługowa, w tym z zakresu infrastruktury społecznej (szkoły) i obsługi rolnictwa.

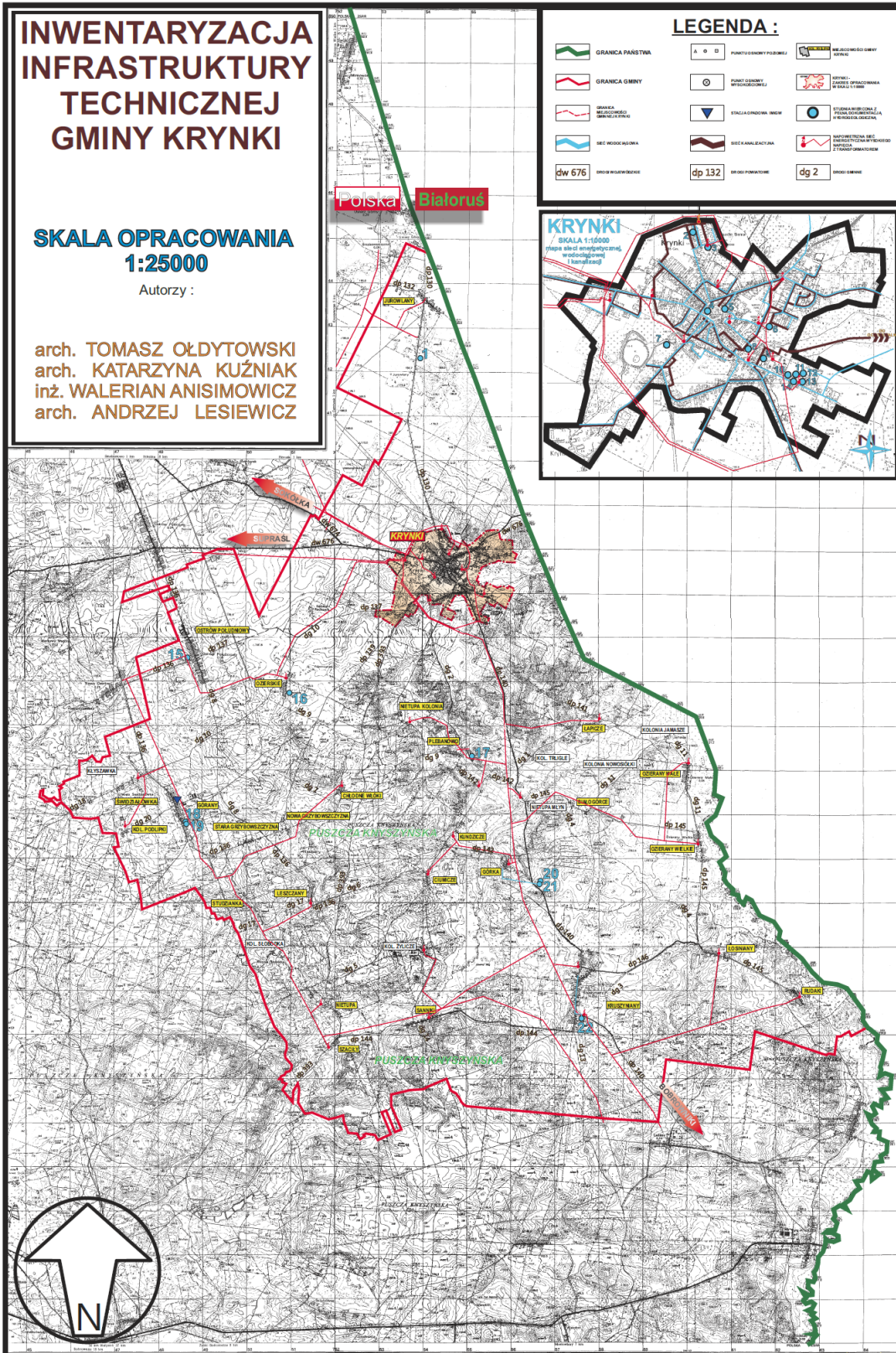
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA GMINY KRYNKI

INWENTARYZACJA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ GMINY KRYNKI

SKALA OPRACOWANIA
1:25000

Autorzy :

arch. TOMASZ OŁDYTOWSKI
arch. KATARZYNA KUŹNIAK
inż. WALERIAN ANISIMOWICZ
arch. ANDRZEJ LESIEWICZ

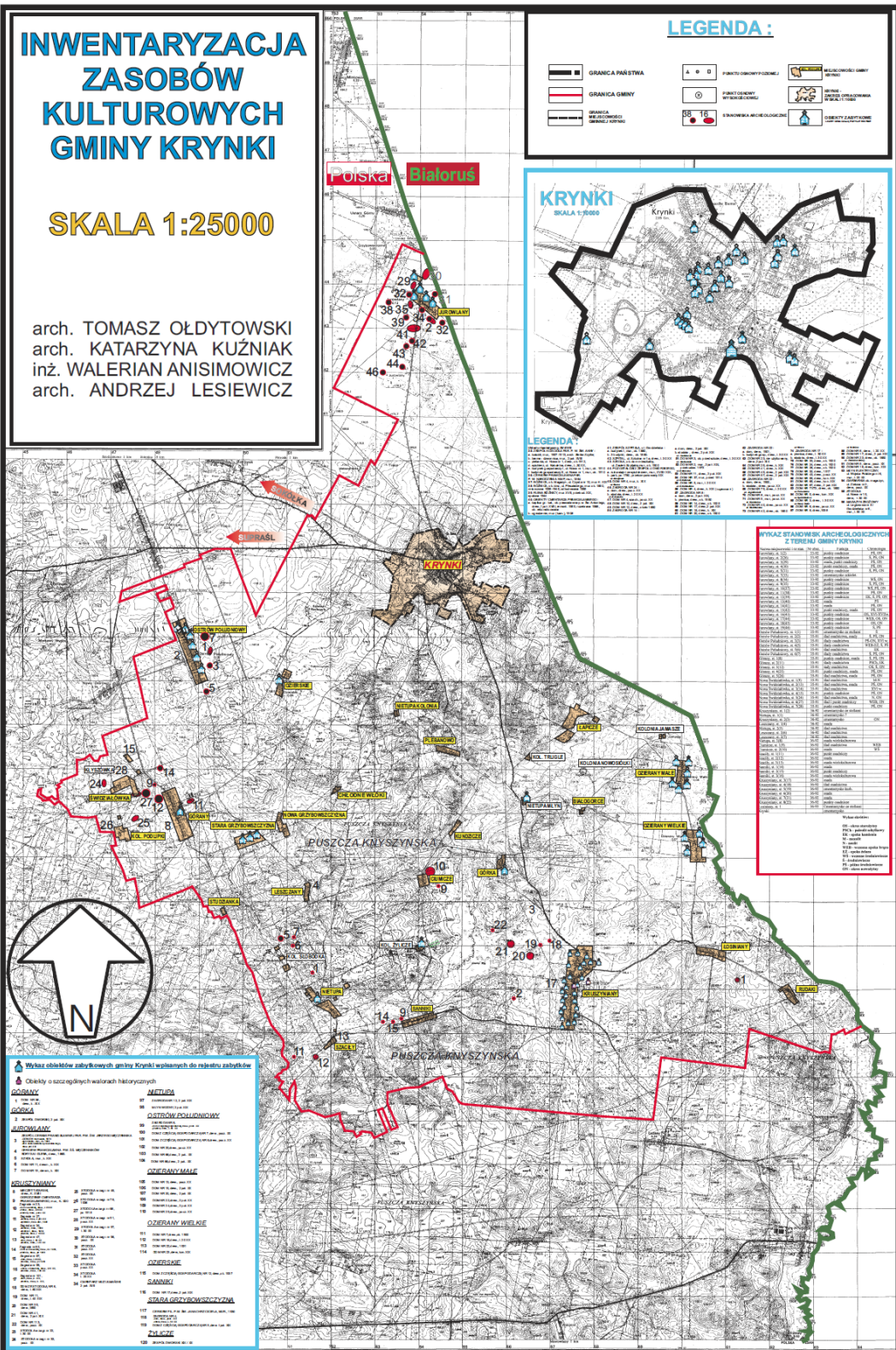
Rysunek uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Krynki (plansza inwentaryzacji infrastruktury technicznej), skala oryginalna 1 : 25 000

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA GMINY KRYNKI

Rysunek uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Gminy Krynki (plansza Waloryzacja zasobów kulturowych Gminy Krynki), skala oryginalna 1 : 25 000

**KIERUNKI
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
GMINY KRYNKI
SKALA OPRACOWANIA
1:25000**

STREFA I STREFA ROZWOJU BILANICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

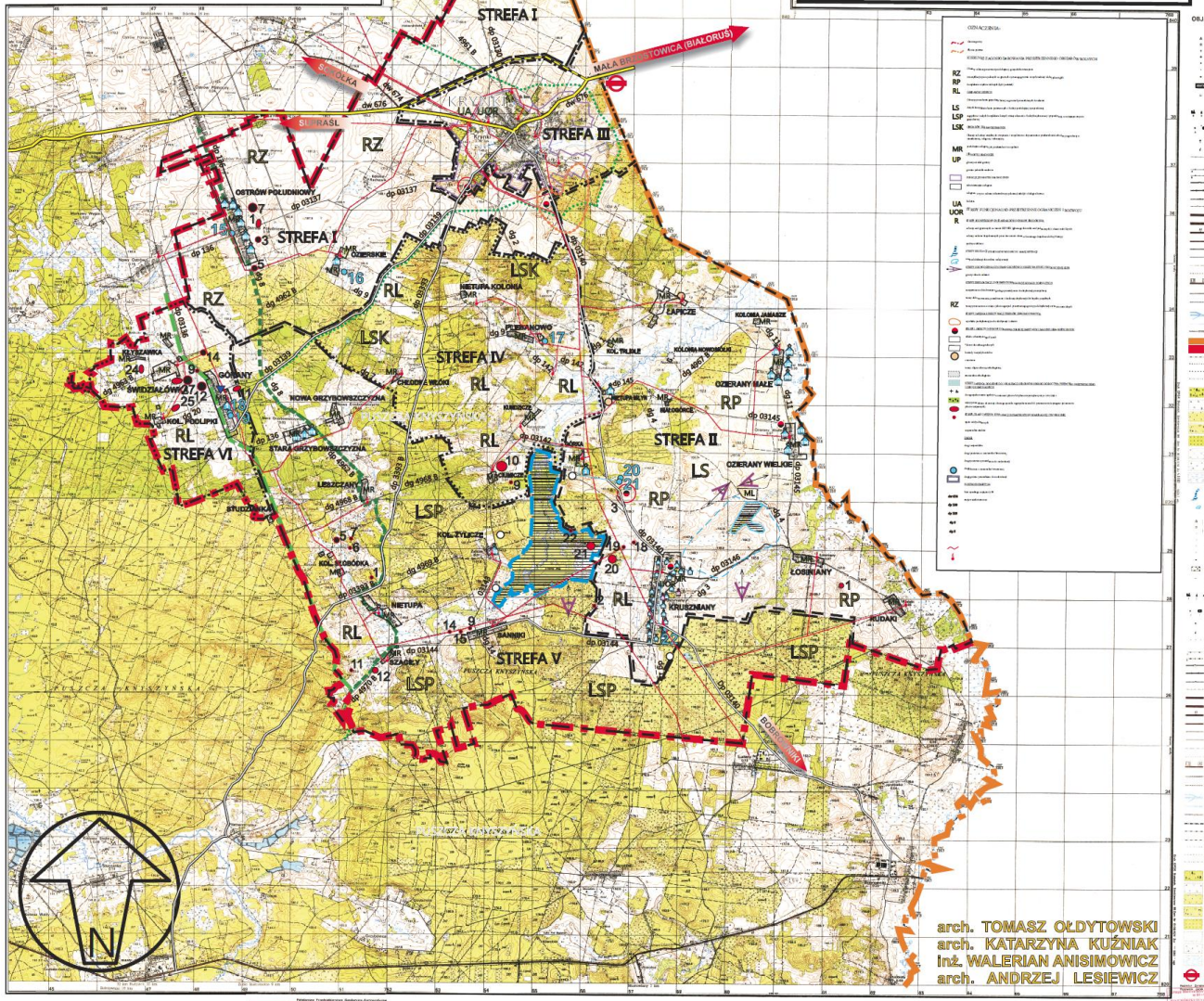
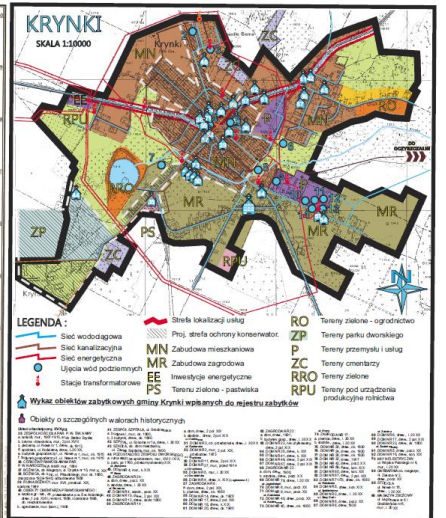
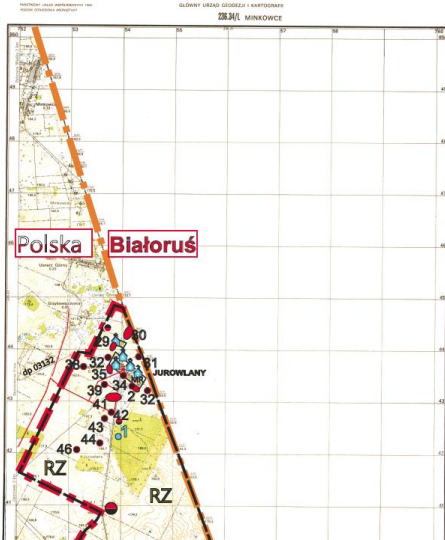
STREFA II STREFA TRADYCYJNEGO I BIOLOGICZNEGO KOLNICTWA ORAZ AGROTURYSTYKI, OBSŁUGI TURYSTYCZNEJ I WYPoczynKOWEJ ORAZ OCHRONY ŚRODOWISKA

STREFA III STREFA FUNKCJONOWANIA GOSPODARSTWA I PRZEDSIĘWZIĘCIA PRZEDSIĘWZIĘCIA DO USŁUG W OPARCIU O PRZEBIEG GRANICZNE

STREFA IV STREFA MIEJSCOWA ZARÓDKU WYKONAWCZOŚCI I ZAPLECZA DLA STREFY III

STREFA V STREFA KOMPLEKSU LEŚNICTWA WYKONAWCZOŚCI, WYKONAWCZOŚCI I OCHRONY

STREFA VI STREFA PARKU KRAJOWEGO PRZECIŁOŻYŃCZOŚCI WRAZ Z OCHRONĄ

Rysunek uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Gminy Krynki (plansza Kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy Krynki), skala oryginalna 1 : 25 000

Kierunki zagospodarowania przestrzennego określone na wyniesieniu stanowiącym część rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krynki na mapie w skali (1 plansza) w skali 1 : 10 000

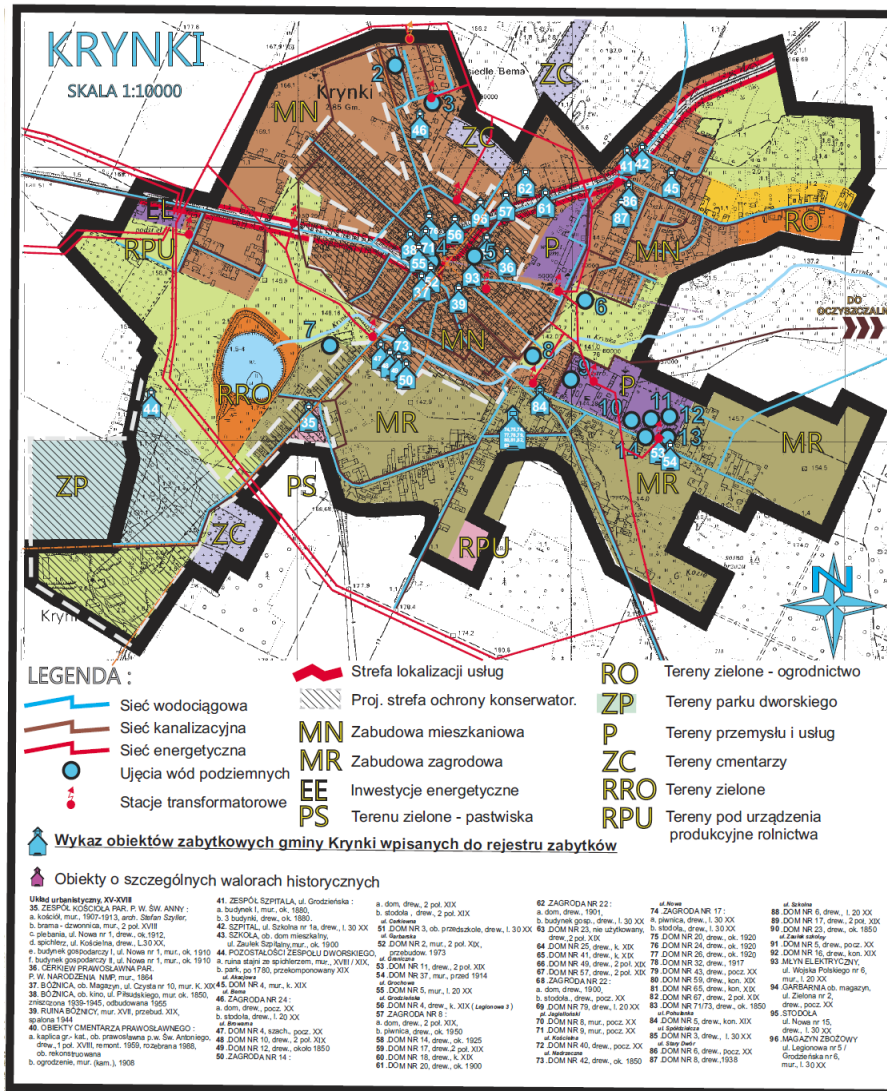
Granice obszaru rewitalizacji obejmują tereny:

ZP – tereny parku dworskiego

RRO – tereny zielone,

MN – zabudowa mieszkaniowa,

P – tereny przemysłu i usług

Rysunek uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Gminy Krynki (plansza Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Krynki – wyniesienie dla Miasta Krynki), skala oryginalna 1 : 10 000

Na podstawie analizy materiałów źródłowych ustalono, że kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym przewidziane wśród zadań niezbędnych do podjęcia w ramach działań rewitalizacyjnych dla czterech obszarów: społecznego, kultury i rekreacji, środowiska naturalnego i infrastruktury oraz gospodarczego **zgodne są** z obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krynki.

Przeanalizowano zgodność inwestycji założonych do realizacji w niniejszym Programie Rewitalizacji z ustaleniami obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Działania planowane w obszarze rewitalizacji w odniesieniu do obowiązujących ustaleń planistycznych przedstawiono w tabeli 31.

Tabela 31. Działania planowane w obszarze rewitalizacji w odniesieniu do obowiązujących ustaleń planistycznych

Teren w mpzp	Ustalenie obowiązującego mpzp	Zadanie rewitalizacyjne	Zgodne / niezgodne z mpzp
UG	Rozdział 6 Komunikacja § 26. 1. Ustala się, iż realizacja dróg publicznych oraz ogólnodostępnych dróg wewnętrznych, jak również obiektów obsługi komunalnej, komunalnych sieci i urządzeń infrastruktury technicznej stanowi inwestycję celu publicznego. Inwestycją celu publicznego może być realizacja również innych	Przebudowa ulic miejskich w Krynkach (ul. Kaukazkiej, ul. Górnej, cz. ul. Zielonej, cz. ul. Czystej) jako usprawnienie połączenia z drogą wojewódzką nr 676 i drogami powiatowymi nr 1443B i 1272B	Zgodne z mpzp
UG	objektów oraz zagospodarowanie terenów zgodnie z definicją celu publicznego zawartą w przepisach szczególnych. Dopuszcza się partycypację podmiotów gospodarczych i mieszkańców oraz właścicieli i zarządców nieruchomości w realizacji inwestycji celu publicznego.	Przebudowa cz. ul. Nowej, stanowiąca drogę gminną nr 104984B w Krynkach, jako usprawnienie połączenia z drogą powiatową nr 1443B	Zgodne z mpzp
UG	2. Ustala się zachowanie istniejących ogólnodostępnych dróg w ich dotychczasowym przebiegu z możliwością modernizacji i korekty geometrii drogi w miejscach kolizyjnych oraz w rejonach skrzyżowań, a także docelowego poszerzenia do wielkości minimalnej pasa drogowego ustalonej w przepisach szczególnych.	Przebudowa cz. ul. Polnej, stanowiąca drogę gminną nr 104987B w Krynkach, jako usprawnienie połączenia z drogą wojewódzką nr 676 i drogą powiatową nr 1272B	Zgodne z mpzp
UG		Przebudowa ul. Spółdzielczej i ul. Granicznej w Krynkach	Zgodne z mpzp
1.23.A	§ 33. 8. (tab.) Funkcja - istniejąca i projektowana zabudowa z zakresu administracji publicznej /siedziba urzędu gminy/	Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Krynkach	Zgodne z mpzp
1.23.A	§ 33. 8. (tab.) Funkcja - istniejąca i projektowana zabudowa z zakresu administracji publicznej /siedziba urzędu gminy/ § 24 ust. 7. Ustala się dla terenów oznaczonych symbolem U, Us, P: 1) maksymalną wysokość budynków - trzy kondygnacje nadziemne; 2) różnica poziomów - poziomu terenu i poziomu podłogi parteru	Dostosowanie budynku Urzędu Miejskiego w Krynkach do potrzeb dla osób niepełnosprawnych	Zgodne z mpzp

Teren w mpzp	Ustalenie obowiązującego mpzp	Zadanie rewitalizacyjne	Zgodne / niezgodne z mpzp
	<p>obiektów usługowych 0,3 m oraz nakazuje się stosowanie rozwiązań architektonicznych umożliwiających dostępność osobom niepełnosprawnym;</p>		
<p>3.56.UO</p> <p>3.14.MN</p>	<p>Działka 3034 (Szkolna 10) – § 35 ust. 2 (tab.) Funkcja - Istniejąca i projektowana zabudowa z zakresu oświaty i kultury</p> <p>Działka 2865 (Szkolna 7) - § 35 ust. 2 (tab.) Funkcja - Projektowana i istniejąca zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, z możliwością wprowadzenia zabudowy nowej utrzymanej w charakterze budynków istniejących oraz usług o charakterze usług z zakresu obsługi ludności w tym oświaty z prawem rozbudowy i adaptacji.</p>	<p>Zagospodarowanie placów przy ZSS w Krynkach, ul. Al. Szkolna 7 i ul. Al. Szkolna 10 poprzez budowę i rozbudowę placów zabaw, utwardzenie placów szkolnych, ustawienie małej architektury, posadzenie zieleni, remont boiska, remont budynków gospodarczych</p>	<p>Zgodne z mpzp</p>
<p>5.6.US</p> <p>5.13.ZP</p> <p>5.14.ZPa</p>	<p>Park podworski - działki nr 2010, 2007, 2012, 1983; § 37 ust. 2 (tab.) Funkcja - Tereny zielone predysponowane do lokalizacji zabudowy usługowej o charakterze usług turystycznych gastronomicznych i hotelarskich, bez dopuszczenia zabudowy mieszkaniowej, /obiekt wpisany do rejestru zabytków - dwór, ul. Stary Dwór 8, drewniany z 1928, nr rej.: A-26 z 21.04.1989/</p> <p>Tereny zieleni urządzonej – z zabudową z zakresu usług sportu oraz służące organizacji imprez masowych Tereny zieleni urządzonej – park historyczny z urządzeniami rekreacyjnymi – utworzony w sąsiedztwie obiektu archeologicznego, obejmującego relikty grodziska, wpisanego do rejestru zabytków, z zabudową z zakresu usług sportu oraz służące organizacji imprez masowych</p> <p>Tereny zieleni urządzonej – park historyczny z zabudową z zakresu usług związanych z obsługą turystów (oznaczone symbolem ZPa) – utworzony wokół obiektu archeologicznego, obejmującego relikty grodziska, wpisanego do rejestru zabytków.</p>	<p>Rewitalizacja i dostosowanie do potrzeb turystycznych założeń parkowych w Krynkach i Grodzie - Stacjach Historycznej Drogi Królewskiej, wraz z cyklem imprez upamiętniających wspólną historię</p>	<p>Zgodne z mpzp</p>

Teren w mpzp	Ustalenie obowiązującego mpzp	Zadanie rewitalizacyjne	Zgodne / niezgodne z mpzp
<p>5.5.US</p> <p>5.11.ZP</p>	<p>Ośrodek OSIR - działki nr m.in. 4275, 4272; § 37 ust. 2 (tab.) Funkcja - Tereny zielone z możliwością lokalizacji zabudowy usługowej o charakterze usług turystycznych gastronomicznych, z obiektami wolnostojącymi, z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru 5.16 MN Tereny zieleni urządzonej – z zabudową z zakresu usług sportu oraz służące organizacji imprez masowych, do zagospodarowania jako zieleni izolacyjna obszaru 5,24 P, w postaci nasadzeń zieleni wysokiej</p>	<p>Zagospodarowanie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Krynkach, w tym remont/ zagospodarowanie/ likwidacja basenu odkrytego, budowa siłowni na świeżym powietrzu, rozbudowa placu zabaw oraz przebudowa boisk sportowych</p>	<p>Zgodne z mpzp</p>
<p>1.35.MN</p>	<p>Budynek po byłej bibliotece (obecnie Galeria Krynki) - działka nr 3277; § 33 ust. 1 (tab.) Funkcja - istniejąca i projektowana zabudowa mieszkaniowa z możliwością wprowadzenia usług w zaadaptowanych obiektach mieszkalnych istniejących /w ilości do 30% pow. mieszkalnej/</p>	<p>Remont budynku po byłej bibliotece ul. Piłsudskiego</p>	<p>Zgodne z mpzp</p>
<p>1.06.UO</p>	<p>Budynek (biblioteki) - działka nr 3332; § 33 ust. 1 (tab.) Funkcja - ,istniejąca i projektowana zabudowa mieszkaniowa i usługowa w tym z zakresu oświaty, z wolnostojącymi i obiektami</p>	<p>Remont budynku Biblioteki ul. Cerkiewna</p>	<p>Zgodne z mpzp</p>
<p>3.44.MN</p>	<p>§ 35 ust. 2 (tab.) Funkcja - Projektowana i istniejąca zabudowa mieszkaniową jednorodzinna, z możliwością wprowadzenia zabudowy nowej utrzymanej w charakterze budynków istniejących oraz usług o charakterze usług z zakresu obsługi ludności</p>	<p>Remont budynku Stacji Opieki Caritas i gabinetu stomatologicznego – ul. Grodzieńska 40</p>	<p>Zgodne z mpzp</p>
<p>3.25.UP</p>	<p>Działki m.in. 4383 i 4382 § 33 ust. 2 (tab.) Funkcja - Projektowana i istniejąca zabudowa magazynowa, przemysłowa, przetwórcza i zabudowa mieszkaniowa. Istniejące zakłady z prawem rozbudowy, przebudowy i oraz adaptacji /pod warunkiem zachowania strefy ochronny sanitarnej zamykającej się</p>	<p>Myjnia bezdotykowa, przy Ul. Targowej (posesja stacji paliw)</p>	<p>Zgodne z mpzp</p>

Teren w mpzp	Ustalenie obowiązującego mpzp	Zadanie rewitalizacyjne	Zgodne / niezgodne z mpzp
	w granicach działki własnej/. Dopuszcza się zabudowę nową utrzymaną w charakterze budynków istniejących.		
3.21.ZC	Cmentarz Żydowski – działka nr 2931. § 33 ust. 2 (tab.) Funkcja - teren istniejącego cmentarza, cmentarz żydowski, XIX, nr rej. zabytków: 657 z 30.12.1987, 448 z 16.04.1979	Uporządkowanie terenu Cmentarza Żydowskiego	Zgodne z mpzp
4.19.P	Teren byłej garbarni w Krynkach (działki 3600/19, 3600/20, 3600/21, 3600/22, 3600/23, 3600/24, 3600/26, 3600/27) § 36 ust. 2 (tab.) Funkcja - TERENY GARBARNI - istniejąca zabudowa przemysłowa i przetwórcza z możliwością adaptacji, rozbudowy i przebudowy i utrzymania funkcji przetwórczej i przemysłowej nie uciążliwej dla otoczenia, o charakterze usług z zakresu obsługi ludności w tym usług rzemieślniczych nieuciążliwych z możliwością łączenia z zabudową mieszkaniową	Zagospodarowanie/rewitalizacja budynków po byłej garbarni	Zgodne z mpzp
6.14.ZC	Cmentarz Parafialny – działka nr. 2334 § 38 ust. 2 (tab.) Funkcja - teren istniejącego cmentarza /rzymsko katolickiego/ cmentarz, XVII-XIX, nr rej.: 608 z 04.03.1992	UZUPEŁNIAJĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE Renowacja i poprawa infrastruktury zabytkowego Cmentarza Parafialnego w Krynkach – (obszar przylega do granic terenu rewitalizacji, planowane do realizacji przez Parafię Rzymskokatolicką).	Zgodne z mpzp
6.15.ZC	§ 38 ust. 2 (tab.) Funkcja - teren cmentarza będący rozszerzeniem założenia historycznego		

Źródło: Opracowanie własne

Kolejne inwestycje przewidziane w Programie Rewitalizacji nie posiadają szczegółowej lokalizacji. Ich realizacja nie jest uzależniona od ustaleń obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Inwestycje obejmują szereg działań o charakterze nie uzależnionym wprost od aktów prawa miejscowego. Są to:

- Terapia otwarta osób uzależnionych od alkoholu i osób współuzależnionych (tzw. koalkoholików) (lokalizacja na obszarze rewitalizacji – nie ustala się szczegółowej lokalizacji, cotygodniowe spotkania z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury)

- Szkoła Kolarska (lokalizacja na obszarze rewitalizacji – nie ustala się szczegółowej lokalizacji, działanie z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury)
- Utworzenie Spółdzielni Socjalnej Opiekunów Dzieci i Osób Starszych (lokalizacja na obszarze rewitalizacji – nie ustala się szczegółowej lokalizacji, działanie z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury)
- Szlak historyczno – przyrodniczy Gminy Krynki (szlak wielokulturowy) (lokalizacja – teren gminy, działanie z wykorzystaniem istniejących obiektów o walorach historycznych i przyrodniczych)

Dodatkowo przytoczyć należy ustalenia zawarte w § 6 ust. 12 dla terenów zabudowy usługowej – publicznej (typu: administracji, oświaty, zdrowia) (oznaczone symbolem **UI**) - przeznaczone do użytkowania istniejących obiektów użyteczności publicznej z możliwością ich modernizacji i rozbudowy, przy zachowaniu przepisów odrębnych oraz realizacji nowych obiektów użyteczności publicznej wraz z niezbędnymi dla ich funkcjonowania urządzeniami i budynkami o funkcji gospodarczej i technicznej, wewnętrznymi dojazdami, parkingami, dojściami pieszymi oraz zielenią towarzyszącą i izolacyjną oraz infrastrukturą techniczną.

Natomiast w § 6 ust. 18 zawarto ustalenia dla terenów dróg publicznych - przeznaczone do usytuowania istniejących oraz realizacji nowych dróg publicznych i wewnętrznych w obrębie pasa terenu zawartego pomiędzy liniami rozgraniczającymi ten pas, przy zachowaniu następujących kategorii dróg publicznych:

- 1) drogi powiatowe – klasa drogi zbiorczej (oznaczone symbolem **DP**),
- 2) drogi gminne – klasa drogi lokalnej (oznaczone symbolem **UG**).

W Rozdziale 4 „Parametry i wskaźniki kształtowania nowej zabudowy i zagospodarowania terenu oraz ochrona i kształtowanie ładu przestrzennego” w § 24 ust. 7 zawarto następujące ustalenia:

Ustala się dla terenów oznaczonych symbolem U, Us, P:

- 1) maksymalną wysokość budynków - trzy kondygnacje nadziemne;
- 2) różnica poziomów - poziomu terenu i poziomu podłogi parteru obiektów usługowych 0,3 m oraz nakazuje się stosowanie rozwiązań architektonicznych umożliwiających dostępność osobom niepełnosprawnym;

Wnioski:

1. Nie ustala się konieczności zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (uchwała nr IV/19/2011 Rady Miejskiej w Krynkach z dnia 24 lutego 2011 r.).
2. Nie ustala się konieczności uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów nie objętych mpzp – inwestycje realizowane będą na

podstawie decyzji ustalających lokalizację inwestycji celu publicznego i o warunkach zabudowy.

3. Stwierdza się zgodność działań planowanych w obszarze rewitalizacji z obowiązującymi ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

12. SYSTEM REALIZACJI (WDRAŻANIA) PROGRAMU REWITALIZACJI

Opracowany Program Rewitalizacji ma charakter operacyjny, a w jego wdrażanie będą zaangażowane dwa rodzaje podmiotów:

- podmioty wykonawcze, czyli jednostki sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego realizujące poszczególne zadania/projekty;
- podmioty zarządzające, czyli jednostka koordynująca wdrożenie Programu jako całości, a przy tym prowadzące jego aktualizację, monitoring i ocenę.

Istotną rolę w ukierunkowaniu, uchwaleniu, kontrolowaniu i ocenie Programu z punktu widzenia lokalnej strategii rozwoju odgrywają władze gminy. Odnosi się to szczególnie do kontekstu celów przygotowania Programu (uszczegółowienie i wcielenie w życie instrumentów rozwoju gminy, pozyskanie środków z funduszy strukturalnych itp.).

Do wyłącznych kompetencji Rady Miejskiej zastrzeżone zostaje:

- uchwalenie Programu Rewitalizacji;
- opiniowanie i uchwalanie zmian i aktualizacji Programu, przedstawionych przez Burmistrza.

Do kompetencji Burmistrza Krynek należeć będzie:

- realizacja zapisów Programu m.in. poprzez wyznaczenie Operatora Programu Rewitalizacji i nadzór nad jego działalnością oraz zapewnienie i uwzględnienie w planach budżetowych finansowania zadań ujętych w Programie, zgodnie z założonym udziałem Gminy Krynek;
- podejmowanie decyzji o potrzebie weryfikacji Programu, m.in. na podstawie wniosków zarówno samego Operatora, jak i wniosków innych jednostek gminnych, a także partnerów społeczno-gospodarczych.

Do działań charakterze wykonawczym zostanie wyznaczony Operator Programu Rewitalizacji. Zadania Operatora będą obejmowały następujące elementy zarządzania Programem:

- przygotowanie i koordynowanie wdrażania projektów ujętych w PR (zarówno w ramach listy podstawowej, jak i zadań uzupełniających);
- aktualizację i kontynuację procesu planowania;
- realizację Programu, w rozumieniu koordynowania i animowania działań administracji i beneficjentów, w kierunku przestrzegania zasad wdrożenia, wymagań wewnętrznych i zewnętrznych (np. RPO WP), a także spójności Programu;

- organizację procesu upowszechnienia Programu i komunikacji społecznej (organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, struktury partnerstwa publiczno-prywatnego);
- monitorowanie realizacji Programu;
- opracowywanie sprawozdań i dokonywanie wewnętrznej oceny efektów Programu.

Analizując specyfikę gminy oraz zakres zadań (w których przeważają zadania leżące w kompetencji samorządu – zarówno organizacyjnej, jak i finansowej), wydaje się, iż najkorzystniejszym i najprostszym rozwiązaniem jest usytuowanie Operatora w strukturze Urzędu Miejskiego w Krynkach, w ramach Referatu Gospodarczego, który nadzorował także proces tworzenia Programu.

Komitet Rewitalizacji, w skład którego wejdą m.in. przedstawiciele operatora, jednostek gminnych, przedsiębiorcy, partnerzy społeczni i mieszkańcy, będzie odpowiadał za opiniowanie zgłaszanych projektów oraz wskazywanie nowych obszarów tematycznych i zadań ważnych z punktu widzenia interesariuszy. Rola Komitetu Rewitalizacji jest niezwykle istotna z punktu widzenia promocji Programu, z uwagi zarówno na szeroki krąg, jak i społeczny zasięg oddziaływania Komitetu, który zostanie powołany przez Burmistrza w drodze zarządzenia.

13. SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

13.1. SYSTEM MONITORINGU

W celu zmierzenia efektów przyszłych działań rewitalizacyjnych realizowanych w Gminie Krynki i trafnego reagowania na niepożądane tendencje, niezbędne jest wdrożenie profesjonalnego systemu monitoringu i ewaluacji opierającego się na konkretnych wskaźnikach.

Zgodnie z definicją monitorowanie jest procesem systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych opisujących postęp i efekty programu. Tak rozumiany monitoring spełnia także rolę systemu wczesnego ostrzegania o ewentualnych nieprawidłowościach. W monitorowaniu brać winny udział wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie Programu Rewitalizacji.

Do instytucji i podmiotów biorących udział w monitoringu Programu Rewitalizacji zaliczyć należy w szczególności:

- Radę Miejską;
- Burmistrza Krynek;
- Operatora Programu Rewitalizacji;
- Komitet Rewitalizacji;
- odpowiednie osoby w strukturze Urzędu Miejskiego w Krynkach odpowiedzialne za nadzór i kontrolę nad istotnymi dla procesu rewitalizacji sferami;
- poszczególne podmioty zaangażowane we wdrażanie działań rewitalizacyjnych.

Na poziomie monitorowania Programu Rewitalizacji głównym podmiotem, monitorującym oraz dokonującym oceny osiągnięcia założonych wskaźników, stać się powinien Operator Programu, a w odniesieniu do osiągnięcia celów szczegółowych i ogólnych rewitalizacji Rada Miejska, Burmistrz Krynek i Komitet Rewitalizacji. Rola Operatora Programu obejmować powinna jednocześnie monitoring oraz sprawozdawczość. Sprawozdania z realizacji programów (rzeczowo-finansowe) przedkładane powinny być przez Operatora Burmistrzowi w cyklach kwartalnych i w formie sprawozdania rocznego, a także załączane do sprawozdania z realizacji całego Programu Rewitalizacji przedkładanego corocznie Radzie Miejskiej i Komitetowi Rewitalizacji.

Jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Krynkach będą brały bezpośredni udział w monitorowaniu projektów, zgłoszonych i zarządzanych przez siebie, tak jak każdy Beneficjent Programu. Z drugiej strony mogą włączać się w proces monitorowania, w związku z udostępnianiem przez nie danych o stanie spraw, prowadzonych przez Gminę i jej jednostki, a dotyczących inwestycji, zgłoszonych jako projekty do Programu Rewitalizacji.

Wskaźniki dla poszczególnych inwestycji, które posłużą do monitorowania postępów realizacji Programu, zostały określone w ramach opisów projektów w rozdziale 7.1. i 7.2.

13.2. SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU PROGRAMU

Zgodnie z przyjętymi założeniami Program Rewitalizacji dla Gminy Krynki ma formułę otwartą, co oznacza, że w przypadku zdiagnozowania nowych problemów na obszarze rewitalizacji, potrzeby podjęcia dodatkowych działań rewitalizacyjnych, a także zmian prawnych - będzie on aktualizowany. Decyzję związaną z uruchomieniem procedury aktualizacji podejmuje Komitet Rewitalizacji.

Zakładana częstotliwość monitorowania efektów Programu również może stać się przesłanką do ewentualnych korekt przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Korekty te będą uzasadnione dużą zmiennością otoczenia, co znajdzie odzwierciedlenie w raportach z monitorowania procesu wdrażania Programu. Aktualizacja Programu będzie konieczna w przypadku: nieosiągnięcia zakładanych wskaźników podczas monitorowania, a także rekomendacji Komitetu Rewitalizacji w odpowiedzi na negatywną ocenę efektywności działań rewitalizacyjnych (w tym dokonaną przez interesariuszy).

W razie stwierdzenia, że Program Rewitalizacji dla Gminy Krynki wymaga zmiany, Burmistrz przedłoży Radzie Miejskiej stosowny projekt uchwały. Zmiana Programu następuje w takim trybie, w jakim był on uchwalany. Wszelkie zmiany w Programie muszą mieć uzasadnienie merytoryczne i powinny zostać odpowiednio opisane: zawierać opis rodzaju i przyczyny zmiany oraz jej wpływ na dalszą realizację Programu i propozycję modyfikacji.

Ze względu na ograniczone zasoby finansowo-rzeczowe (ograniczony budżet i potencjał instytucjonalno-organizacyjny) działania rewitalizacyjne, które zostałyby dopisane do Programu Rewitalizacji, powinny być zgodne z politykami oraz programami lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi, powinny przyczyniać się do osiągnięcia spójności przestrzennej i społeczno-gospodarczej, a także w wysokim stopniu zaspokajać pilne potrzeby lokalnego społeczeństwa.

14. SPIS TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW

RYSUNEK 1. POŁOŻENIE GMINY KRYNKI NA TLE POWIATU SOKÓLSKIEGO	7
RYSUNEK 2. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY KRYNKI	8
RYSUNEK 3. OBSZARY ZDEGRADOWANE W SFERZE SPOŁECZNEJ	39
RYSUNEK 4. ŚREDNIA ROCZNA EMISJA BENZO(A)PIRENU.....	47
RYSUNEK 5. GRANICE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO NA OBSZARZE GMINY KRYNKI	51
RYSUNEK 6. OBSZAR REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY KRYNKI	52
RYSUNEK 7. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH NA TERENIE GMINY KRYNKI	61
RYSUNEK 8. WZÓR PLAKATU INFORMUJĄCEGO O WARSZTATACH.....	90
RYSUNEK 9. WZÓR ZAPROSZENIA NA WARSZTATY	92
TABELA 1. LICZBA LUDNOŚCI NA TERENIE GMINY KRYNKI W LATACH 2010-2015	9
TABELA 2. STOWARZYSZENIA I FUNDACJE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE GMINY KRYNKI.....	11
TABELA 3. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA TERENIE GMINY KRYNKI W LATACH 2011-2016	17
TABELA 4. PODMIOTY GOSPODARCZE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE GMINY KRYNKI W LATACH 2011-2016.....	20
TABELA 5. WYKAZ PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE GMINY KRYNKI WEDŁUG GRUP RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI	21
TABELA 6. STAN ZAOPATRZENIA W WODĘ NA TERENIE GMINY KRYNKI.....	22
TABELA 7. STAN INFRASTRUKTURY KANALIZACYJNEJ NA TERENIE GMINY KRYNKI	23
TABELA 8. WYKAZ OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH NA TERENIE GMINY KRYNKI.....	24
TABELA 9. ZESTAWIENIE WSKAŹNIKÓW	28
TABELA 10. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ NA 100 MIESZKAŃCÓW	30
TABELA 11. FREKWENCJA WYBORCZA W WYBORACH DO RADY GMINY W 2014 R.....	31
TABELA 12. FREKWENCJA W WYBORACH PARLAMENTARNYCH W 2015 R.....	32
TABELA 13. LICZBA PRZESTĘPSTW NA 100 MIESZKAŃCÓW	33
TABELA 14. LICZBA BEZROBOTNYCH NA 100 MIESZKAŃCÓW	33
TABELA 15. LICZBA DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH NA 100 MIESZKAŃCÓW	34
TABELA 16. WYNIKI SPRAWDZIANU UCZNIÓW KLASY VI ZSS W KRYNKACH.....	35
TABELA 17. WYNIKI EGZAMINU UCZNIÓW KLASY III GIMNAZJUM ZSS W KRYNKACH	35
TABELA 18. PODSUMOWANIE ANALIZY W SFERZE SPOŁECZNEJ	36
TABELA 19. LICZBA ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW (WG MIEJSCA WYKONYWANIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ) NA 1 000 MIESZKAŃCÓW.....	41
TABELA 20. LICZBA ZABYTKÓW WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO	43
TABELA 21. LICZBA PRZYSTANKÓW KOMUNIKACJI W PRZELICZENIU NA 100 MIESZKAŃCÓW.....	43

TABELA 22. WSKAŹNIK LICZBY BUDYNKÓW WYBUDOWANYCH PRZED 1970 R.....	45
TABELA 23. KLASYFIKACJA STREFY PODLASKIEJ Z UWZGLĘDNIENIEM POZIOMÓW DOPUSZCZALNYCH ZANIECZYSZCZEŃ W CELU OCHRONA ZDROWIA.....	48
TABELA 24. KLASYFIKACJA STREFY PODLASKIEJ Z UWZGLĘDNIENIEM POZIOMÓW DOPUSZCZALNYCH ZANIECZYSZCZEŃ W CELU OCHRONA ROŚLIN.....	48
TABELA 25. KLASYFIKACJA STREFY PODLASKIEJ Z UWZGLĘDNIENIEM POZIOMÓW DOCELOWYCH ORAZ CELÓW DŁUGOTERMINOWYCH DLA OZONU - OCHRONA ZDROWIA I ROŚLIN	48
TABELA 26. OBSZARY ZDEGRADOWANE W POSZCZEGÓLNYCH SFERACH ANALIZY	50
TABELA 27. PODSUMOWANIE ZJAWISK PROBLEMOWYCH ORAZ POTENCJAŁÓW OBSZARU REWITALIZACJI	55
TABELA 28. ZESTAWIENIE POTRZEB REWITALIZACYJNYCH W SFERZE SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ, ŚRODOWISKOWEJ I TECHNICZNEJ	56
TABELA 29. CHARAKTERYSTYKA METODOLOGII ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI ORAZ DZIAŁANAMI INNYCH PODMIOTÓW NA OBSZARZE REWITALIZACJI	84
TABELA 30. PLAN FINANSOWANIA PROGRAMU REWITALIZACJI.....	87
TABELA 31. DZIAŁANIA PLANOWANE W OBSZARZE REWITALIZACJI W ODNIESIENIU DO OBOWIĄZUJĄCYCH USTALEŃ PLANISTYCZNYCH.....	104
WYKRES 1. LICZBA LUDNOŚCI NA TERENIE GMINY KRYNKI Z UWZGLĘDNIENIEM PŁCI	9
WYKRES 2. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA TERENIE GMINY KRYNKI W LATACH 2011-2016.....	18
WYKRES 3. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA TERENIE GMINY KRYNKI W LATACH 2011- 2016.....	21
WYKRES 4. PROBLEMY SPOŁECZNE W MIEJSCOWOŚCIACH WSKAZANYCH DO REWITALIZACJI.....	29
WYKRES 5. PROBLEMY GOSPODARCZE NA TERENIE GMINY KRYNKI.....	40
WYKRES 6. PROBLEMY CHARAKTERYZUJĄCE SFERĘ PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNĄ	42

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY KRYNKI

<http://krynki.pl/zdjecia-lotnicze/>

GMINA KRYNKI
POWIAT SOKÓLSKI
WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
1.1. PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE OPRACOWANIA DOKUMENTU	3
1.2. CEL I ZAKRES PROGNOZY	4
1.3. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY.....	6
2. ANALIZA ZAWARTOŚCI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	6
2.1. PROJEKT PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY KRYNKI – ANALIZA ZAWARTOŚCI.....	6
2.2. CELE PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY KRYNKI	7
2.3. POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	9
3. AKTUALNY STAN ŚRODOWISKA	10
3.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE.....	10
3.2. KLIMAT.....	13
3.3. POWIERZCHNIA ZIEMI, KRAJOBRAZ, ZŁOŻA NATURALNE, GLEBY	17
3.4. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	21
3.5. POWIETRZE	23
3.6. KLIMAT AKUSTYCZNY.....	27
3.7. DZIEDZICTWO KULTUROWE, ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE	28
3.8. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, OBSZARY NATURA 2000	29
3.9. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	29
4. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO W WYNIKU REALIZACJI ZAPISÓW PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY KRYNKI.....	30
4.1. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM.....	30
4.2. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	30
4.3. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	31
5. ANALIZA I OCENA WPŁYWU USTALEŃ PROJEKTU DOKUMENTU NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA WRAZ Z PROGNOZĄ ZMIAN ŚRODOWISKA.....	31
5.1. WPŁYW NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ, OBSZARY NATURA 2000, ROŚLINY I ZWIERZĘTA	31
5.2. WPŁYW NA GLEBY, ZASOBY NATURALNE I POWIERZCHNIĘ ZIEMI.....	32

5.3. WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	33
5.4. WPŁYW NA POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	34
5.5. WPŁYW NA KLIMAT AKUSTYCZNY	35
5.6. WPŁYW NA DZIEDZICTWO KULTUROWE, ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE	36
5.7. WPŁYW NA KLIMAT LOKALNY	36
5.8. WPŁYW NA KRAJOBRAZ	37
5.9. WPŁYW NA ZDROWIE LUDZI I JAKOŚĆ ŻYCIA	38
6. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	39
7. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE	40
8. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	41
9. INFORMACJE O TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	42
10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	42
11. SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW.....	44

1. WSTĘP

1.1. PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE OPRACOWANIA DOKUMENTU

Podstawą prawną opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Rewitalizacji dla Gminy Krynki (zwanej też dalej Prognozą) jest Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.), zwana dalej Ustawą. W świetle zapisów artykułu 46 i 47 Ustawy, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty dokumentów strategicznych (m. in. polityk, strategii, planów, programów) mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. przenoszą do prawodawstwa polskiego postanowienia następujących dyrektyw Unii Europejskiej:

- Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne;
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiającej ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej).

Konieczność opracowania prognozy została także potwierdzona przez:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku;
- Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku.

W ramach wskazanych pism zarówno Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, jak i Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wskazali na obowiązek opracowania Prognozy dla projektu Programu Rewitalizacji dla Gminy Krynki, a także wskazali na zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w przedmiotowym dokumencie.

1.2. CEL I ZAKRES PROGNOZY

Celem Prognozy jest wskazanie możliwych negatywnych skutków realizacji Programu Rewitalizacji dla Gminy Krynki i przedstawienie zaleceń dotyczących przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom.

Zakres Prognozy jest zgodny z wytycznymi zawartymi w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.). Zgodnie z zapisami art. 51 Ustawy, prognoza oddziaływania na środowisko powinna:

1. zawierać:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy;

2. określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,

c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne,

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3. przedstawiać:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania

napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Ponadto uwzględniono uzgodniony zakres i stopień szczegółowości opracowania wynikający z pisma:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku;
- Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku.

1.3. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

W ramach opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Rewitalizacji dla Gminy Krynki posłużono się następującymi metodami:

- oceniono komplementarność Programu w stosunku do dokumentów strategicznych wyższego szczebla (wspólnotowych, krajowych, wojewódzkich), aby stwierdzić czy poddawany prognozie dokument zawiera elementy zapewniające ochronę środowiska z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju,
- w bezpośrednim badaniu prognozy Programu oceniono wpływ proponowanych w opracowaniu działań na poszczególne komponenty środowiska naturalnego.

W niniejszym dokumencie dokonano analizy oddziaływań na środowisko w oparciu o dane literaturowe oraz ustalenia własne, które zestawiono z lokalnymi uwarunkowaniami środowiskowymi.

2. ANALIZA ZAWARTOŚCI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

2.1. PROJEKT PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY KRYNKI – ANALIZA ZAWARTOŚCI

Program Rewitalizacji dla Gminy Krynki składa się z trzynastu rozdziałów, które zawierają analizę gminy w czterech sferach: społecznej, gospodarczej, techniczno-środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej stanowiącą podstawę do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z zapisami Programu Rewitalizacji (PR) obszar zdegradowany na terenie Gminy Krynki obejmuje następujące miejscowości: Krynki, Plebanowo, Ozierany Małe, Kundzicze, Kruszyniany, Górka, Białogorce, natomiast obszar rewitalizacji (na którym będą realizowane

przedsięwzięcia rewitalizacyjne) stanowi część terenu miejscowości Krynki zajmująca 0,64% całej powierzchni gminy. Na tym terenie zamieszkuje ponad 800 mieszkańców tj. niemal 25% populacji gminy.

W skład obszaru rewitalizacji wchodzi następujące ulice: Kościelna, Kaukazka, Górna, Sokóleńska, Wąska, Piłsudskiego, 11 Listopada, Gen. J. Bema, Polna, Plac Jagielloński, Legionowa, Rynkowa, Grodzieńska, Cerkiewna, 1 Maja, Zaulek Gminny, Zaulek Szkolny, Targowa, Wojska Polskiego, Mokra, Garbarska, Graniczna, Spółdzielcza, Zaulek Nowy, Nadrzeczna, Zielona, Czysta, Grochowa, kwadrat wyznaczony ulicami: Ogrodowa, Stary Dwór, Al. Szkolna, Akacyjowa oraz działka nr 2865 położona przy Al. Szkolnej.

W Programie Rewitalizacji określono wizję obszaru rewitalizacji, która brzmi: **OBSZAR REWITALIZACJI GMINY KRYNKI - przyjaznym i atrakcyjnym miejscem do życia i pracy, które potrafi skutecznie wykorzystać swoje położenie względem wschodnich rubieży kraju oraz walory przyrodnicze i kulturowe. Zapewnia dobrej jakości infrastrukturę, czyste środowisko, dba o dobrą przestrzeń do życia, czerpie z tradycji i patrzy w przyszłość budując społeczność szczęśliwych ludzi.**

2.2. CELE PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY KRYNKI

W Programie Rewitalizacji określono główny cel działań rewitalizacyjnych, którym jest **ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk i procesów na obszarze rewitalizacji w Gminie Krynki oraz wzmocnienie wewnętrznego potencjału tego obszaru w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju całej gminy.**

Sformułowane zostały także cele operacyjne oraz kierunki interwencji zaprezentowane na rysunku 1.

Rysunek 1. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych na terenie Gminy Krynki

Źródło: Opracowanie własne

Określono również przedsięwzięcia, które mają zostać zrealizowane na terenie miejscowości Krynki w perspektywie do 2023 r., do których zaliczono:

1. Przebudowa ulic miejskich w Krynkach (ul. Kaukazkiej, ul. Górna, cz. ul. Zielonej, cz. ul. Czystej) jako usprawnienie połączenia z drogą wojewódzką nr 676 i drogami powiatowymi nr 1443B i 1272B.
2. Przebudowa cz. ul. Nowej, stanowiąca drogę gminną nr 104984B w Krynkach, jako usprawnienie połączenia z drogą powiatową nr 1443B.
3. Przebudowa cz. ul. Polnej, stanowiąca drogę gminną nr 104987B w Krynkach, jako usprawnienie połączenia z drogą wojewódzką nr 676 i drogą powiatową nr 1272B.
4. Przebudowa ul. Spółdzielczej i ul. Granicznej w Krynkach.
5. Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Krynkach.

6. Dostosowanie budynku Urzędu Miejskiego w Krynkach do potrzeb dla osób niepełnosprawnych.
7. Zagospodarowanie placów przy ZSS w Krynkach, ul. Al. Szkolna 7 i ul. Al. Szkolna 10 poprzez budowę i rozbudowę placów zabaw, utwardzenie placów szkolnych, ustawienie małej architektury, posadzenie zieleni, remont boiska, remont budynków gospodarczych.
8. Rewitalizacja i dostosowanie do potrzeb turystycznych założeń parkowych w Krynkach i Grodnie - Stacjach Historycznej Drogi Królewskiej, wraz z cyklem imprez upamiętniających wspólną historię / The revitalization and adapting tourist park assumptions to the needs of Krynki and Hrodno-the stations of the stations of the historical Royal Route, along with the cycle of parties commemorating the common history.
9. Zagospodarowanie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Krynkach, w tym remont/ zagospodarowanie/likwidacja basenu odkrytego, budowa siłowni na świeżym powietrzu, rozbudowa placu zabaw oraz przebudowa boisk sportowych.
10. Remont budynku po byłej bibliotece ul. Piłsudskiego.
11. Remont budynku Biblioteki ul. Cerkiewna.
12. Remont budynku Stacji Opieki Caritas i gabinetu stomatologicznego – ul. Grodzieńska 40.
13. Myjnia bezdotykowa.
14. Terapia otwarta osób uzależnionych od alkoholu i osób współuzależnionych (tzw. koalkoholików).
15. Szkoła Kolarska.
16. Utworzenie Spółdzielni Socjalnej Opiekunów Dzieci i Osób Starszych.
17. Szlak historyczno – przyrodniczy Gminy Krynki (szlak wielokulturowy).
18. Uporządkowanie terenu Cmentarza Żydowskiego.
19. Zagospodarowanie/rewitalizacja budynków po byłej garbarni.
20. Renowacja oraz poprawa infrastruktury zabytkowego Cmentarza Parafialnego w Krynkach.

2.3. POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Projekt PR jest ściśle powiązany z innymi dokumentami strategicznymi, jednakże nie stanowi on jedynie powielenia zamieszczonych tam celów i zadań. W toku opracowywania ocenianego dokumentu szczegółowo analizowano poszczególne dokumenty, jak również uwzględniano uwarunkowania lokalne tak, aby wyspecyfikować i wybrać do realizacji odpowiednie zadania, które powinny umożliwić osiągnięcie zakładanego celu w zadanym horyzoncie czasowym, jak również takie, na których realizację mają wpływ władze gminy. Poniżej scharakteryzowano dokumenty strategiczne, z którymi powiązany jest oceniany Program Rewitalizacji dla Gminy Krynki.

Wśród nich kluczową rolę odgrywa:

- Strategia Europa 2020;
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (DSRK),
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego do roku 2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie (KSRR),
- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (ŚSRK),
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020,
- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020,
- Raport „Polska 2030. Wyzwania Rozwojowe”;
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;
- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego;
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020;
- Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej;
- Założenia Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej;
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2012-2017;
- Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej;
- Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku;
- Strategia Rozwoju Gminy Krynki 2015-2020;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krynki;
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Krynki.

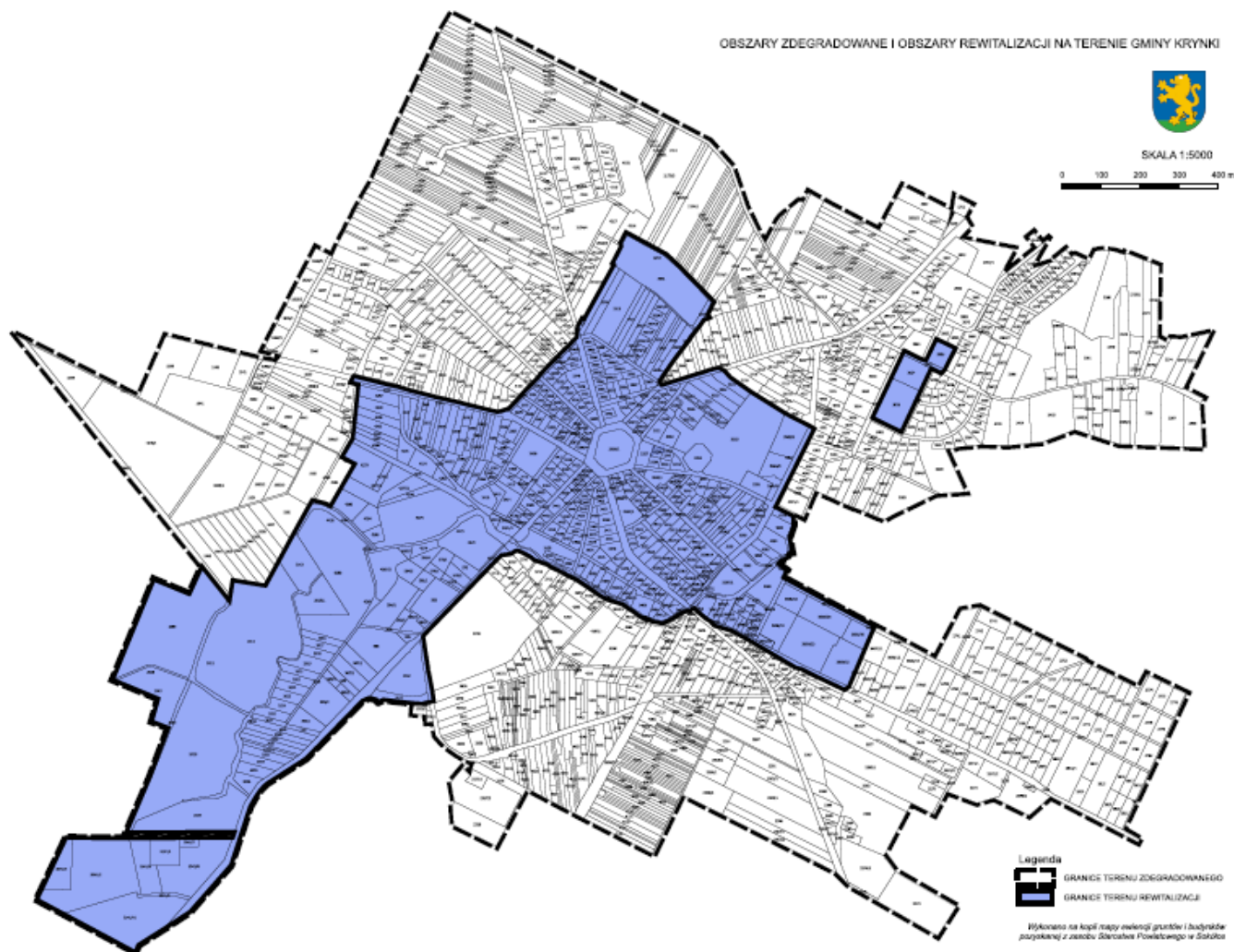
3. AKTUALNY STAN ŚRODOWISKA

3.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Teren poddany analizie w ramach przedmiotowego dokumentu obejmuje część miejscowości Krynki, która została wyznaczona jako obszar rewitalizacji. W skład obszaru rewitalizacji wchodzi następujące ulice: Kościelna, Kaukazka, Górna, Sokólska, Wąska, Piłsudskiego, 11 Listopada, Gen. J. Bema, Polna, Plac Jagielloński, Legionowa, Rynkowa, Grodzieńska, Cerkiewna, 1 Maja, Zaulek Gminny, Zaulek Szkolny, Targowa, Wojska Polskiego, Mokra, Garbarska, Graniczna, Spółdzielcza, Zaulek Nowy, Nadrzeczna, Zielona, Czysta, Grochowa,

kwadrat wyznaczony ulicami: Ogrodowa, Stary Dwór, Al. Szkolna, Akacyjowa oraz działka nr 2865 położona przy Al. Szkolnej. Lokalizacja obszaru rewitalizacji na terenie miejscowości Krynki została zaprezentowana na rysunku 2.

Rysunek 2. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Krynki

Źródło: Opracowanie własne

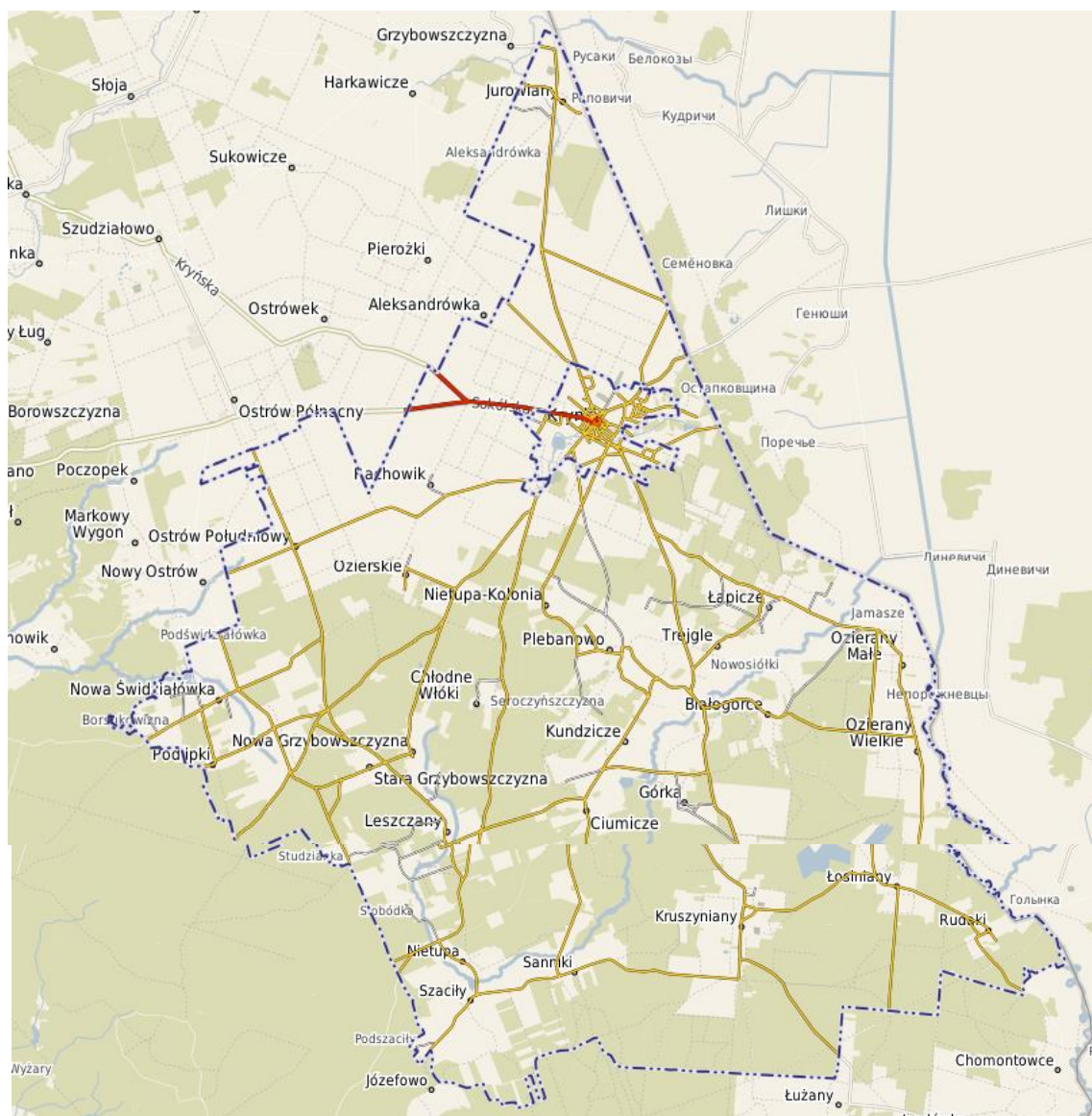
Miejscowość Krynki wchodzi w skład Gminy Krynki położonej we wschodniej części województwa podlaskiego, w powiecie sokólskim, nad rzeką Krynką – lewym dopływem Świsłoczy. Gmina Krynki graniczy z dwiema jednostkami samorządu terytorialnego: Gminami Szudziałowo i Gródek, natomiast od strony wschodniej przylega do Granicy Państwa z Republiką Białorusi.

Rysunek 3. Położenie Gminy Krynki na tle powiatu sokólskiego

Rysunek 4. Podział administracyjny Gminy Krynki

Źródło: <http://krynki.e-mapa.net/>

3.2. KLIMAT

Klimat Gminy i miejscowości Krynki jest zbliżony do klimatu województwa podlaskiego. Na terenie gminy występuje klimat o cechach przejściowych między kontynentalnym klimatem obszarów Niziny Północnopodlaskiej a przejawiającym zimą pewne cechy klimatu morskiego, a obszarem Nizin Północnomazowieckich.

Wpływy kontynentalne przejawiają się częstszym, niż w pozostałych regionach kraju, napływem mas powietrza polarnego i kontynentalnego. Charakterystyczna jest długa i mroźna zima, przy stosunkowo ciepłym lecie. Amplituda średnich miesięcznych temperatur dla okresu 1971-2015 wyniosła 70,9°C (na Stacji w Białymstoku).

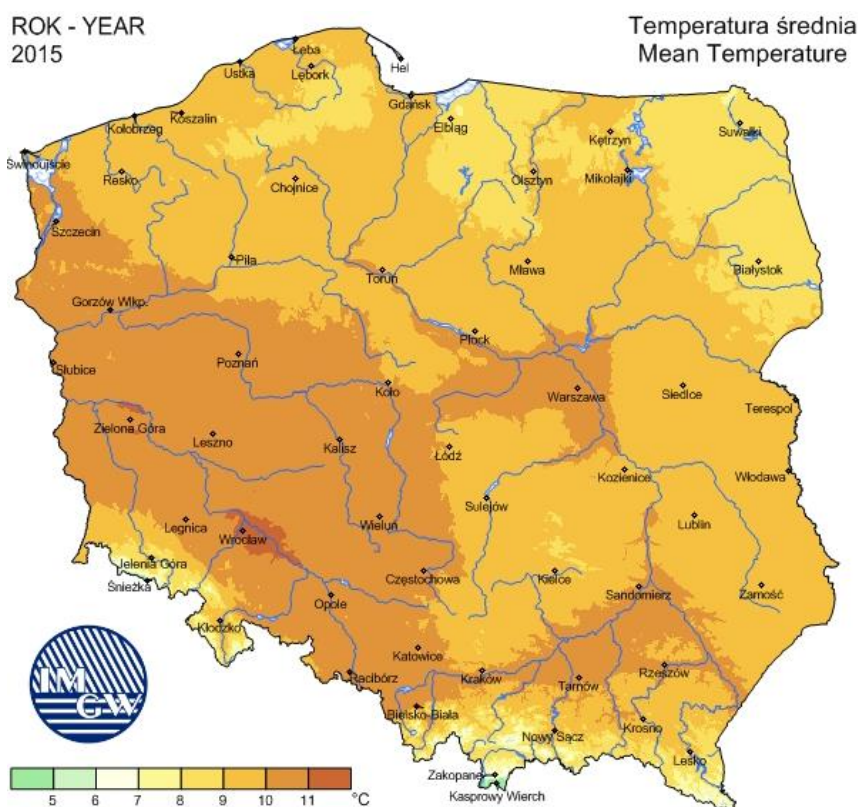
Średnia temperatura miesięcy zimowych jest najniższa w województwie oraz w Polsce z wyłączeniem terenów górskich. Średnia roczna temperatura powietrza w 2015 r. wynosiła 8,6°C.

Tabela 1. Temperatury powietrza w stacji meteorologicznej w Białymstoku

Stacja meteorologiczna	Temperatury w °C						
	średnie				skrajne		amplitudy temperatur skrajnych
	1971-2000	1991-2000	2001-2010	2015	maksimum	minimum	
	1971-2015						
Białystok	6,9	7,2	7,5	8,6	35,5	-35,4	70,9

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Podlaskiego 2016

Rysunek 5. Średnia temperatura roczna na terenie Polski

Źródło: <http://www.imgw.pl/klimat>

Średnie roczne zachmurzenie w 2015 r. na stacji meteorologicznej w Białymstoku wyniosło 5,1 oktanta (w 8-stopniowej skali). Największe średnie zachmurzenie występuje od listopada do lutego, a najmniejsze od maja do września. Czas, w ciągu którego bezpośrednie promieniowanie słoneczne docierało do powierzchni ziemi w 2015 r. wynosiło średnio 1962 h/rok. Region pod względem wartości średniego usłonecznienia w ciągu roku jest porównywalny do regionów nadmorskich i pogórzy.

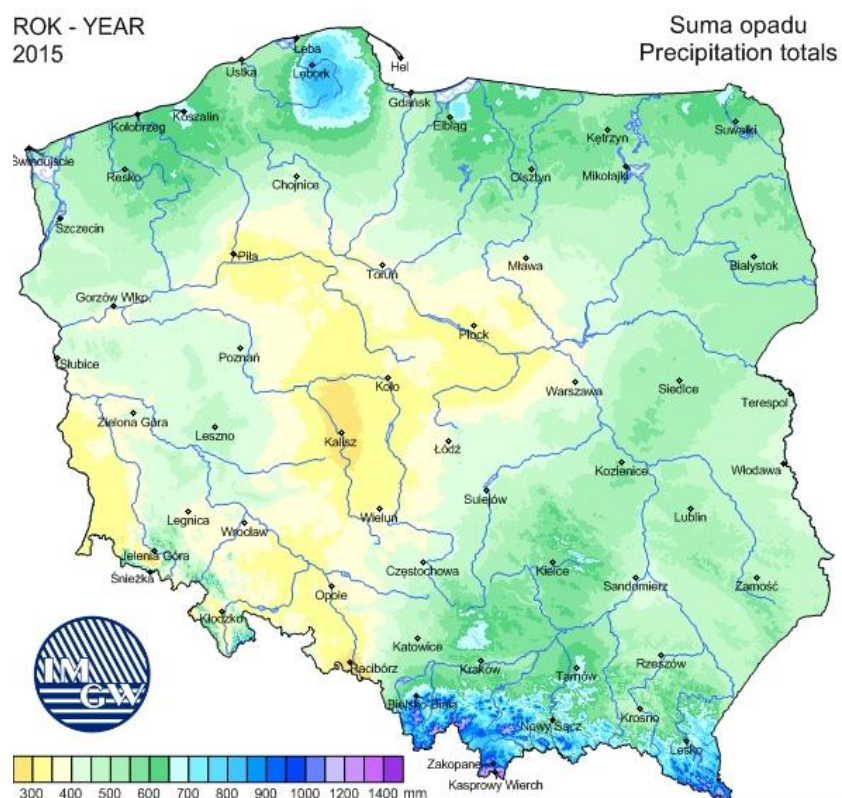

Tabela 2. Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, usłonecznienie i zachmurzenie w stacji meteorologicznej w Białymstoku

Stacja meteorologiczna	Roczne sumy opadów w mm				Średnia prędkość wiatru w m/s	Usłonecznienie w h	Średnie zachmurzenie w oktantach
	średnie						
	1971-2000	1991-2000	2001-2010	2015	2015		
Białystok	577	573	613	526	2,4	1962	5,1

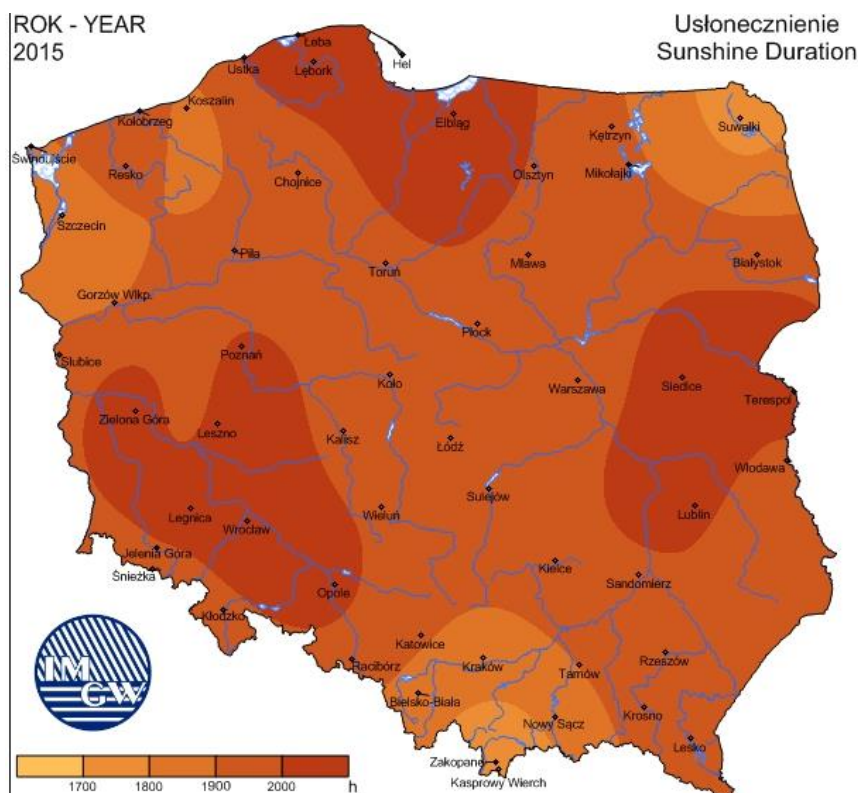
Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Podlaskiego 2016

Rysunek 6. Suma opadów

Źródło: <http://www.imgw.pl/klimat>

Rysunek 7. Usłonecznienie

Źródło: <http://www.imgw.pl/klimat>

Dominującą postacią fizyczną zasilania atmosferycznego w regionie są opady deszczu. Opady śniegu stanowią średnio 21-23% sumy rocznej opadów. W 2015 r. roczna suma opadów wyniosła 526 mm. Najwięcej dni z opadem występuje w chłodnej porze roku od listopada do lutego. W skali roku suma opadów letnich przeważa nad opadami zimowymi.

Średnia roczna prędkość wiatru w 2015 r. osiągała wartość do 2,4 m/s w Białymstoku, minimalna średnia miesięczna prędkość przypadała na sierpień, a maksymalna na styczeń. Przeważającymi wiatrami na terenie gminy są wiatry z kierunku zachodniego - 16,2%, wiatry południowo-zachodnie - 14%, południowe - 10,1%.

W ostatnich latach następują znaczne globalne zmiany klimatu. Wskazują one na ocieplenie i stopniowe przesuwanie się stref klimatycznych. Dotyka to również województwa podlaskiego. Dwa ostatnie lata bez śnieżnych zim, deszczowych zimnych wiosen, z gorącymi miesiącami letnimi spowodowały duże straty w rolnictwie w wyniku suszy. Innym symptomem są krótkotrwałe ulewne deszcze, powodujące okresowe podtapianie upraw polowych oraz łąk, a także zalewanie gospodarstw i budynków.

W kolejnych latach na terenie Gminy i miejscowości Krynki będzie miało miejsce nasilenie występowania katastrof i zdarzeń wynikających ze zmian klimatycznych. Obserwując zachodzące trendy, można się spodziewać zwiększenia liczby nagłych pożarów, powodzi czy innych zdarzeń nadzwyczajnych. Zgodnie bowiem z zapisami „Strategicznego Programu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” w regionie północno – wschodnim do 2030 r.:

- zwiększy się średnia roczna temperatura oraz liczba dni z temperaturą >25⁰C;
- nastąpi zmniejszenie liczby dni z pokrywą śnieżną;
- zwiększy się długość okresów suchych;
- przewidywane sumy roczne opadów nie wykazują żadnego wyraźnego trendu zmian do 2030 r. Dokument wskazuje jednak, że należy się liczyć ze wzrastającą częstością występowania opadów ulewnych, szczególnie w dwóch najbliższych dekadach. Tak duża niestabilność intensywnych opadów może przyczyniać się do wywołania podtopień, jak i lokalnych gwałtownych powodzi.

Tabela 3. Zmiany warunków klimatycznych w regionie północno – wschodnim do 2030 r.

Wskaźniki klimatyczne	2000-2010	2010-2020	2020-2030
Temperatura średnia roczna	7,0	7,6	7,6
Liczba dni z temperaturą <0 ⁰ C	121	115	115
Liczba dni z temperaturą >25 ⁰ C	24	30	31
Liczba stopniodni <17 ⁰ C	3748	3581	3582
Długość okresu wegetacyjnego >5 ⁰ C (w dniach)	216	220	221
Max opad dobowy (w mm)	25	24	26
Długość okresów suchych <1 mm (w dniach)	20	23	23
Długość okresów mokrych >1 mm (w dniach)	8,0	8,0	8,1
Liczba dni z pokrywą śnieżną	104	93	93

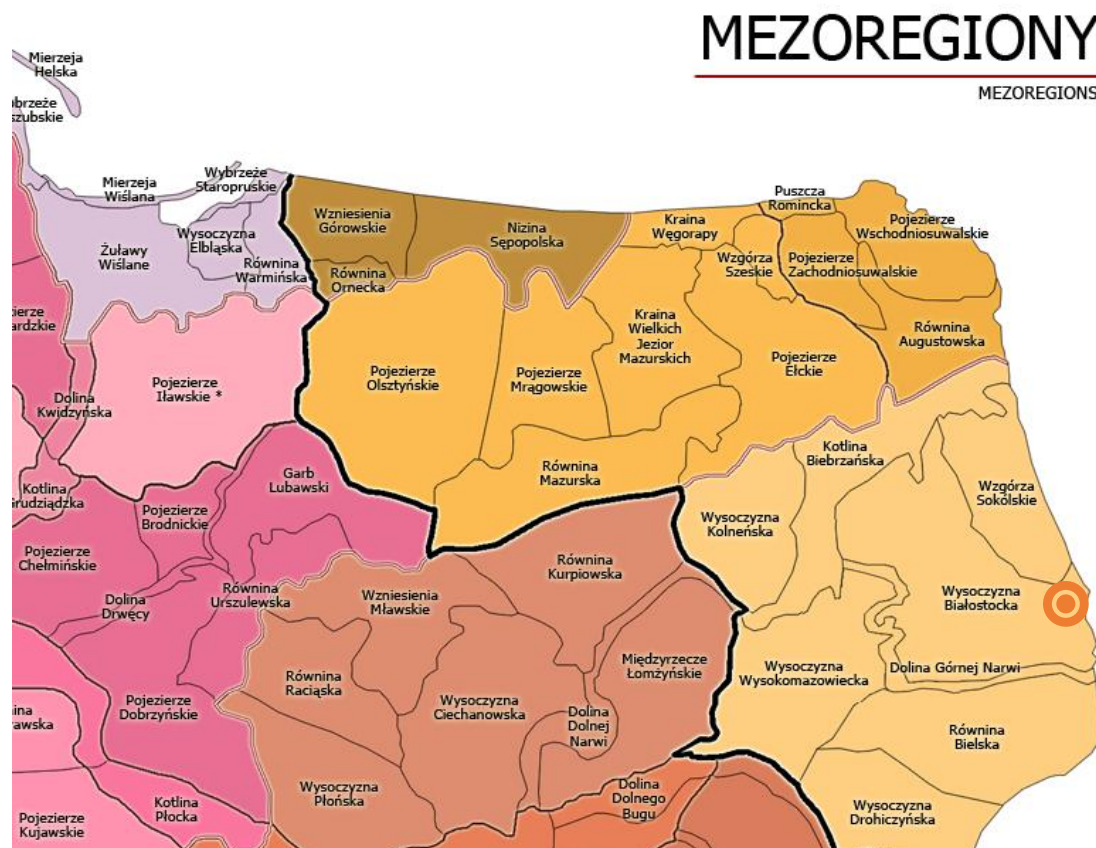
Źródło: Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

3.3. POWIERZCHNIA ZIEMI, KRAJOBRAZ, ZŁOŻA NATURALNE, GLEBY

Obszar rewitalizacji wyznaczony na terenie Gminy Krynki leży w obrębie:

- Mezuregionu: Wysoczyzny Białostockiej;
- Makroregionu: Nizina Północnopodlaska;
- Podprowincji: Wysoczyzny Podlasko-Białoruskiej;
- Prowincji: Niż Wschodniobałtycko-Białoruski;
- Megaregionu: Niż Wschodnioeuropejski.

Rysunek 8. Położenie obszaru rewitalizacji na tle regionów fizycznogeograficznych

Źródło: Kondracki J., „Geografia regionalna Polski”, PWN, 2002 r.

Gleby

Na terenie miejscowości Krynki, a zwłaszcza na obszarze rewitalizacji, występują gleby o dobrej jakości, zaliczane przede wszystkim do III b klasy bonitacyjnej użytków ornych.

Jakość gleb

Obowiązek prowadzenia monitoringu, obserwacji zmian i oceny jakości gleby i ziemi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z zapisów art. 26 ustawy – Prawo ochrony środowiska. Kryteria oceny określone są, na podstawie delegacji w art. 105 cytowanej ustawy, w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. z 2002 r. Nr 165, poz. 1359).

W 5-letnich odstępach czasowych są pobierane próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Kolejna, czwarta tura Monitoringu przypadła na lata 2010-2012. Pobranie próbek w całości zostało przeprowadzone przez pracowników Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy w Puławach. Pobranie próbek

przeprowadzono we wrześniu i październiku 2010 roku. Na terenie województwa podlaskiego zlokalizowano 6 punktów, jednak żaden z nich nie obejmował terenu Krynek. Badania gleb pod kątem: odczynu pH, potrzeb wapnowania oraz zawartości w makroelementy: fosfor, potas i magnez przeprowadziła natomiast Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Białymstoku. W latach 2011-2014 przebadano 1 320 próbek glebowych pobranych z użytków rolnych na terenie powiatu sokólskiego. W tabeli 4 zaprezentowano szczegółowe wyniki przeprowadzonych badań.

Tabela 4. Zestawienie zasobności gleb na terenie powiatu sokólskiego w latach 2011-2014

Liczba gospodarstw (szt.)		1320
Liczba prób (szt.)		8375
Zbadana powierzchnia (ha)		19032,44
pH (%)	bardzo kwaśny	21
	kwaśny	39
	lekko kwaśny	29
	obojętny	9
	zasadowy	2
Potrzeby wapnowania (%)	konieczne	26
	potrzebne	20
	wskazane	17
	ograniczone	12
	zbędne	25
Zawartość fosforu (%)	bardzo niska	16
	niska	34
	średnia	25
	wysoka	13
	bardzo wysoka	12
Zawartość potasu (%)	bardzo niska	29
	niska	35
	średnia	25
	wysoka	7
	bardzo wysoka	4
Zawartość magnezu (%)	bardzo niska	14
	niska	18
	średnia	30
	wysoka	20
	bardzo wysoka	18

Źródło: Wyniki badań odczynu i zasobności gleb na terenie poszczególnych powiatów woj. podlaskiego w latach 2011 – 2014

Jednym z podstawowych wskaźników oceny jest odczyn gleb. Zależy on od rodzaju skały macierzystej, składu granulometrycznego gleby, warunków przyrodniczych oraz zabiegów agrotechnicznych. Na terenie powiatu występuje 39% gleb kwaśnych, 29% - lekko kwaśnych i 21% - bardzo kwaśnych. Odczyn środowiska glebowego wpływa w znacznym stopniu na życie roślin, mikroorganizmów i fauny glebowej. Decyduje tym samym o aktywności biologicznej gleby. Częściej spotykane kwaśne odczyny gleb, powodują obniżanie plonowania roślin, jak również ułatwiają przyswajanie przez rośliny metali ciężkich. Z odczynem gleb ściśle związana jest potrzeba ich wapnowania. Wapnowanie poprawiające właściwości fizyczne, chemiczne i biologiczne gleb, jest zabiegiem agrotechnicznym, który powinien być stosowany na tych terenach, w których procentowy udział gleb wymagających wapnowania w przedziale koniecznym i potrzebnym przekroczył 30%. Na terenie powiatu sokólskiego dla 25% przebadanych gleb nie dostrzeżono potrzeby wapnowania.

Zawartość w glebie przyswajalnych form fosforu, potasu i magnezu jest ważnym wskaźnikiem pozwalającym ustalić poziom racjonalnego nawożenia.

Fosfor jest składnikiem niezbędnym dla rozwoju roślin, pełniąc ważne funkcje w procesach życiowych roślin: reguluje podziały komórek, rozwój korzeni, ma wpływ na procesy kwitnienia, zawiązywanie nasion oraz procesy dojrzewania. Potas jest jednym z trzech, obok wspomnianych wcześniej azotu i fosforu, makroskładników o zasadniczym znaczeniu w żywieniu roślin. Pierwiastek ten odgrywa istotną rolę w gospodarce wodnej rośliny, aktywuje enzymy, bierze udział w procesie fotosyntezy i transportu asymilatów oraz warunkuje wrażliwość na stres wodny związany z suszą. Z kolei magnez jest składnikiem o dużym znaczeniu fizjologicznym dla roślin. Podstawowa rola magnezu w roślinie jest związana z jego obecnością w cząsteczce chlorofilu, a zatem wpływem na procesy fotosyntezy. Ponadto magnez aktywuje enzymy i reguluje gospodarkę azotem w roślinie. Pierwiastek ma istotne znaczenie w kształtowaniu jakości produktów roślinnych, z punktu widzenia ich wartości żywieniowej dla zwierząt i człowieka.

Procentowy udział gleb o bardzo niskiej i niskiej zawartości fosforu (P_2O_6) na terenie powiatu wynosi 50%. Udział gleb o zawartości potasu (K_2O) bardzo niskiej i niskiej wynosi 64%, a magnezu - 32%. Określenie zasobności gleb w makroelementy jest podstawą do ustalenia optymalnych dawek nawozów sztucznych.

Złóża zasobów geologicznych

Zgodnie z danymi wynikającymi z „Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2014 roku” na terenie miejscowości Krynki nie występują złoża zasobów geologicznych.

3.4. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Jednym z najważniejszych czynników mających wpływ na ogólny stan środowiska przyrodniczego na danym terenie jest jakość i wielkość zasobów wodnych.

Wody powierzchniowe – charakterystyka

Przez obszar objęty analizą przepływa rzeka Krynka, która jest lewobrzeżnym dopływem Świsłoczy. Jej długość na terenie Polski wynosi ok. 4,5 km. Swój początek bierze na północny zachód od miejscowości Krynki. Jest odbiornikiem ścieków z Krynek.

Jakość wód powierzchniowych

Klasyfikacja i badania jakości wód powierzchniowych przeprowadzana jest dla wydzielonych jednolitych części wód powierzchniowych. Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP) jest podstawową jednostką gospodarki wodnej (łącznie z ochroną środowiska) w myśl ustawy z dnia 18.07.2001 r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 469), zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną. Jednolita część wód jest pojęciem obejmującym zarówno zbiorniki wód stojących, jak i ciek, a także przybrzeżne fragmenty wód morskich i wody podziemne. Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP) - oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak:

- jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny,
- sztuczny zbiornik wodny,
- struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części,
- morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub przybrzeżne.

Stan ekologiczny jednolitych części wód (JCW) powierzchniowych klasyfikuje się na podstawie wyników klasyfikacji elementów biologicznych, fizykochemicznych, chemicznych, w tym grupa substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, i hydromorfologicznych. Elementy te klasyfikuje się na podstawie kryteriów wyrażonych jako wartości graniczne poszczególnych wskaźników jakości wód z uwzględnieniem typów wód powierzchniowych.

Ocena jakości wód rzeki Krynka, kod: PLRW80001762729 – zgodnie z „Informacją Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu sokólskiego” (wydana w 2017 r.) - przedstawia się następująco:

- Ocena stanu ekologicznego – wody zakwalifikowano do III klasy – stan umiarkowany. O klasyfikacji zdecydował wskaźnik biologiczny: makrobezkręgowce bentosowe (indeks MMI) oraz ponadnormatywne stężenie fosforanów.
- Ocena stanu chemicznego – wskazała stan dobry;
- Stan wód – będący wypadkową stanu ekologicznego i stanu chemicznego oceniono jako zły.
- Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż jcw jest wrażliwa na eutrofizację komunalną.

Wody podziemne - charakterystyka

Wody podziemne o znaczeniu użytkowym występują głównie w piaszczysto - żwirowych utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych oraz w węglanowych utworach kredowych. Wodoność utworów kredowych i trzeciorzędowych na terenie Krynek jest słabo rozpoznana.

Jakość wód podziemnych

Monitoring jakości wód podziemnych prowadzony jest przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Podstawę oceny stanowi rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 roku w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896). Klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć następujących klas jakości wód podziemnych:

- Klasa I – wody bardzo dobrej jakości, w których:
  - a) wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane wyłącznie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie wartości stężeń charakterystycznych dla badanych wód podziemnych (tła hydrogeochemicznego),
  - b) wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka.
- Klasa II – wody dobrej jakości, w których:
  - a) wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych,
  - b) wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo jest to wpływ bardzo słaby.

- Klasa III – wody zadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka.
- Klasa IV – wody niezadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka.
- Klasa V – wody złej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka.

Powyższa klasyfikacja jest podstawą do oceny stanu chemicznego, gdzie woda klas I-III oznacza dobry stan chemiczny, a woda klas IV-V oznacza zły stan chemiczny.

Na terenie miejscowości oraz Gminy Krynki nie przeprowadzono w ostatnich latach badań monitoringowych w zakresie jakości wód podziemnych.

3.5. POWIETRZE

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego.

Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych;
- źródła liniowe związane z komunikacją;
- źródła powierzchniowe niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

Podstawową oceną jakości powietrza służącą do stwierdzenia zachowania norm jakości, a w przypadku ich niedotrzymania, wdrożenia działań naprawczych, jest coroczna ocena wykonywana na podstawie art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Ocena stopnia zanieczyszczenia powietrza na terenie województwa podlaskiego dokonywana jest w oparciu o pomiary kontrolne głównych zanieczyszczeń bezpośrednio emitowanych do atmosfery (emisja) oraz badania monitoringowe substancji powstających w atmosferze (imisja). Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. Od stycznia 2011 r. dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza obowiązuje nowy podział kraju na strefy. W nowym układzie, dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie, tj.: dwutlenku siarki (SO₂), tlenków azotu (NO₂, NO_x), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), ozonu (O₃), pyłu zawieszonego PM10,

pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz zawartości w pyłe zawieszonym PM₁₀: ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i benzo(a)pirenu (B(a)P), strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys.,
- miasto (niebędące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys.,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

W ocenie wyróżnia się 3 podstawowe klasy stref:

- Klasa A: poziom stężeń zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekracza odpowiednio poziomu dopuszczalnego, poziomu docelowego, poziomu celu długoterminowego;
- Klasa B: poziom stężeń jest powyżej wartości dopuszczalnej, lecz nie przekracza tej wartości powiększonej o margines tolerancji (z uwzględnieniem dozwolonej częstości przekroczeń dla przypadków, gdy są one określone),
- Klasa C: poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną powiększoną o margines tolerancji (z uwzględnieniem dozwolonej częstości przekroczeń dla przypadków, gdy są one określone), poziom docelowy, poziom celu długoterminowego.

W województwie podlaskim, występują dwie strefy: aglomeracja białostocka (kod PL2001), stanowiąca obszar powiatu miasta Białystok oraz strefa podlaska (kod PL2002), obejmująca pozostałe tereny województwa (w tym m.in.: obszar rewitalizacji). Kryteriami klasyfikacji stref są:

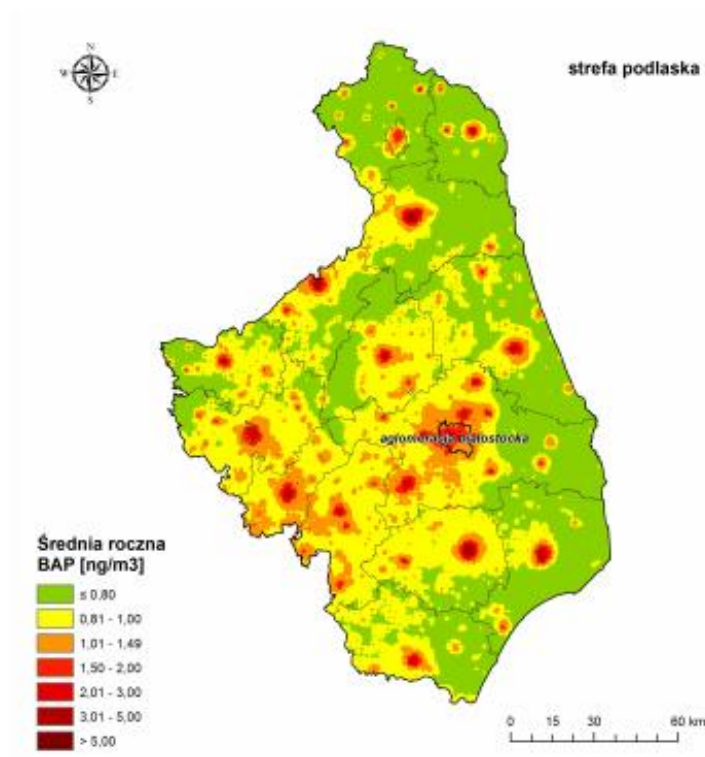
- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu (z uwzględnieniem dozwolonej liczby przekroczeń poziomu dopuszczalnego, określonego dla niektórych zanieczyszczeń),
- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu powiększony o margines tolerancji,
- poziomy docelowe,
- poziomy celów długoterminowych.

Wykonywana corocznie „Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego” wykazała w 2015 r. przekroczenie:

- poziomu docelowego benzo(a)pirenu (kryterium - ochrona zdrowia) w strefach: Aglomeracja Białostocka oraz Strefa Podlaska gdzie największymi obszarami przekroczeń są: wszystkie miasta powiatowe województwa podlaskiego oraz inne mniejsze miejscowości szczegółowo wskazane na rysunku 9. W poprzednich latach sygnalizowano w ocenach problem z dotrzymaniem normy dla benzo(a)pirenu. Kontynuowane w 2015 roku badania potwierdziły występowanie ponadnormatywnych

stężeń benzo(a)pirenu w obu strefach województwa. Wynika stąd konieczność podjęcia działań na rzecz ograniczenia emisji benzo(a)pirenu;

Rysunek 9. Średnia roczna emisja benzo(a)pirenu

Źródło: Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2015 r.

- poziomów celów długoterminowych dla ozonu w Strefie Podlaskiej (kryterium - ochrona roślin) oraz w strefach: Aglomeracja Białostocka i Strefie Podlaskiej (kryterium - ochrona zdrowia).

W klasyfikacji ze względu na kryterium – ochrona zdrowia, w 2015 r. stwierdzono, ponownie jak w latach 2011 – 2014, przekroczenia normy pyłu zawieszonego PM_{2,5} w Strefie Podlaskiej oraz wartości normowanych pyłu zawieszonego PM_{2,5} dla II fazy. W Strefie Podlaskiej zanotowano również przekroczenia normy 24 – godzinnej pyłu PM₁₀, jednakże liczba dób z przekroczeniami była mniejsza niż dopuszczalna. Należy zaznaczyć, że do zachowania normy w dużej mierze przyczyniła się stosunkowo ciepła zima. W klasyfikacji ze względu na kryterium: ochrona roślin nie wystąpiły na terenie województwa strefy z przekroczeniami poziomów dopuszczalnych.

W przypadku pozostałych zanieczyszczeń podlegających ocenie (arsen, kadm, nikiel) nie zanotowano przekroczeń poziomów docelowych oraz celów długoterminowych.

Szczegółowe dane dotyczące oceny stanu wystąpienia poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń zawarto w tabelach 5-7.

Tabela 5. Klasyfikacja strefy podlaskiej z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń w celu ochrona zdrowia

Zanieczyszczenie	Klasa strefy
SO ₂	A
NO ₂	A
pyłu PM10	A
ołów	A
benzen	A
tlenek węgla	A
pył zawieszony PM2,5	C
kadm	A
arsen	A
nikiel	A
benzo(a)piren	C

Źródło: Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2015 r.

Tabela 6. Klasyfikacja strefy podlaskiej z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń w celu ochrona roślin

Zanieczyszczenie	Klasa strefy
SO ₂	A
NO _x	A

Źródło: Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2015 r.

Tabela 7. Klasyfikacja strefy podlaskiej z uwzględnieniem poziomów docelowych oraz celów długoterminowych dla ozonu - ochrona zdrowia i roślin

Zanieczyszczenie	Symbol klasy poziom docelowy		Symbol klasy poziom celu długoterminowego	
	8-godzin	AOT 40	8-godzin	AOT
ozon	A	A	D2	D2

Źródło: Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2015 r.

Na obszarze rewitalizacji głównym źródłem zanieczyszczenia atmosfery są rozproszone źródła emisji z gospodarstw domowych, w których kotłownie oparte są na węglu kamiennym, a także spalane są w nich inne materiały ropopochodne.

Na obszarze rewitalizacji nie ma dużych zakładów produkcyjnych i usługowych zanieczyszczających powietrze.

3.6. KLIMAT AKUSTYCZNY

Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie. Jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania. Skutki oddziaływania hałasu i wibracji na człowieka oraz środowisko naturalne są bardzo dotkliwe.

Hałas pochodzenia antropogenicznego, dzieli się w zależności od sposobu powstawania, na hałas komunikacyjny i przemysłowy:

- hałas przemysłowy - jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Największymi źródłami są zakłady przemysłowe, wytwórcze i rzemieślnicze;
- hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu, zwłaszcza pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie;
- zmniejszanie poziomu hałasu, co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Hałas przemysłowy

Źródłem hałasu przemysłowego na obszarze rewitalizacji są małe przedsiębiorstwa nieposiadające żadnych zabezpieczeń akustycznych - są to głównie warsztaty lakiernicze czy mechaniki samochodowej. Niejednokrotnie takie działalności są źródłem konfliktów

mieszkańców z przedsiębiorcami, gdyż są one uciążliwe dla mieszkańców, co przyczynia się do składania skarg i donosów na niewłaściwe funkcjonowanie przedsiębiorstw. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przeprowadza kontrole i ustala szereg zaleceń dotyczących minimalizacji emisji hałasu, lub też z powodu znikomej i tylko okresowej uciążliwości sprawa nie jest kontynuowana. Skala zagrożeń hałasem przemysłowym nie jest zbyt duża, a zasięg jego oddziaływania ma zwykle charakter lokalny.

Hałas komunikacyjny

Hałas komunikacyjny pochodzi z przebiegających przez obszar rewitalizacji szlaków komunikacyjnych. Na sieć drogową obszaru składają się: droga wojewódzka, drogi powiatowe oraz drogi gminne.

W ostatnich latach w obszarze rewitalizacji nie wykonano żadnych badań monitoringowych w zakresie poziomu hałasu komunikacyjnego. Trzeba jednak wskazać, że hałas komunikacyjny stanowi znaczny problem na analizowanym terenie i konieczne jest podejmowanie działań mających na celu jego zmniejszenie do poziomów dopuszczalnych przepisami prawa. Za przyczyny przekroczeń norm hałasu na analizowanym terenie można uznać niewystarczający stan nawierzchni dróg.

3.7. DZIEDZICTWO KULTUROWE, ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE

Na obszarze rewitalizacji występują liczne obiekty zabytkowe podlegające ochronie i wpisane do centralnego rejestru zabytków oraz wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków. Wykaz obiektów zabytkowych przedstawiono w tabeli 8.

Tabela 8. Wykaz obiektów zabytkowych na obszarze rewitalizacji

Lp.	Obiekt	Opis	Uwagi
1.	układ przestrzenny	Krynki	A-553 (d. 448) z dn. 16.07.1979 r.; KL. WKZ-5340/24/79
2.	cerkiew prawosławna parafialna p.w. Narodzenia MB	Krynki	A-54 z dn. 18.02.2003 r., RZ-440-4/ZC/2002/2003
3.	cmentarz przycerkiewny	Krynki	A-54 (d. 448) z dn. 16.07.1979 r., RZ-440-4/ZC/2002/2003
4.	synagoga, ob. GOK	Krynki	A-557 (d. 221) z dn. 22.10.1966 r., KL. III-1/226/66
5.	bożnica z otoczeniem ob. magazyn	Krynki	A-11 z dn. 29.09.2000 r., ZN 440/2/2000
6.	ruina murowanej klasycystycznej synagogi („Beth Ha Kneseth”)	Krynki	130 (136) z dn. 22.11.1958 r.,

Lp.	Obiekt	Opis	Uwagi
			kult. V-2b/136/36/58
7.	kaplica prawosławna cmentarna p.w. św. Antoniego	Krynki	252 z dn. 4.11.1966 r. i z dn. 11.04.1996 r., KL. III-1/257/66
8.	cmentarz rzymskokatolicki	Krynki	448 z dn. 16.07.1979 r.
9.	cmentarz prawosławny parafii p.w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny	Krynki	448 z dn. 16.07.1979 r.
10.	cmentarz żydowski	Krynki	A-115 (d. 657) z 30.12.1987 i z dn. 16.04.1979 r. KL. WKZ-5340/17/87
11.	cmentarz wojenny z II wojny św.	Krynki	
12.	budynek szpitalny	Krynki	
13.	budynek szpitalny	Krynki	
14.	budynek szpitalny	Krynki	
15.	budynek szpitalny	Krynki	A-250 z dn. 28.08.2009 r., RN-KM/4010-152/09
16.	dom	Krynki	
21.	dom nr 11	Krynki	
17.	dwór	Krynki	A-26 (d. 717) z dn. 21.04.1989 r., KL. WKZ-5340/1/89
18.	park podworski	Krynki	354 z dn. 12.05.1975 r. i 707 z dn. 26.09.1988 r., KL. WKZ-680/4/75 i KL. WKZ-5340/19/88

Źródło: <http://wosoz.pbip.pl>

3.8. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, OBSZARY NATURA 2000

Obszar rewitalizacji nie jest położony w granicach żadnego z obszarów chronionych wyznaczonych zgodnie z zapisami ustawy o ochronie przyrody. Nie są tu także zlokalizowane żadne pomniki przyrody.

3.9. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Przedsięwzięcia uwzględnione w projekcie Programu Rewitalizacji dla Gminy Krynki mają na celu optymalne wykorzystanie środków dostępnych na szczeblu gminnym, dla osiągnięcia jak najwyższej jakości środowiska. Do najważniejszych znaczących skutków zaniechania realizacji Programu można zaliczyć:

- obniżenie standardu życia mieszkańców poprzez niekontrolowany wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego oraz wzrost hałasu emitowanego do

środowiska, zwłaszcza na skutek zaniechania realizacji inwestycji poprawiających stan techniczny dróg,

- ograniczenie inicjatyw obywatelskich w zakresie ochrony środowiska i promocji rozwoju zrównoważonego, obniżenie poczucia odpowiedzialności za stan środowiska mieszkańców i wrażliwości na działania zagrażające jego jakości.

Zmiana stanu środowiska w przypadku braku realizacji Programu będzie wiązała się głównie z nieosiągnięciem pozytywnych efektów ekologicznych, pogorszeniem jego stanu poprzez niedotrzymywanie dopuszczalnych standardów, co w konsekwencji prowadzić będzie do pogorszenia się komfortu bytowania mieszkańców obszaru rewitalizacji.

4. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO W WYNIKU REALIZACJI ZAPISÓW PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY KRYNKI

4.1. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

W ramach planowanych działań na terenie miejscowości Krynki stan środowiska przyrodniczego będzie ulegał stopniowej poprawie. Działania zmierzające w kierunku poprawy środowiska naturalnego będą prowadzone w poszczególnych obszarach wskazanych w Programie. Rzeczywiste oddziaływanie będzie znane po ustaleniu szczegółowych parametrów danego przedsięwzięcia.

Na obszarze realizacji Programu nie stwierdzono obszarów objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko.

4.2. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Z punktu widzenia projektu Programu Rewitalizacji dla Gminy Krynki, jako występujące problemy ochrony środowiska, wskazane także jako zjawiska problemowe obszaru, można wymienić:

- niezadowalające warunki aerosanitarnie z uwagi na niską emisję z tytułu spalania paliw w silnikach spalinowych oraz spalania paliw stałych w piecach;

- niedostateczny stan izolacyjności cieplnej budynków komunalnych, użyteczności publicznej i mieszkalnych, wpływający na wysokie zapotrzebowanie energetyczne,
- mały udział odnawialnych źródeł energii,
- niewystarczająca ilość terenów zielonych;
- niska jakość nawierzchni chodników i ulic, niskie parametry techniczne dróg.

4.3. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Projekt Programu uwzględnia cele ochrony środowiska zawarte w wielu dokumentach strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym i regionalnym, a także zawarte w dyrektywach UE. Szczegółowe wskazanie poszczególnych dokumentów, istotnych z punktu widzenia przedmiotowej prognozy, zawarto w rozdziale 2.3.

5. ANALIZA I OCENA WPŁYWU USTALEŃ PROJEKTU DOKUMENTU NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA WRAZ Z PROGNOZĄ ZMIAN ŚRODOWISKA

Prognoza oddziaływania na środowisko opracowywana dla strategicznych dokumentów z założenia nie jest dokumentacją szczegółową, ponieważ jej głównym celem jest odniesienie zasadniczej treści dokumentu do polityki ekologicznej oraz zasad zrównoważonego rozwoju, a także określenie trendu całościowej polityki ochrony środowiska z punktu widzenia potrzeby jej realizacji. Prognoza ta w ogólny, strategiczny sposób rozważa korzyści i zagrożenia wynikające z realizacji PR bądź odstąpienia od tejże realizacji.

Zidentyfikowane oddziaływania na środowisko poszczególnych projektów wynikających z PR dla Gminy Krynki w odniesieniu do poszczególnych aspektów środowiskowych, znajdują się poniżej.

5.1. WPŁYW NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, OBSZARY NATURA 2000, ROŚLINY I ZWIERZĘTA

Oddziaływania pozytywne

Wskazane przedsięwzięcia wynikające z PR dla Gminy Krynki nie będą realizowane na obszarach chronionych, nie będą także oddziaływały na środowisko w sposób negatywny.

Projekt Programu nie przewiduje realizacji działań mających na celu bezpośrednie zwiększenie różnorodności biologicznej. Oddziaływania pozytywne w przypadku realizacji przedmiotowego dokumentu mogą polegać na pośrednim pozytywnym wpływie na stan środowiska oraz walorów przyrodniczych, także w skali regionalnej, m.in. poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do atmosfery. W efekcie redukcji poziomu emisji zanieczyszczeń powinno nastąpić także zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach oraz glebie, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Nie przewiduje się jednak znaczącego wpływu na jakość siedlisk roślinnych i zwierzęcych oraz bioróżnorodność. Planowane działania nie będą również wpływać na poprawę, funkcjonowanie i integralność obszarów chronionych, w tym obszarów Sieci Natura 2000 już ustanowionych lub projektowanych.

Zaplanowane w Programie zamierzenia inwestycyjne, np. w zakresie przedsięwzięć drogowych, nie wpłyną na zmianę obecnego funkcjonowania korytarzy. Realizacja zamierzeń skupiona jest na remontach i przebudowach już istniejących dróg, a więc nie przyczyni się do fragmentacji istniejących korytarzy ekologicznych, gdyż nie spowoduje podziału istniejących siedlisk przyrodniczych.

Możliwe oddziaływania negatywne będą miały charakter krótkoterminowy i chwilowy. Oddziaływania te będą polegały na emisji hałasu i spalin w związku z realizacją prac budowlanych, zagrożeniu zniszczenia lub zamurowywania siedlisk ptaków podczas termomodernizacji budynków, ograniczeniu powierzchni gleb w związku z prowadzeniem prac budowlanych, usuwaniu drzew i krzewów podczas realizacji inwestycji, płoszeniu zwierząt w trakcie wykonywania prac. Do inwestycji, przy realizacji których te negatywne oddziaływania wystąpią, można zaliczyć przede wszystkim termomodernizację oraz przebudowę dróg.

5.2. WPŁYW NA GLEBY, ZASOBY NATURALNE I POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Oddziaływania pozytywne

Jednym z wielu pozytywnych aspektów realizacji projektu Programu jest ogólna poprawa jakości gleb i zasobów naturalnych. Oddziaływanie pozytywne osiągnięte zostanie głównie poprzez redukcję zapotrzebowania na kopalne źródła energii poprzez dywersyfikację lokalnych źródeł ciepła oraz ograniczenie energochłonności obiektów. Ponadto ograniczenie emisji szkodliwych substancji do powietrza będących głównie skutkiem spalania paliw kopalnych oraz paliw płynnych (głównie związków siarki, benzo(a)pirenu, oraz związków azotu), także pozytywnie wpłynie na jakość gleb.

Oddziaływania negatywne

Możliwe negatywne oddziaływanie związane będzie z realizacją przedsięwzięć opartych na zajmowaniu przestrzeni np. w trakcie prac termomodernizacyjnych, przebudowie dróg, które wiąże się z zabudowaniem powierzchni ziemi oraz związanym z tym usuwaniem wierzchnich warstw gleby.

Inne niepożądane oddziaływania związane z realizacją Programu Rewitalizacji to powstawanie odpadów budowlanych, wzrost wydobywania surowców budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych. Negatywne oddziaływanie na glebę powoduje również infiltracja różnego rodzaju zanieczyszczeń na etapie budowy.

Wskazane oddziaływania będą jednak niewielkie i będą się ograniczały do okresu realizacji poszczególnych projektów. Ponadto projekty obejmują tereny już przekształcone w wyniku działalności człowieka, co dodatkowo powoduje brak negatywnego wpływu przedsięwzięć na środowisko.

W związku z tym nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania realizacji Programu na glebę i surowce naturalne.

5.3. WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Oddziaływania pozytywne

Ze środowiskiem wodnym powiązany jest sektor energetyczny, co za tym idzie, projekty poprawiające wydajność cieplną oraz promujące oszczędzanie energii będą pośrednio pozytywnie wpływać na wody poprzez zmniejszenie ich poboru do celów chłodniczych. Działania polegające na racjonalizacji zużycia energii w sektorze publicznym będą pozytywnie oddziaływać na wody. Istotne w zachowaniu odpowiednich wskaźników fizyko - chemicznych wód podziemnych ma również ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza (w szczególności pyłowych oraz związków siarki). Zanieczyszczenia z atmosfery wraz z wodami opadowymi przenikają do wód podziemnych powodując pogorszenie ich jakości. Na poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych pośrednio wpływać będą więc działania związane z poprawą jakości powietrza – zmniejszenie emisji ze źródeł punktowych oraz źródeł liniowych – transport publiczny.

Pozytywny wpływ na stan wód będą miały także przedsięwzięcia w zakresie przebudowy dróg, bowiem skrócenie czasu przejazdu pociągające za sobą zmniejszenie ilości spalin

emitowanych przez pojazdy wpłynie pośrednio na spadek ilości szkodliwych substancji przedostających się do wód na skutek opadów atmosferycznych.

Oddziaływania negatywne

Oddziaływania negatywne będą miały charakter przejściowy i krótkotrwały, a w głównej mierze będą dotyczyły etapu realizacji inwestycji. Zmiany jakie zajdą w środowisku wodnym będą miały charakter miejscowy lub lokalny oraz nieznaczący oraz odwracalny. Etap budowy związany jest z odwodnieniem terenu, co może skutkować czasowym obniżeniem zwierciadła wód gruntowych i zmianą stosunków wodnych.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania realizacji Programu na wody powierzchniowe i podziemne.

5.4. WPŁYW NA POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Oddziaływania pozytywne

Działania określone w Programie będą miały pozytywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego. Przejawiać się to będzie ograniczeniem emisji dwutlenku węgla (CO₂) oraz pyłu zawieszonego, benzo(a)pirenu, związków siarki, azotu oraz innych substancji powstających w efekcie spalania paliw stałych oraz płynnych. Obniżenie ładunku emisji substancji do powietrza możliwe będzie przez realizację inwestycji podnoszących efektywność energetyczną w budynkach administracji publicznej, modernizację systemów grzewczych.

W ramach Programu założono szereg działań w zakresie rozwoju infrastruktury transportowej (drogowej) i poprawę powiązań komunikacyjnych. Zakłada się przebudowę dróg gminnych. Działania te mogą wpłynąć na poprawę jakości powietrza w perspektywie długoterminowej. Zwiększy się płynność poruszania się pojazdów po drogach oraz średnia prędkość ruchu, co w konsekwencji spowoduje zmniejszenie ilości zanieczyszczeń emitowanych przez pojazdy.

Wskazane działania zagwarantują bezpośredni i długotrwały wpływ na jakość powietrza, a ponadto są zgodne z zadaniami przewidzianymi do realizacji w programie ochrony powietrza obowiązującym dla Strefy Podlaskiej.

Oddziaływania negatywne

W każdym przypadku oddziaływanie negatywnie wpływające na jakość powietrza będzie bez znaczenia oraz będzie miało charakter przejściowy, krótkotrwały i związany z fazą realizacji danego działania lub konkretnych inwestycji. Nie przewiduje się więc znaczącego negatywnego oddziaływania na powietrze atmosferyczne. Możliwe jest jedynie występowanie negatywnych oddziaływań na etapie budowy konkretnych inwestycji, w tym modernizacji i termomodernizacji budynków administracji publicznej, budowy nawierzchni asfaltowych na drogach. Emisja spalin z maszyn budowlanych oraz emisja substancji pyłowych, których źródłem jest głównie unos z powierzchni pyłących negatywnie oddziałuje na powietrze i ma bezpośredni związek z prowadzeniem robót budowlanych. Dzisiejsze techniki pozwalają jednak zminimalizować tego typu uciążliwości.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania realizacji Programu na powietrze atmosferyczne.

Rekomendacje działań minimalizujących i kompensujących negatywne oddziaływanie

Ryzyko wystąpienia negatywnych skutków dla ochrony powietrza minimalizować można poprzez działania związane z jak największym możliwym unikaniem emisji, głównie substancji pyłowych. Ich źródłem będą procesy budowy, rozbudowy czy modernizacji i eksploatacji infrastruktury. Sensem redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza jest przestrzeganie zastrzonych zapisów pozwoleń budowlanych czy stosowanie zapisów promujących ochronę powietrza (np. korzystanie z maszyn i urządzeń o wysokich normach spalin czy zraszanie materiałów pyłących) w dokumentach przetargowych. Należy pamiętać, iż w przypadku inwestycji, które mogą znacząco wpłynąć na jakość środowiska, należy przeprowadzić procedurę oceny oddziaływania na środowisko.

5.5. WPŁYW NA KLIMAT AKUSTYCZNY

Oddziaływania pozytywne

Realizacja projektów z zakresu przebudowy dróg wpłynie pozytywnie na klimat akustyczny dzięki zwiększeniu płynności ruchu pojazdów, co spowoduje zmniejszenie poziomu hałasu generowanego przez pojazdy.

Oddziaływania negatywne

Podczas prac prowadzonych w ramach modernizacji infrastruktury drogowej, innych obiektów infrastruktury może wystąpić krótkoterminowe zwiększenie poziomu hałasu, a także

pojawić się mogą wibracje i drgania. Zmiany te będą miały jednak charakter przejściowy i krótkotrwały.

Nie prognozuje się negatywnego wpływu Programu na klimat akustyczny.

Realizacja Programu nie przewiduje ponadto oddziaływań w postaci emisji pól elektromagnetycznych.

5.6. WPŁYW NA DZIEDZICTWO KULTUROWE, ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE

Oddziaływania pozytywne

Działania zawarte w projekcie Programu Rewitalizacji dla Gminy Krynki nie będą bezpośrednio w sposób pozytywny oddziaływać na dziedzictwo kulturowe i zabytki, o ile nie będą realizowane w obrębie budynków zabytkowych. Ewentualne pozytywne oddziaływanie będzie pośrednie i wtórne związane z podniesieniem wartości dóbr materialnych, w tym w szczególności wartości rynkowej budynków, w obrębie których zostanie przeprowadzona termomodernizacja i/lub wymiana systemów grzewczych. Zmniejszenie emisyjności i energochłonności zabudowy pozytywnie wpływa na wizerunek gminy promującej ekologiczne rozwiązania i dbającej o środowisko naturalne. Pośredni pozytywny wpływ na stan zabytków będzie miała poprawa stanu powietrza atmosferycznego. Pozwoli to ograniczyć osiadanie zanieczyszczeń, w szczególności pyłów, na powierzchniach elewacji i elementach obiektów i budowli zabytkowych.

Zanieczyszczenia powietrza, których źródłem jest transport drogowy, sektor komunalny i przemysł mają wpływ na stan obiektów budowlanych, również tych o charakterze zabytkowym, co wymusza częstsze zabiegi renowacyjne i konserwatorskie. Wszelkie działania polegające na ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do atmosfery (modernizacja infrastruktury drogowej), pozwolą na ograniczenie niszczenia fasad budynków, w tym także zabytkowych.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania realizacji Programu na zabytki, dobra materialne i dziedzictwo kulturowe.

5.7. WPŁYW NA KLIMAT LOKALNY

Ograniczenie emisji dwutlenku węgla oraz innych substancji zanieczyszczających powietrze atmosferyczne przyczyni się także do redukcji efektu podobnego do tzw. „wyspy ciepła”. Jest

ona skutkiem istotnych zmian środowiska. Warunkuje ona właściwości radiacyjne, termiczne, aerodynamiczne i wilgotnościowe. Zjawisko to jest zdeterminowane przez duży przepływ energii pochodzącej ze sztucznych źródeł i nadwyżkę, która powstaje w bilansie energetycznym (wypromieniowanie ciepła z nieocieplonych budynków). Ograniczenie emisji do atmosfery dwutlenku węgla, który jest jednym z gazów powstających w efekcie spalania paliw stałych, będzie miało pozytywny wpływ na warunki klimatyczne na obszarze rewitalizacji. Dzięki ograniczeniu zjawiska tzw. niskiej emisji, możliwe będzie utrzymanie właściwej struktury termicznej. Należy pamiętać, że osiągnięcie odpowiednich warunków klimatycznych pozwoli utrzymać równowagę pomiędzy innymi komponentami środowiska. Zachowanie naturalnych warunków termicznych, a co za tym idzie także wilgotnościowych na terenie rewitalizowanym wpłynie pozytywnie na inne komponenty środowiska – środowisko wodne (zapobieganie wysuszeniu i zwiększenie naturalnej retencji terenów zielonych), gleby nie będą nadmiernie wysuszane i wywiewane, jak również pozytywny wpływ odczuwalny będzie dla ludzkiego zdrowia. Niewątpliwie poprawa warunków klimatycznych terenu wpłynie pozytywnie na florę oraz faunę obszaru objętego opracowaniem.

Wdrożenie założeń PR pozwoli w skali lokalnej i regionalnej na realizację kierunków Strategicznego Programu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Wskazuje on, iż źródła antropogenicznej emisji gazów cieplarnianych w regionie to procesy spalania, głównie węgla kamiennego i brunatnego, a także ruch pojazdów. Przewiduje on jako priorytet poza ograniczaniem emisji, także adaptację do zmian klimatu. Z punktu widzenia kompleksu spraw klimatycznych do najważniejszych kierunków działań, które mogą zostać zrealizowane w ramach Programu należą:

- wspieranie wszystkich działań na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej, zarówno po stronie wykorzystania energii, jak i jej produkcji,
- wspieranie działań na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych w celu zahamowania zmian klimatu w skali globalnej.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania realizacji Programu na klimat.

5.8. WPŁYW NA KRAJOBRAZ

Realizacja inwestycji przewidzianych w ramach Programu może nieznacznie oddziaływać na krajobraz, który jest zmienny, ma swoją historię, a także podlega sezonowym zmianom.

Zmiany krajobrazu są powodowane przez działalność człowieka, przez co zatracą zdolność do samoregulacji.

Oddziaływania pozytywne

Na ochronę krajobrazu i zachowanie jego regionalnego charakteru pośrednio będzie wpływać głównie działanie polegające na termomodernizacji, o ile realizowane będzie ze starannością i zachowaniem walorów krajobrazowych obszaru rewitalizacji. Stwarza to możliwość harmonijnego zagospodarowania całego obszaru, co korzystnie wpływa na walory krajobrazowe. Ponadto obniżenie tzw. „niskiej emisji” pośrednio przyczyni się do poprawy walorów krajobrazowych.

Pozostałe projekty będą realizowane w lokalizacjach antropogenicznie przekształconych, a więc nie będą miały wpływu na krajobraz obszaru rewitalizacji.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania realizacji Programu na krajobraz.

5.9. WPŁYW NA ZDROWIE LUDZI I JAKOŚĆ ŻYCIA

Człowiek jest integralną częścią środowiska, dlatego też ludzki byt uzależniony jest od wielu innych komponentów. Większą uwagę należy zwracać na jakość powietrza, od której uzależnione jest występowanie chorób układu oddechowego. Program Rewitalizacji przyczyni się niewątpliwie do poprawy jakości powietrza atmosferycznego, a co za tym idzie warunków życia mieszkańców. Dodatkowo zadania polegające na optymalizacji energochłonności budynków i termomodernizacja zapewnią poczucie komfortu cieplnego. Również poprawa jakości wód, gleb, krajobrazu i klimatu wpłynie na ludzkie zdrowie.

Pozytywne oddziaływanie na mieszkańców będą miały także projekty związane z przebudową dróg. Poprzez swój pozytywny wpływ na poszczególne komponenty środowiska przyczynią się one do poprawy stanu zdrowia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania realizacji Programu na zdrowie ludzi oraz ich bezpieczeństwo i jakość życia.

6. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Kompensację przyrodniczą należy stosować wówczas, gdy w wyniku realizacji jakiejś inwestycji może nastąpić szkoda w środowisku, w sposób szczególny dotyczy to ewentualnych szkód wyrządzonych na obszarach chronionych Natura 2000. W przypadku działań zaproponowanych w projekcie Programu Rewitalizacji dla Gminy Krynki nie ma przesłanek do proponowania kompensacji przyrodniczych.

Program Rewitalizacji dla Gminy Krynki spełnia standardy zrównoważonego rozwoju, zatem podstawowe środki łagodzące polegać powinny na przekonaniu społeczeństwa co do konieczności realizacji działań i pokazaniu korzyści, jakie dla społeczeństwa wynikną z realizacji Programu.

W sensie przedmiotowym szczególne znaczenie ma stałe analizowanie możliwości pojawienia się nieplanowanych zagrożeń dla grup społecznych, lokalnych, przyrody i krajobrazu w wyniku uszczegóławiania zadań. Jednak działania realizowane w znacznie zmienionym antropogenicznie obszarze nie spowodują szkód w środowisku.

Rezultatem realizacji działań zaproponowanych w Programie mogą być ograniczone czasowo i przestrzennie uciążliwości związane z przeprowadzanymi remontami i termorenowacjami budynków, a także pracami związanymi z modernizacją dróg. W takim wypadku działania mające na celu zapobieganie lub ograniczanie oddziaływań na warunki życia i zdrowie ludzi oraz środowisko będą polegać na:

- wcześniejszym informowaniu ludności o zamierzonych pracach,
- zakładaniu siatek ochronnych na elewacje remontowanych budynków, przeciwdziałających pyleniu i śmieceniu,
- wykonywaniu prac uciążliwych ze względu na hałas tylko w godzinach dziennych,
- wycince drzew w okresie zimowym, nie kolidującym z okresem lęgowym ptaków,
- kompensacyjnych nasadzeniach zieleni,
- inwentaryzacji budynków, które będą poddane remontom, pod względem gniazdowania ptaków chronionych i taki rozkład prac, aby nie przerywać gniazdowania,
- odpowiednim oznaczaniu reorganizacji ruchu,
- prawidłowej, zgodnie z ustawą o odpadach gospodarce odpadami, polityce zagospodarowania odpadów,

– monitorowaniu postępów wdrażania Programu.

Mitygacje dotyczą również środków łagodzących o charakterze edukacyjnym i wychowawczym. Tu zakres możliwości jest bardzo duży. Fundamentalne znaczenie ma edukacja dotycząca uzgodnień lokalizacyjnych z poszanowaniem wszystkich stron, a przede wszystkim głównych celów społecznych i ekologicznych. Równie ważna jest nieustająca kampania informacyjna promująca oszczędne i racjonalne korzystanie z zasobów środowiska, ze szczególnym naciskiem położonym na korzyści dla zdrowia ludności.

7. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE

Ustawa nakłada obowiązek przedstawienia w prognozie oddziaływania na środowisko rozwiązań alternatywnych do tych zawartych w projekcie dokumentu. Do zaproponowanych rozwiązań należy podać uzasadnienie ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru.

W związku z ogólnym charakterem Programu Rewitalizacji dla Gminy Krynki (szczegółowa charakterystyka i parametry projektów zostaną określone w dokumentacji wykonawczej) prognoza może zaproponować rozwiązania alternatywne również na poziomie ogólnym.

Prognoza nie wykazała znaczącego negatywnego oddziaływania jakiegokolwiek z zadań określonych w Programie.

Możliwe negatywne oddziaływania na środowisko zaproponowanych w Programie inwestycji takich jak termomodernizacja budynków, przebudowa (modernizacja) dróg gminnych, związane są głównie z etapem prowadzenia prac. W końcowym efekcie ich realizacja ma pozytywnie wpłynąć przede wszystkim na poprawę jakości powietrza i całego środowiska na obszarze rewitalizacji oraz całej Gminy Krynki.

Zawarte w Programie ustalenia zawierają wiele rozwiązań pozytywnie wpływających na środowisko i sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi. W związku z powyższym stwierdza się, że rozwiązania alternatywne dla przedsięwzięć poprawiających walory środowiskowe nie mają uzasadnienia, zarówno z formalnego, jak i ekologicznego punktu widzenia. Uznano, że zaproponowane ustalenia są najkorzystniejsze dla środowiska w kontekście istniejących uwarunkowań jakości środowiska na terenie miejscowości Krynki.

Ustalania analizowanego Programu są wynikiem kompromisu pomiędzy wymogami ochrony środowiska i życia człowieka, a koniecznością rozwoju urbanistycznego, gospodarczego i społecznego gminy. Zaprezentowane rozwiązania są zgodne z krajowym ustawodawstwem, dokumentami obowiązującymi na terenie gminy i województwa oraz wykorzystują instrumenty służące do jego zrównoważonego rozwoju. Ustalania Programu bezpośrednio nie ingerują w tereny o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych oraz zawierają wiele rozwiązań korzystnych dla środowiska na obszarach przekształconych przez człowieka, dlatego prognoza nie prezentuje rozwiązań alternatywnych do proponowanych w ustaleniach Programu uznając, że zaproponowane ustalenia są najkorzystniejsze dla środowiska w kontekście istniejących uwarunkowań w miejscowości Krynki.

Rozwiązania alternatywne mogą dotyczyć:

- innej lokalizacji (warianty lokalizacji),
- innego sposobu prowadzenia inwestycji (warianty konstrukcyjne i technologiczne),
- innego sposobu zarządzania (warianty organizacyjne),
- wariantu niezrealizowania inwestycji, tzw. „opcja zerowa”.

8. PRZEWDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Zaproponowane w Programie cele i przedsięwzięcia nie będą powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Jednak aby móc ocenić wpływ inwestycji, jak również postęp w realizacji założeń określonych w dokumencie i w razie konieczności podejmować na bieżąco działania korygujące, jeśli będą wymagane, należy wdrożyć także system monitoringu.

Wdrażanie rozwiązań przewidzianych w omawianym Programie wymaga stałego monitorowania oraz szybkiej reakcji w przypadku pojawiania się rozbieżności pomiędzy projektowanymi rezultatami a stanem rzeczywistym. Podstawą właściwej oceny wdrażania założeń Programu, a także określenia problemów w osiągnięciu założonych celów jest prawidłowy system sprawozdawczości, oparty na zestawie określonych wskaźników. Powinien on zapewnić stałą kontrolę jakości zarządzania środowiskiem planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych oraz pozwolić regulować działalność podmiotów, a jednocześnie ułatwiać funkcjonowanie systemu wydawania decyzji, udzielania zezwoleń i egzekucji.

Program określa konstrukcję systemu monitorowania umożliwiającego pomiar, kontrolę, interpretację efektów realizowanych działań oraz uaktualnienia dokumentu. W dokumencie tym zaproponowano wskaźniki, które powinny pozwolić określić stopień realizacji poszczególnych działań. Wskaźniki dotyczyć będą rezultatów oraz produktów Programu. Projekt dokumentu zawiera zestaw wskaźników do monitorowania projektu – część z nich bezpośrednio wskazuje na efekty dotyczące jakości środowiska.

Zamieszczone w dokumencie propozycje wskaźników monitorowania jego realizacji są właściwe i pozwalają wraz z wynikami monitoringów prowadzonych przez inne powołane do tego służby (WIOŚ, RDOŚ) ocenić zmiany, jakie nastąpią w środowisku w wyniku ich realizacji.

9. INFORMACJE O TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko opracowywany projekt Programu **nie będzie** powodował transgranicznego oddziaływania na środowisko. Ustalenia Programu obejmują zadania, które realizowane będą na obszarze miejscowości Krynki, a zasięg ich oddziaływania na środowisko będzie miał przede wszystkim charakter lokalny. Wobec tego dokument ten nie musi podlegać procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Wprowadzenie

Celem Prognozy jest wskazanie możliwych negatywnych skutków realizacji Programu Rewitalizacji dla Gminy Krynki i przedstawienie zaleceń dotyczących przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom.

Podstawy prawne i zakres

Podstawą prawną opracowania prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń projektu Programu Rewitalizacji dla Gminy Krynki jest ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.).

Przy opracowywaniu Prognozy przeanalizowano, zgodnie z przepisami i uzgodnieniami, oddziaływania na wszystkie elementy środowiska, w tym m. in. na: różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, integralność obszarów chronionych, wodę, powietrze, klimat akustyczny, ludzi, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy identyfikując stopień i rodzaj oddziaływań. W szczególności przeanalizowany został wpływ Programu na obszary chronione, w tym objęte siecią Natura 2000 i ich integralność.

W oparciu o dostępne materiały zidentyfikowano główne problemy i zagrożenia środowiska w obszarze objętym Programem, jak również określono jego aktualny stan. Z jednej strony służyć to powinno takiemu kształtowaniu Programu, aby maksymalnie został wykorzystany do poprawy stanu środowiska, a z drugiej do umożliwienia oceny wpływu na środowisko i identyfikacji ewentualnych znaczących oddziaływań negatywnych oraz zaproponowania działań minimalizujących ten wpływ, wskazania działań alternatywnych i ewentualnie kompensujących.

Wpływ na poszczególne komponenty środowiska

W wyniku analiz stwierdzono, że negatywne oddziaływania na środowisko mogą nastąpić w zakresie realizacji m.in. termomodernizacji budynków czy przebudowy dróg. Oddziaływania negatywne w większości będą miały charakter krótkotrwały i miejscowy lub lokalny. Należy zaznaczyć, że wymienione w dokumencie inwestycje w długiej perspektywie przyniosą korzyści dla ochrony stanu jakości powietrza oraz środowiska na obszarze rewitalizacji i terenie Gminy Krynki.

Pozytywne oddziaływania będą miały projekty z zakresu podniesienia efektywności energetycznej i ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, przebudowy dróg, co służyć będzie przede wszystkim ludziom, ale też mogą wpłynąć na poszczególne komponenty środowiska obszaru rewitalizacji i całej Gminy Krynki.

Analiza możliwości oddziaływania transgranicznego

Zawarte w Programie zadania będą realizowane na obszarze miejscowości Krynki, a zasięg ich oddziaływania na środowisko będzie miał przede wszystkim charakter lokalny. Wobec tego dokument ten nie podlega procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Ocena skutków w przypadku braku realizacji Programu oraz korzyści z jego realizacji

Brak finansowania poszczególnych działań zaplanowanych w Programie przełoży się na nieosiągnięcie efektów ekologicznych na obszarze miejscowości i Gminy Krynki oraz brak poprawy jakości poszczególnych komponentów środowiska.

Wnioski

Na podstawie przeprowadzonych analiz w trakcie prac nad Prognozą oddziaływania na środowisko można wyciągnąć następujące wnioski ogólne:

- Ocenia się, że Program jako całość będzie pozytywnie oddziaływać na środowisko i sprzyjać rozwiązaniu niektórych problemów dotyczących poprawy stanu środowiska, niemniej niektóre obszary wsparcia mogą wpływać również negatywnie na poszczególne elementy środowiska. Szczegółowe wnioski w tym zakresie przedstawione są w odpowiednich rozdziałach Prognozy.
- Oddziaływania negatywne określone w prognozie mogą wystąpić, jednak w tym zakresie decydującą rolę odgrywać będzie lokalizacja projektów, zastosowana technologia oraz dokładny zakres inwestycji. Ograniczenie negatywnego wpływu będzie możliwe także poprzez zastosowanie odpowiednich działań minimalizujących i kompensujących (opisane w treści Prognozy).
- Odstąpienie od zamiaru realizacji zadań określonych w Programie przełoży się na spowolnienie procesów zmierzających do poprawy stanu środowiska na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego.
- Na podstawie analizy celów dokumentów strategicznych UE stwierdza się, że Program realizuje cele tych dokumentów.
- W celu ograniczenia negatywnych oddziaływań Programu na środowisko zaproponowano: zasady monitorowania skutków realizacji Programu Rewitalizacji dla Gminy Krynki.

11. SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

TABELA 1. TEMPERATURY POWIETRZA W STACJI METEOROLOGICZNEJ W BIAŁYMSTOKU.....	14
TABELA 2. OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE W STACJI METEOROLOGICZNEJ W BIAŁYMSTOKU	15
TABELA 3. ZMIANY WARUNKÓW KLIMATYCZNYCH W REGIONIE PÓŁNOCNO – WSCHODNIM DO 2030 R.....	17
TABELA 4. ZESTAWIENIE ZASOBNOŚCI GLEB NA TERENIE POWIATU SOKÓLSKIEGO W LATACH 2011- 2014	19

TABELA 5. KLASYFIKACJA STREFY PODLASKIEJ Z UWZGLĘDNIENIEM POZIOMÓW DOPUSZCZALNYCH ZANIECZYSZCZEŃ W CELU OCHRONA ZDROWIA	26
TABELA 6. KLASYFIKACJA STREFY PODLASKIEJ Z UWZGLĘDNIENIEM POZIOMÓW DOPUSZCZALNYCH ZANIECZYSZCZEŃ W CELU OCHRONA ROŚLIN	26
TABELA 7. KLASYFIKACJA STREFY PODLASKIEJ Z UWZGLĘDNIENIEM POZIOMÓW DOCELOWYCH ORAZ CELÓW DŁUGOTERMINOWYCH DLA OZONU - OCHRONA ZDROWIA I ROŚLIN	26
TABELA 8. WYKAZ OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH NA OBSZARZE REWITALIZACJI	28
RYSUNEK 1. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH NA TERENIE GMINY KRYNKI	8
RYSUNEK 2. OBSZAR REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY KRYNKI	11
RYSUNEK 3. POŁOŻENIE GMINY KRYNKI NA TLE POWIATU SOKÓLSKIEGO	12
RYSUNEK 4. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY KRYNKI	13
RYSUNEK 5. ŚREDNIA TEMPERATURA ROCZNA NA TERENIE POLSKI	14
RYSUNEK 6. SUMA OPADÓW	15
RYSUNEK 7. USŁONECZNIENIE	16
RYSUNEK 8. POŁOŻENIE OBSZARU REWITALIZACJI NA TLE REGIONÓW FIZYCZNOGEOGRAFICZNYCH	18
RYSUNEK 9. ŚREDNIA ROCZNA EMISJA BENZO(A)PIRENU	25